

מפתחות

רשימת ערכי המפתחות

בית המקדש	אגריפס המלך
א. כללי	אדם המזיק
ב. היכל	אזר
ג. עזרה	אוכל - אכילה
ד. כיור וכנו, ים של שלמה, בור הגולה	אי עביר מהני או לא מהני
ה. ישיבה בעזרה	אישתרי - הואיל ואישתרי אישתרי
כל תוסיף	אנינות
במה	ארבעה וחמשה
בשר	בגד
גירושין	בגדי כהונה
גרמי	א. גדר מצות בגדי כהונה
דגים	ב. עשייתם ולבישתם וכבודם
דיבור	ג. כלאים בבגדי כהונה
דיינים	ד. מחוסר בגדים
דם	ה. מיותר בגדים
דשן	ו. הדין של "לכבוד ולתפארת" והדין של "מדור".
א. תרומת הדשן (לצד המזבח)	ז. מרושלין
ב. הוצאת הדשן (חוץ לעזרה)	ח. מסולקין
הולכה	ט. מקורעין
א. כללי	י. מטושטשין
ב. הולכת אברים	יא. משוחקין
ג. מחלוקת רבי שמעון ורבנן אם מחשבה פוסלת בהולכה	יב. "לא יחגרו ביזע"
	יג. חציצה
הקדש	בור
הקטרה	ביאת מקדש
זב - זבח	בית הכסא

כהן גדול	זריקה
כלי שרת	א. כללי
לזים	ב. איזה דם
לחם הפנים	ג. שפיכת שיריים
לינה	ד. שלא במקומו
א. כללי	ה. פסול עושה שירים
ב. לינה בחפצים שונים	חדש - עומר
ג. לינה בקידוש ידים ורגלים	חיבת הקודש
ד. לינה במי כיור ובמי שלי שרת	חלות דין
לקיחה	חצי שיעור
מום	טבח
מזבח	טבילה
מזיק	א. טבילה בדברים אחרים ולא במים
מחוסר זמן	ב. חציצה
מליקה	ג. חיבור מקואות
מלך	טבילה לעבודה
מלקות	טומאה
מנחות	א. כללי
א. בלילה ולישה	ב. בעלי חיים
ב. קמיצה	ג. טומאת ידים במקדש
ג. קידוש קומץ ונשפך	יכום - חליצה
ד. עובדה ביד ובימין	יום כיפור
משה רבינו	יוצא
הדין כהן שלו	ילפותות
משוח מלחמה	אכלים שונים
משכן	ב. בענין המדות: צד השוה (מה הצד), ובענין "פירכא", ו"יוכיח"
מתעסק	ג. אין עונשין ואין מזהירין מן הדין
נביא	ד. בענין המדות היקש, גזירה שוה
נגעים	ה. שני כתובים הבאים כאחד
נדרים	ו. הלכה למשה מסיני
נזירות	ז. שנה עליו הכתוב לעכב
נטילת ידים	ירושלים
נסכים	מוסיפים על העיר ועל העזרות
סנהדרין	כהונה
עבד כנעני	

פסולי עבודה	עבודה
א. כללי	א. כללי
ב. גוי	ב. שחיטה
ג. אשה	ג. חציצה ועצמו של כהן
ד. זר	ד. "כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני"
ה. טמא	ה. אם עלו לא ירדו וקלטי' מזבח
ו. שוחטין וזורקין על טמא שרץ ועל טמא מת בשביעי שלו	ו. אש המזבח
ז. טומאה בציבור	ז. בענין הדין שצריכים להיות בתוך העזרה
ח. זקני דרום	עבודה לשמה
ט. טבול יום ומחוסר כפורים	א. המצוה לחשוב לשמן והאיסור לחשוב שלא לשמן
י. חלל	ב. גדר שלא לשמן
יא. שתוי יין ופרוע ראש	ג. "לא עלו לבעלים לשם חובה", "ואם לא נדבה יהא"
יב. ערל	ד. מחשבה או דיבור
יג. בעל מום	ה. מחשבת שלא לשמה בפרת חטאת (פרה אדומה)
יד. אונן	עד אחד
טו. יושב	עדות
טז. עומד על גבי כלים או רגלי חבירו	א. עמידה
יז. פאת זקן וקרחה	ב. פסול רשע, ופסול רשע דחמס
יח. אין דרך שירות בכך	עור
פרה אדומה	עירובין
פרים הנשרפים	פאות
ציץ	פיגול
ציצית	א. האיסור לפגל, והפסול
קבלה (קבלת הדם)	ב. דינים שונים
א. כללי	ג. דיני מחשבת פיגול – כללי
ב. קבלה בהעזרה ובצפון	ד. מחשבה בעבודת הדם
ג. איזה דם	ה. מחשבת אכילה
ד. מעשה הקבלה	ו. מחשבת הקטרה
ה. נשפך	ז. כזית
ו. פסולי קבלה	ח. חצי מתיר
קדשים - קרבנות	ט. קרב המתיר כמצותו
א. כללי	י. מחשבת הינוח
ב. חיוב משמרת	פנחס
ג. קדשים קלים ממון בעלים	
ד. אכילת קדשים	

קידוש היום	קרבן פסח
קידוש ידים ורגלים	קרבן ציבור
א. כללי	קרבן תודה
ב. ביאה ריקנית להיכל, קריבה להמזבח, נגיעה בכלי שרת	קרות הגבר
ג. קידוש מהכיוור ומכלי שרת ועוד דיני הכיוור	קרח
ד. השיעור של מים של כדי לקדש ד' כהנים	קריאת התורה
ה. ידיו על גבי רגליו	רב ותלמיד
ו. כשהוא לבוש בבגדי כהונה מקדש	רגל (בהמה המזוקת בדרך רגל)
ז. עוד דיני קידוש והמים	רוב
ח. הדין של קידוש בפנים	רובא ככולא
ט. הפסול של יציאה, והפסול של היסח הדעת, והמטיל מים, והישן	רובע
י. נטמא	שבת קודש
יא. עשרה קידושין של יום כיפור	שחוטי חוץ
יב. קידוש ידים ורגלים לפרה אדומה	שחיטה
קיום מצות	שינה
קידושין	שרצים
קנין	תלמיד חכם
קני את וחמור	תמורה
קנין חצר	תפילה
קרבן אשם תלוי	תפילין
קרבן בכור	תרומות ומעשרות
	תרי"ג
	תרת דסתרי

מפתחות

אגריפס המלך

בענין מה שאגריפס המלך עמד וקיבל את הספר תורה בשעת הקהל וקרא מעומד ושבחוהו חכמים כי הי' מותר לו למחול על כבוד מלך כי הי' לצורך מצוה (סוטה דף מ"א).
ס"ה (קטע ראשון).

אדם המזיק

בענין טבח אומן שקלקל.
תשמ"ג בהערה.

אויר

בענין אויר שאין סופו לנוח.
תקע"ז (קטע "ולפי רש"י יוצא"
וקטע "ועי' ברמב"ם"), תקע"ח,
תקפ"א, תקפ"ב.

חילוקו של האב"מ באויר שאין סופו לנוח בין למעלה מן המחיצות לבין תוך המחיצות.
תקפ"ו (קטע "מיהו האב"מ" ולהלן שם).

דברי האבן האזל שחלוק היכא שהבית הי' פתוח מהצד השני לפני שנכנס החפץ לאויר הבית לבין היכא שנפתח אח"כ, דהיכא שנפתח אח"כ בודאי כמונח דמי וכל הספק הוא רק כשהי' פתוח מתחילה.
תקפ"ו (קטע "מיהו האבן האזל").

פסקו של הרמב"ם שגבי גט אויר שאין סופו לנוח אינו כמונח ואינה מגורשת.
תקפ"ו.

בענין אויר כלי ככלי.
תצ"ה.

בענין אם אמרינן אויר כלי ככלי אפילו אם הדם הוא גבוה הרבה מהכלי או האם רק היכא שהוא למעלה מהכלי קצת.
תקפ"ה.

הדרך שהעובדא שהדם הי' בהאויר חוץ

לאויר הכלי הרי הדם פסול משום נשפך (וצריכים ליתן את הוורידין לתוך הכלי).
תקנ"ג.

בענין אם כשהגיע לאויר כלי הרי זה נחשב כבר בגדר קבלה רק מחמת שנחשב כמונח כבר על השולים, או האם זה משום דסגי בעצם האויר.

תקע"ז (קטע ראשון), תקפ"ו (קטע "והדבר אברהם" ולהלן שם).

בענין מה שבעי מיני' רבי אסי מרבי יוחנן אם הי' מקבל דם ונפחתו שולי המזרק לפני שהגיע הדם לאויר הכלי, אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא (זבחים דף כ"ה ע"ב).

תקע"ז (קטע "ולפי רש"י יוצא"
וקטע "ועי' ברמב"ם"), תקע"ח,
תקפ"א, תקפ"ב.

בענין אויר העזרה כעזרה.
תצ"ה.

הדרך שלאויר העזרה יש בזכות עצמו דיני עזרה משא"כ אויר המזבח חשיב כמזבח רק משום שאמרינן על החפץ שבאויר שכמונח דמי, וכן הדרך שגם אויר מזבח הוי כמזבח.
תקפ"ז.

בענין אם למליקה סגי באויר המזבח, או האם צריכים גוף המזבח ושגם האויר יהי נחשב בגדר מזבח.
תקפ"ז.

אוכל - אכילה

דעת הרבה אחרונים ששתיית כל המסובין (בקידוש) מצטרפין למלא לוגמיו, רק שצריכים שיהי' בכדי אכילת פרס, וקושיית האחרונים מה שייך צירוף של כדי אכילת פרס בין שני אנשים.
תת"י ובהערה הראשונה.

אי עביד מהני או לא מהני

בענין אם הגדר של אי עביד לא מהני הוא

שקיבלנו במסורת שכשהתורה אמרה לא תעביד נתכוונה בזה לומר גם שאי עביד לא מהני, או האם עצם העובדא שיש איסור הרי זה הסיבה שגורמת לומר מסברא שלא מהני.
ז'.

קושיית רעק"א למה צריכים קרא לפסול את העבודה היכא שעבדו פסולים, הלא מכיון שאסור א"כ כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני.
ו', ז'.

וכן יש להקשות על שיטת הרמב"ם שמום שפוסל רק באדם ולא בבהמה אינו מחלל את העבודה. וכן יש להקשות על הדין שטמא עושה שיריים, וכן על הדין שאם עלה לא ירד, וכן על הדין שפרוע ראש אינו מחלל עבודה.
ו'.

בענין אם בקדשים אמרינן אי עביד לא מהני.
(ו'), ז'.

שאי עביד לא מהני אמרינן רק כשמדובר בחלות אבל לא היכא שמדובר בעשיית מעשה כגון שוחט בשבת.
ו' (קטע "והנה עוד יש ליישב").

אישתרי - הואיל ואישתרי אישתרי

בענין אם אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי רק באיסורים ששויים בחומר שלהם או האם אפילו כשהאיסור השני הוא יותר חמור.
קנ"ז סק"ג.

אנינות

בענין כהן גדול מקריב אונן, עי' בערך כהן גדול - מקריב אונן.

ספיקת המל"מ אם יש אנינות של תורה ברגל לענין שלא לעבוד עבודה ושלא לאכול קדשים.
פ"ד.

בענין אם אונן אסור לאכול קדשי במה קטנה.
נ"ב.

שאונין כשר לעבוד בבמה.
פ"ג.

בענין שאין אזהרה לאונן לא לעבוד עבודה.
מ"א סק"א, צ"א.

הפסק של הרמב"ם שאונן דרבנן אינו מחלל עבודה.

רצ"ד (קטע "והנה האבן האזל").

ארבעה וחמשה

בענין היכא שמכר את חלקי הבהמה ללוקחים שונים בזה אחר זה, האם מיקרי מכרה כולה.

תרל"א (קטע אחרון).

בגד

י"ל שהשיעור של ג' על ג' כדי להחשב בגד הוא בריבוע, אבל אם הי' רוחבו פחות משלש לא יועיל מה שיש הוספת אורך.
רכ"א סק"א, ר"מ.

בגדי כהונה

עי' עוד בערך ציץ.

א. גדר מצות בגדי כהונה

ה' צדדים בגדר מה היא מצות בגדי כהונה: העשי', הלבישה, לבישה לצורך עבודה, שהעבודה תהי' נעשית בבגדי כהונה, שהמצוה מורכבת מן העשי' והלבישה ביחד.
ק"ס.

דעת הרמב"ם בהנ"ל.

ק"ס סק"א סק"ב.

עוד צד, נוסף על הה' צדדים הנ"ל: שהמצוה אינה מעשה הלבישה אלא שיהי' לבוש בבגדי כהונה.

ק"ס בתחילתו (קטע "והנה הדרך").

עוד צד: שהמצוה היא שיהי' לבוש בשעת העבודה.

ק"ס בתחילתו (קטע "והנה הדרך").

הצד שלבישת כל בגד ובגד היא מצוה נפרדת.

ק"ס בתחילתו (קטע "ח").

קושיית הרמב"ן למה אין הרמב"ם מונה למצות נפרדות בגדי כהן גדול, ובגדי כהן

ב"כיפה של צמר היתה מונחת בראש של כהן גדול ועלי ציץ נתון" (חולין דף קל"ח ע"א).
ר"נ.

המחלוקת בענין אם ציץ מרצה רק בהיותו על מצחו של הכ"ג או האם גם כשאינו על מצחו של הכ"ג, וכן בענין אם לפי המ"ד שסובר שמרצה רק כשהוא על מצחו בעינין שיהי' לבוש כל השמונה בגדים.
ק"ס סק"א (קטע "והבית הלוי").

דברי הגרי"ז בנוגע לבגד אחר בין בגד לבגד (דיש דין של לבישת בגדי כהונה כסדרן דהיינו כגון כתונת על גבי מכנסיים, וחציצה היא רק על ידי בגד, דרק בגד מבטל את הלבישה כסדרן).
ר"ל סק"ד (קטע "ובספר הליקוטים"), רל"ז.

בענין אם הבגדי כהונה צריכים להיות עליו דוקא ע"י מעשה לבישה אבל לא כגון היכא שהיתה חציצה ונעשה לבוש ע"י שנסתלק הדבר החוצץ.
רל"ג.

בענין אם מותר להפיח בבגדי כהונה.
שי"ח (קטע ראשון וקטע אחרון).

ג. כלאים בבגדי כהונה

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד בענין אם מותר ללבוש בגדי כהונה שלא בשעת עבודה.
ק"ס סק"א סק"ה.

בענין מה שהרמב"ם הזכיר לענין זה רק את הכלאים שבתוך האבנט ולא הזכיר את הכלאים שבתוך החשן והאפוד של כהן גדול.
ק"ס סק"א.

המחלוקת בין רבי וראב"ש בענין אם אבנטו של כהן הדיוט הוא מכלאים (רבי) או האם אין בו כלאים אלא הרי הוא רק של בוץ (ראב"ש). ושיטת הרמב"ם שהוא של כלאים אבל אינו דומה לאבנטו של כהן גדול במעשהו.
קפ"א.

הדיוט, וכן בגדי זהב של כהן גדול, ובגדי לבן של כהן גדול.
ק"ס סק"ו.

חילוק בגדר המצוה בין בגדי כהן גדול לבגדי כהן הדיוט.
ק"ס סק"א.

ביאורי הרמב"ן בדעת הבה"ג בענין מצות בגדי כהונה.
ק"ס סק"ג.

בענין שהבה"ג מונה עשיית "בגדי שרד" למצוה.
ק"ס סק"ד.

דעת רש"י ש"בגדי שרד" הם הבגדים שכתובים בסוף פר' במדבר שכיסו בהם את הכלים בשעת המסעות. ודעת הרמב"ן שהם הבגדי כהונה.
ק"ס סק"ד.

ב. עשייתם ולבישתם וכבודם

ע"י להלן כאן בענין מעשהו של האבנט של הכהן הדיוט.

בענין שזורין וכפול ששה.
רי"ג.

המחלוקת בין רש"י והרמב"ם בענין אם היכא שכתוב "בד" צריכים כפול ששה לעיכובא (רש"י) או רק לכתחילה (הרמב"ם).
רי"ג.

בענין שגם הפעמונים מעכבים בהמעיל אע"פ שהם רק לנוי.
(קס"א [קטע "והרמב"ן"]), קס"ב (קטע אחרון).

שיטת הרמב"ם שהמצנפת של כ"ג והמגבעת של כהן הדיוט הם אותו בגד, רק שהכהן גדול חובשו בצורה אחרת. ושיטת הראב"ד שמצנפת היא ארוכה הרבה וכורכו סביב ראשו, ואילו מגבעת היא קצרה וחדה מלמעלה.

קפ"א (קטע "וע"ע ברמב"ם" ולהלן שם).

בענין הפתיל תכלת של ציץ. וכן ביאורים

ד. מחוסר בגדים

ביאור הפסוקים בפרשת בגדי כהונה, ולמה צריכים ג' פסוקים של מיתה גבי מחוסר בגדים.

קס"א, קס"ב.

"אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם": בענין אם הכוונה היא שהם נחשבים ממש זרים לעבודה כי למדריגת כהונה לעבודה צריכים לבישת בגדי כהונה, או האם זה כעין עונש של ירידת מדריגה אבל מדינא מדריגת כהונה לעבודה אינה תלויה בבגדי כהונה, או האם הכוונה היא רק שהתורה פסלה את העבודה כאילו הם זרים, או האם הכוונה היא שהתורה הדביקה עליהם את הפסול של זרים אע"פ שאינם זרים. קס"ו.

הדרך שבכלל אין כוונת הדרשה לפסול משום הענין של זרות, אלא הכוונה היא לפסול חדש מסוים. קס"ג.

בענין מגלן שמחוסר מכנסים פוסל עבודה (חוץ ממה שחייב מיתה) כמו מחוסר בגד אחר. קס"ד, קע"ח.

בענין אם מחוסר מכנסים חייב מיתה רק על עבודה תמה שאין אחריה עבודה כמו מחוסר בגד אחר או האם הוא חייב מיתה על כל עבודה שעבר. קס"ד.

בענין קושיית תוס' שהקשו למה צריכים פסוק כדי לומר שאשה אינה עובדת בקרבנות, דאיך היתה עובדת בלי בגדי כהונה. קס"ו.

דברי הגרי"ז שיש ב' דינים בבגדי כהונה, א', שבלי הבגדים אין כהונתם עליהם, ודין זה גורם לפסול את העבודה, ב', דין של מצוה שהעבודה תהי' נעשית בבגדים. ק"ס סק"ו, קע"ג, קצ"ח ובההערות שם, רפ"ג (קטע אחרון).

בענין אם שייך לומר שהעבודה פסולה משום מחוסר בגדים אבל אינו חייב מיתה. קצ"ח, קצ"ט (קטע "והמנ"ח").

חקירת המקדש דוד אם כהן גדול שעבד עבודת יוה"כ בשמונה בגדי זהב חייב מיתה משום שהוא מחוסר האבנט של יוה"כ שאינו מכלאים, וכן הרי הוא מיותר בגדים. קפ"ד (קטע ראשון).

הסברא שבפרה אדומה מחוסר בגדים או מיותר בגדים אינו חייב מיתה כי החיוב מיתה הרי זה בגלל שהוא נחשב כמו זר והרי יתכן שגם זר ממש אינו חייב מיתה בפרה אדומה. קפ"ד (קטע "ובספר").

שיטת הריצב"א שמחוסר בגדים חייב מיתה גם על ביאה ריקנית להיכל ולא רק על עבודה. קע"ו.

שיטת הרמב"ן שיש עונש מיתה בידי שמים על הכהן גדול אם נכנס להיכל, או יצא ממנו, בלי מעיל, ושהקפידא היא רק על כניסה או יציאה, אבל אם הוריד את המעיל רק בזמן שהוא בתוך ההיכל ליכא חיוב מיתה.

קס"א (קטע "והרמב"ן עצמו").

האפשרות שרש"י סובר שיש חיוב מיתה על ביאה ריקנית גם אם חיסר בגד אחר ולא רק המעיל. קס"א (קטע "והנה באמת").

בענין היכא שיש נימא אחת שחוצצת בין בשרו להבגד, האם הוא נחשב בגדר מחוסר בגדים. ר"כ, ר"ל סק"ג, רל"ג (קטע "וצ"ל").

ה. מיותר בגדים

בענין אם מיותר בגדים חייב מיתה. קפ"ב, רכ"ו.

שיטת רש"י שהפסול של יתור בגדים הוא על כל בגד שבעולם, ושיטת הרמב"ם שרק על עוד בגד מבגדי כהונה כגון ב' אבנטים,

ודברי החזון יחזקאל שה"ה אם הוא בגד מבגדי כהונה שלא נתקדש. קפ"א (קטע "מיהו לפי"), קפ"ג, קצ"ט (קטע "והמרומי שדה"), ר"ל.

בענין אם יש תנא שסובר שיתור בגדים אינו פוסל. ר"נ (קטע אחרון).

חקירת המקדש דוד אם בפרה אדומה נאמר דין של יתור בגדים. קפ"ד (קטע "ועוד חקר").

חקירת המקדש דוד בענין אם לפי ריש לקיש שסובר שתרומת הדשן היא רק בכתונת ומכנסים, יש בתרומת הדשן פסול של יתור בגדים. קפ"ד (קטע אחרון).

דברי הגר"ח שמה שכהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול פוסל את העבודה הרי זה משום שאסור לו ללובשם אבל אם יצויר ציור שמתור לו ללובשם אינו פוסל אע"פ שהוא במהותו כהן הדיוט. ק"פ.

חקירת המקדש דוד אם כהן גדול שעבד עבודת יוה"כ בשמונה בגדי זהב חייב מיתה משום שהוא מחוסר האבנט של יוה"כ שאינו מכלאים, וכן הרי הוא מיותר בגדים. קפ"ד (קטע ראשון).

ו. הדין של "לכבוד ולתפארת" והדין של "מדו".

בענין אם "מדו" מעכב או לא. קצ"ב, קצ"ו (קטע ראשון וקטע "ועי' בספר תוספת"), ר' סק"א סק"ג, ר"ה (קטע "מיהו יש גם"), רל"ה (קטע אחרון).

בענין למה לומר ש"לכבוד ולתפארת" מעכב משא"כ "מדו". קצ"ו (קטע "וי"ל").

הסברא שהיכא שחסר בהשם של "לכבוד ולתפארת" הרי זה נחשב חסרון בהבגד,

משא"כ היכא שאינו מדו הרי זה נחשב חסרון במעשה הלבישה. קצ"ו (קטע "וי"ל" וקטע אחרון, ר' סק"א (קטע "מיהו") סק"ב, ר"ה (קטע "מיהו").

הדרך שהיכא שחסר בהשם של "לכבוד ולתפארת", אע"פ שהעבודה פסולה, אבל אינו חייב מיתה בשביל מחוסר בגדים. קצ"ח.

ז. מרושלין

הדרך שמאן דפוסל מרושלין הרי זה משום שאינו בגדר לכבוד ולתפארת, וכן הדרך שהוא משום שאינו בגדר מדו, וכן הדרך שכיון שמדו מעכב הרי זה גורם שהציור של מרושלין הרי זה בגדר יתור בגדים. קצ"ב (קטע "והקר"א" וקטע אחרון), קצ"ו, ר"ה.

הדרך שמה שנגרר על גבי הקרקע לא חשיב יתור בגדים שלא במקום בגדים אלא יתור בגדים במקום בגדים כי סגי בזה שלבישת הבגד הוא במקום בגדים ותו לא איכפת לן אם החלק המיותר אינו במקום בגדים.

קצ"ב (קטע "ועי").

הדרך שמאן דמכשיר מרושלין הרי זה כי מה שנגרר על הקרקע לא חשיב יתור בגדים אבל יש בזה חסרון של מדו רק שמדו אינו מעכב. קצ"ב (קטע ראשון).

הדרך שמרושלין כשרים משום שמה שנגרר על הקרקע הוא כמאן דליתא. קצ"ב (קטע "מיהו דברינו").

בענין אם סוברים כמאן דאיתי' דמי, מה היא הסברא לומר שמרושלין לא חשיב יתור בגדים, וכן למה לא אמרינן שבכלל לא חשיב בגד לגבי'. וכן קשה אם נאמר שכמאן דליתא דמי אין פירושו שחשיב ממש כמו שאינו. ר"ט, ר"י.

הסברא שבמרושלין מה שנסחב על הקרקע לא חשיב יתור בגדים כיון שאינו לבוש עליו ואפילו למ"ד שיש יתור בגדים שלא במקום בגדים. ר"ט.

שאבנט מיגז גיז גורם שאינו נחשב מעשה לבישה של מדו. ר"ה.

בענין מרושלין שסילקן ע"י אבנט: אם סוברים שכשר משום שאבנט מיגז גיז, מה הדין אם אותו חלק שמסולק ע"י האבנט הוא קרוע. ר"ה (קטע "ויש").

דברי הרמב"ם שהכתנות צריכה להגיע עד פיסת ידו (ואילו בת"ח כתב עד ראשי אצבעותיו). ר"ד.

שיטת רש"י שהכתנות צריכה להגיע עד הקרקע, ושיטת הרמב"ם שעד למעלה מן העקב (ובת"ח כתב עד עקבו). קצ"ב (קטע "מיהו דברינו"), ר"ד.

ט. מקורעין

בענין דברי הרמב"ן שמקורעין פסולין משום דחשיב מחוסר בגד באותו מקום, ודעת רש"י דהוי משום דלא חשיב לכבוד ולתפארת, ודעת הרמב"ם בזה.

קצ"ה, קצ"ו, קצ"ח, קצ"ט, ר"ה (קטע "ויש"), רל"ו.

ישובים על הסתירה ברמב"ם שבפ"ח מהל' כלי המקדש כתב שאם עבד בבגדים מקורעין עבודתו פסולה ואילו בפ"א מהל' ביאת מקדש כתב שעבודתו כשירה. קצ"ט.

י. מטושטשין

דברי הרמב"ן שמטושטשין חשיב מחוסר בגד במקום הטושטוש, ודעת הרמב"ם דהוי משום שחסר ב"לכבוד ולתפארת". קצ"ה.

יא. משוחקין

דברי השט"מ שצריכים חדשים ולא משוחקין משום הידור מצוה, ודברי הרמב"ם שהוא משום לכבוד ולתפארת. קצ"ג (דעת רש"י בזה), רי"ב.

בענין מתי נקרא משוחקין. רט"ז.

סברת השפ"א שבמרושלין מה שנסחב על גבי הארץ לא חשיב יתור בגדים כיון שהוא חלק מאחד מהבגדי כהונה. ר"י.

בענין אם סוברים כמאן דלית' דמי, מה הוא הטעם לאסור מרושלין לכתחילה. ר"ט (קטע "ועי' בחזו"א").

בענין היכא שהחלק שהוא מרושל על גבי הקרקע הרי הוא קרוע. קצ"ז, ר"ה (קטע "ויש לצייר").

הדרך שמרושלין פסולים רק אם הבגד ארוך ג' אצבעות יותר מן המדה. ר"א.

הדרך שמכנסים שמרושלין למטה מברכיו יהיו פסולין משום יתור בגדים. ר' סק"א.

ח. מסולקין

הדרך שמסולקין פסולים משום דחשיב מחוסר בגד במקום החייוף. ר' סק"א.

הדרך שמסולקין פסולים משום דלא מיקרי בגד לגבי'. ר' סק"ב.

הדרך שמסולקין פסולים משום שמדו מעכב. ר' סק"ג.

שהיכא שהושיט ידו והורם השרבול לפי שעה, אין זה נקרא מסולקין. ר' סק"א.

סברת שמואל שמכשיר מסולקין ע"י אבנט. ר' סק"א.

הדרך שלפי שמואל מותר לכתחילה לסלק ע"י אבנט, והדרך שאסור. ר' סק"א סק"ב.

בענין מה שרב פוסל מסולקין ע"י אבנט משום שאבנט מיגז גיז: האם הכוונה באבנט מיגז גיז היא שהחלק המסולק חשיב כמי שאינו, או האם חשיב שישנו רק

חציצה גם שלא במקום לבישת בגד כהונה, וכגון על ידו או שלא במקום אחיזת הכלי. ר"ל סק"ג (קטע "והמרומי שדה" ולהלן שם).

דברי המל"מ שהכהן גדול ביוה"כ הי' מסתפג אחרי הטבילות משום חציצה כי מים גרע מרוח. רי"ט (קטע אחרון).

בענין אם לפי הצד שבית השחי אינו חוצץ הרי זה נחשב מקום בגדים או האם אינו נחשב מקום בגדים אשר לפ"ז לא יפסול שם יתור בגדים לפי רבי יוחנן שסובר שיתור בגדים הוא רק במקום בגדים. רל"ו.

בענין ידו בין בגד לבגד. רל"ז.

בענין בגד אחר בין בגד לבגד. ר"ל סק"ד (קטע "ובספר הליקוטים"), רל"ז.

בור

בענין אם רב לומד אסור"מ משור לחוד או מהצד השוה משור ובור, ושם הוא לומד מהצד השוה משור ובור האם הדין נותן שיהיו חייבים על כלים או פטורים. מ"ז*.

ביאת מקדש

בענין מנלן שחייבים על טומאת מקדש וקדשיו רק על טומאות שהנזיר מגלח עליהן. ד'.

דרכו של הגרי"ז בשם הגר"ח בביאור שיטת הרמב"ם שמחוסר כפורים לוקה מן התורה על אכילת קודש אבל על ביאת מקדש הרי הוא לוקה רק מכות מרדות, דטעמו של הרמב"ם הוא משום דס"ל שמחוסר כפורים אינו טמא ממש אלא יש בו רק הפסול של טומאה, ועל אכילת קודש הרי הוא לוקה אפילו אם אינו טמא ממש אלא יש בו רק הפסול של טומאה, משא"כ על ביאת מקדש הרי הוא לוקה רק אם הוא טמא ממש.

קנ"ז סק"א (קטע "ובחידושי").

השיטה שבתרומת הדשן צריכים בדוקא משוחקין, והשיטה שמותר במשוחקין, והשיטה שתרומת הדשן שוה לכל העבודות שאסורות במשוחקין. רי"א.

יב "לא יחגרו ביזע"

חקירת הזבח תודה אם היכא שחגר במקום זיעה הרי הוא בגדר מחוסר אבנט או האם זה רק דין לכתחילה משום נוי. רי"ד סק"א סק"ב.

חקירת הגרי"ז אם הדין של לא יחגרו ביזע הרי הוא דין במעשה החגירה או האם הוא דין במקום האבנט. רי"ד סק"ב.

המחלוקת בין רש"י והרמב"ם בענין אם צריכים לחגור גם את האפוד והחושן שלא במקום זיעה (רש"י), או לא (רמב"ם). רי"ד סק"ב.

יג. חציצה

בענין למה לענין טבילה רק רובו המקפיד חוצץ מן התורה, ואילו בבגדי כהונה אפילו נימא אחת חוצצת. רי"ט, ר"ל סק"ב, רל"ד.

הדרך ש"על בשרו" אינו גדר של חציצה. רי"ט (קטע אחרון), ר"ל סק"ג.

שיטת הראב"ד שאע"פ שבין בשרו לבגד אפילו נימא אחת חוצצת אבל בין ידו לכלי רק בגד של ג' על ג' חוצץ. רי"ט (קטע "והנה שיטת" ולהלן שם).

בענין אם היכא שיש נימא אחת שחוצצת הרי הוא נקרא מחוסר בגדים. ר"כ, ר"ל סק"ג (קטע "מיהו הכ"מ" וקטע אחרון), רל"ג (קטע "וצ"ל").

בענין רוח בין בגד לבגד. ר"ל סק"ד.

הדרך שדוקא אם הרוח הרחיק את הבגד מעליו שיעור גדול הרי זה פוסל. ר"ל סק"ד (קטע "מיהו עי"), רל"ב.

בענין דברי המרומי שדה והגרי"ז ששייך

הדרך שאפילו מי שאינו טמא ממש אסור להכנס אם יש לו מיהא את הפסול של טומאה.
קנ"ו (קטע "מיהו את זה").

בית הכסא

בענין להכנס בתפילין לבית הכסא עראי.
שי"ח.

בית המקדש

בענין אין טומאת ידים במקדש עי' בערך טומאה - טומאת ידים.

ע"ע בערכים ירושלים, ומזבח.

א. כללי

בענין אם "הכל בכתב" מעכב.
תצ"ג ובהערה הראשונה.

ב. היכל

בענין אם בבית שני הי' קיים המזבח הפנימי שעשה משה.
תרצ"ה.

ג. עזרה

בענין אם מדת העזרה מעכבת.
תצ"ב, תצ"ג ובהערה הראשונה,
תצ"ו סק"ה (קטע "ועוד פי").
בענין אם רצפה מעכבת.
תצ"ב.

שאפילו אם רצפה מעכבת עבודה אבל אם נעקרה אבן אחת ויצא הבשר לשם אינו פסול משום יוצא.
תצ"ב.

ביאורו של הגר"ח ב"רצפה עליונה קידש".
תצ"ג.

פירושו של רש"י שאם רצפה עליונה קידש, ונעקרה אבן אחת, רק אותו מקום פסול, ודברי המרכבת המשנה שגם כל העזרה פסולה אבל רק לענין מה שהרצפה נתקדשה להיות כמזבח אבל לא לענין צורת הבית.
תצ"ג ובהערה הראשונה.

בענין אויר העזרה כעזרה.
תצ"ה.

הדרך שדוד קידש גם אויר העזרה.
תצ"ה.

הדרך שלאויר העזרה יש בזכות עצמו דיני עזרה משא"כ אויר המזבח חשיב כמזבח רק משום שכמונה דמי, וכן הדרך שגם אויר המזבח הוא בזכות עצמו כמזבח.
תקפ"ז.

בענין אם כרי לקדש את העזרות צריכים ב' תודות.

תצ"ז.

ד. כיור וכנו, ים של שלמה, בור הגולה

פירושו של הקרבן העדה בהירושלמי בשקלים פ"ד ה"ב שאסור להקריב קרבנות אם אין הכיור והכן במקומם.
שנ"ה בהערה, (ת"י קטע "והנה הדר").

דברי הגרי"ז שהכן אינו חלק מן הכיור.
ת"ג.

בענין צורת הכן של הכיור.
ת"ט.

בענין הים של שלמה, ובענין אם הי' קיים גם בבית שני.

רפ"ח (קטע אחרון).

בענין בור הגולה (שהי' מספק מים להעזרה לכל דבר שהי' צריך מים).
רצ"ט.

ה. ישיבה בעזרה

בענין אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד: דברי רש"י בסנהדרין שהוא מהלכה למשה מסיני, ודברי רש"י ביומא שהוא נלמד מלעמוד לשרת, ודברי רש"י בסוטה שהוא משום כבוד שמים, והדרך שהוא רק מדרבנן, ומשמעות דברי הרמב"ם שהוא בכלל מורא מקדש.

נ"ד (קטע "ועכ"פ גם"), ס' סק"ב,
ע"א סק"ב, ר"פ (קטע אחרון).

דברי רבי אמי שסובר שישיבה אסורה גם לבית דוד, אבל סמיכה מותרת (בענין אם הכוונה היא רק לסמיכה כזו שהי' יכול לעמוד גם בלא הסמיכה).

נ"ד (קטע "ועכ"פ גם"), ר"פ.

בענין שזר כשר בבמה.
קפ"ד.

בשר

בענין אם היו בני ישראל אסורים לאכול
בשר עוף במדבר בלי להקריבו לקרבן כמו
שהיו אסורים בבשר בהמה.
תרכ"ב סק"ב.

דברי הגרי"ז שיתכן שדבר מסוים נחשב גם
עור וגם בשר.
תש"ג.

גירושין

פסקו של הרמב"ם שגבי גט אמרינן שאויר
שאינן סופו לנוח אינו כמנוח ואינה מגורשת.
תקפ"ו (קטע ראשון).

גרמי

דברי הרמב"ן שמפגל חשיב מזיק בידים
ולא גרמי כי השחיטה היא מעשה.
תשמ"ד בהערה.

דגים

דברי הגמ' והרמב"ם בענין אם דגים
נחשבים גידולי קרקע.
תי"ז*.

דיבור

גדרי "בדיבורו עושה מעשה" (תמורה דף
ג' ע"ב).
תשמ"ג.

דיינים

דברי החי' הר"ן על סנהדרין שעמידת
הבעל דין בפני ב"ד היא מטעם כבוד ב"ד,
ודברי התומים שהיא מטעם כבוד השכינה.
ס"ב.

דברי המחבר שדיינים יכולים לסמוך
במקום לישב, ודברי הסמ"ע שבדין אחד
לא יסמכו גם העדים (שחייבים לעמוד) וגם
הדיינים (שחייבים לישב), כי יש בזה תרתי
דסתרי, ודברי הב"ח ששפיר רשאים.
נ"ד (קטע ראשון).

דברי המגן אברהם שבכל מקום סמיכה היא
בגדר ישיבה חוץ מגבי ישיבה בעזרה.
נ"ד (קטע "ועכ"פ גם"), ר"פ
(קטע אחרון).

בענין אם מותר לאכול קדשים בעזרה
בישיבה.
ס' סק"ב, ע"ג.

דברי המדרש שכהן גדול מותר לישב
בעזרה.
ע"ב.

בל תוסיף

דברי תוס' שאין איסור בעל תוסיף על זה
שהוא שונה ועושה את המצוה ב' פעמים.
תרמ"ג.

במה

בענין אם אשה פסולה לעבוד בבמה.
י' (קטע "ברם נראה" ולהלן שם),
קכ"א (קטע "ובלא").

בענין שתוי יין ופרוע ראש בבמה.
ל"ד.

שעומד על גבי כלים אינו פסול בבמה כי
אין רצפה.
ל"ד.

בענין אם ערל פסול בבמה.
מ"ז, מ"ט.

בענין אם יש פסול טומאה על זר בבמה.
מ"ח, פ"ג, תשכ"ג.

בענין אם בעל מום פסול גם בבמה, או
האם אינו פסול (כי גדר הפסול של בעל
מום הוא שבעל מום נחשב בגדר זר,
כמש"כ תוס' ביומא דף כ"ג, וזר הרי כשר
בבמה).
פ"ג.

שאונן כשר בבמה.
פ"ג.

בענין מחשבת אכילה חוץ למקומה בבמה.
תע"ד.

בענין אם לפי הדרך שכתבו תוס' שבדיני נפשות גם בעל דין ת"ח צריך לעמוד בפני הב"ד, גם עד ת"ח צריך לעמוד. ס"ח.

עוד בענין הדרך הנ"ל של תוס'. ס"ז - ס"ט.

ד

בענין אם דם חשיב בגדר בשר. תקצ"ז*, תר"ב (קטע ראשון וקטע "ועי' גם").

שאפילו אם חשיב בגדר בשר אבל אינו נפסל ביוצא כיון שגם בלי היותו יוצא הרי הוא אסור באכילה, ולא מיפסל משום יוצא אלא דבר שבלי העובדא שיצא ממחיצתו ה' מותר באכילה. תקצ"ז*.

הדרך שרק בדם הנפש נאמר שאין חייבים עליו משום פיגול, וכן שאין מועלים בו, אבל לא בדם האברים. תר"ח.

שיטת רש"י שגם בדם שייך האיסור של כל שממנו לאשים הרי הוא בכל תקטירו. תרמ"ג.

בענין אם אומרים בדם אם עלה לא ירד היכא שעלה על הכבש, כמו שאומרים בנקטרים. תרנ"א.

דשן

א. תרומת הדשן (לצד המזבח)

השיטה שבתרומת הדשן צריכים בדוקא בגדי כהונה משוחקין, והשיטה שאין צריכים בדוקא משוחקים אבל הרי היא מותרת במשוחקין, והשיטה שתרומת הדשן שזה לכל העבודות ואסורה במשוחקין. רי"א.

המחלוקת בין רבי אליעזר ותנא דבי רבי ישמעאל אם בעל מום פסול לתרומת הדשן (תנא דבי ר"י) או לא (ר"א), והמחלוקת בין רבי יוחנן וריש לקיש אם לפי רבי אליעזר

תרומת הדשן היא בד' בגדים (ר"י) או האם רק בכתונת ומכנסים (ר"ל). קפ"ד.

בענין שלפי ריש לקיש שתרומת הדשן היא רק בכתונת ומכנסים האם יש בזה פסול של יתור בגדים אם ילבש גם מצנפת ואבנט. קפ"ד (קטע אחרון).

בענין אם תרומת הדשן חשיבא עבודת לילה או עבודת יום. רצ"ה.

שיטת הרמב"ם שזמן תרומת הדשן הוא מעלות השחר ולא קודם. רצ"א.

בענין אם היכא שקידש ידיו ורגליו לעבודת לילה הרי הוא צריך עוד קידש לתרומת הדשן. רצ"ו.

בענין היכא שקידש הכהן גדול ביוה"כ את ידיו ורגליו לתרומת הדשן לפני עלות השחר, האם הוא צריך לקדש עוד הפעם קידוש ראשון לאחר שעלה עמוד השחר כדי להשלים את המנין של י' הקידושין. רנ"ז בההערה, ובסק"ה.

ב. הוצאת הדשן (חוץ לעזרה)

דברי רש"י שאפשר להוציא את הדשן ישר מן המערכה בלי להעלותו לתפוח. רצ"ח, ש"ב.

דברי רש"י שלהוציא את הדשן לחוץ להעזרה ממקום המערכה או לסלקו להתפוח צריך קידוש ידים ורגלים, והדרך שאין צריכים קידוש. רצ"ח, ש"ב.

דברי הגרי"ז בדעת הרמב"ם שהוצאת הדשן (שעושה אחרי שעשה תרומת הדשן על ידי שמרים מקצת דשן ושמו אצל המזבח) מתחלקת לשני שלבים, א', סילוק מן המזבח ונתינתו למטה, ובענין לזה קידוש ידים ורגלים, ב', ההוצאה, והשלב השני הזה אינו בגדר עבודה רק שבכל זאת אין בעלי מום עושים אותו. ש"ב (קטע "שור"ר" ולהלן שם).

הקושיא שאיך אפשר לומר שהוצאת הדשן מן העזרה צריכה קידוש ידים ורגלים לפי הצד שיציאה מן העזרה פוסלת את הקידוש. ש"ב (קטע "ושוב הסיק"), ש"ב.

הולכה

א. כללי

בענין למה הולכת דם למזבח פסולה בשמאל.

תק"ב.

שפסיעה אחת של הולכה חשיבא לכל הפחות בגדר חצי מתיר. תשע"ו.

ב. הולכת אברים

דברי הגרי"ז שהיכא שהוליך את כל הבהמה אין זה נקרא הולכת חלבים ואברים. תק"ב.

בענין אם הולכת אברים על הכבש עד המזבח הרי היא עוד בגדר עבודת הולכה, או האם הם נחשבים כבר על המזבח והוי בגדר העלאה. תקי"ח.

ג. מחלוקת רבי שמעון ורבנן אם מחשבה פוסלת בהולכה

בענין אם לפי רבנן דר"ש אי אפשר לבטל הולכה, או האם גם הם מודים שאפשר לבטלה רק שבכל זאת ס"ל שמהני בה מחשבה. תק"כ ובההערה.

הקדש

דברי הגרי"ז שהכוונה ב"קדושת דמים" אינה לקדושת בדק הבית, אלא לקדושת הגוף לדמיו, כלומר שלעולם הרי זה קדוש קדושת הגוף רק שמכיון שישתמשו רק בדמיו הרי זה גורם שסוג זה של קדושת הגוף אינו אותו סוג ומדרגה כמו היכא שהקדש ישתמש בהבהמה עצמה להקרבה. וב"רגלה של זו עולה", וכן בשותף

שהקדש חציו, חל קדושת הגוף לדמיו, אבל לא קדושת הגוף להקרבה, וכוונת הגמ' שקראה לזה בשם קדושת דמים היא לקדושת הגוף לדמיו. ודברי האחיעזר שהכוונה בקדושת דמים היא לקדושת דמים ממש ולא לקדושת הגוף לדמיו. תשע"ג (קטע "ויש לבאר").

בענין מקדיש בעל מום למזבח, ע"י בערך מום.

הדרך שרק בדם הנפש נאמר שאין חייבים עליו משום פיגול, וכן שאין מועלים בו, אבל על דם האברים שפיר חייבים עליו משום פיגול, ושפיר מועלים בו. תר"ח.

הקטרה

הדרך שהקטרה כשירה בדיעבד גם לפני זריקת הדם בין בקדשים קלים ובין בקדשי קדשים. ע"ט.

בענין אם הקטר אברים וחלבים כשרה בשמאל. תק"ב.

בענין אם עור האלי' נקטר בעולה או האם חשיב עור ואינו נקטר. תש"ג.

בענין אם הקטרת הקומץ והקטרת הלבונה חשיבי בגדר עבודה אחת. תשס"ז.

שהקטרת חצי זית של קומץ לא מיקרי אפילו בגדר חצי מתיר. תשע"ו.

זב - זבה

דברי חידושי ר' ארי' ליב שאפילו לפי בית הלל שסוברים שאחרי ג' ראיות אינו נעשה זב למפרע אבל בכל זאת בטל למפרע הדין טהרה שהי' לו על טומאת קרי ע"י שטבל ביום הקרי והעריב שמשו. תס"ו סק"ג.

דברי המאירי שעל טומאת בעלים מהני ריצוי ציץ גם על טומאת התהום דזיבה. תס"ו סק"ג.

זריקה

בענין אין זריקה מועלת ליוצא, עי' בערך יוצא.

בענין מה שדם נפסל בשקיעת החמה, עי' בערך לינה סק"ב.

א. כללי

דברי הגר"ח שמה שמחשבת פיגול על זריקה מהני אין זה בגלל שזריקת הדם היא בגדר אכילת המזבח, כי באמת אינה בגדר אכילת המזבח, אלא הרי זה בגלל מחשבה על עבודת זריקה, ודברי רש"י שכתב לא כן. תרס"ב (קטע "ועי' בחידושי הגר"ח שהביא") ובההערה שם, תש"א*, תשמ"ה, תת"ג.

דברי הקהלות יעקב שזריקה חשיבא שפיר בגדר אכילת מזבח, אבל הרי זה רק משום השם של עבודת זריקה, אבל מחמת עצם מעשה הזריקה לא חשיבא בגדר אכילת מזבח.

תרס"ב בההערה.

בענין אם בחטאות הנשרפות נתינת אצבע מעכבת לדורות. תק"י.

דברי הגר"ח שחלוק מתן ז' בחטאות הפנימיות ממתן ב' בחטאות החיצוניות לפי ב"ש שסוברים שבחטאות החיצוניות שתי מתנות מעכבות, דבמתן ב' אין שתי המתנות שייכות זו לזו, רק שלהיתר הקרבן צריכים שיהיו ב' מתנות, אבל במתן ז' של החטאות הפנימיות המנין של שבע מעכב בעצם ההזאות, כי צריכים שיהיו שבע הזאות במנין, דהיינו שזו תהי' ראשונה וזו שני', וההזאה הראשונה צריכה את כל הז' כי בלא"ה לא מיקרי ראשונה. תשע"ט.

ב. איזה דם

דברי תוס' בדף ק"י (ובמעילה דף ה')

שהדם שקיבל אחרי ששחט רק סימן אחד כשר לזריקה. תקס"ה, תרי"ד.

בענין הפסול של דם הראש.

תקנ"ו ובההערה שם, תקס"ד (קטע "וכתוב עוד"), תקפ"ח סק"ד.

דברי ספר ראש המזבח שדם העור ודם התמצית אינם משלימים את השיעור של כדי הזאה וכדי לקיחה. תקנ"ו.

בענין אם פסול בדיעבד אם נתערב בדם הנפש מקצת דם העור או דם התמצית או דם הסכין, או האם אינו פסול כי הוא בטל ברוב.

תקנ"ו, תקס"א.

שיטת תוס' שאין איסור להעלות דם העור ודם התמצית להמזבח (אפילו בעינו). תקנ"ו.

טעמים למה דם הסכין לא מיקרי דם שנתקבל בכלי שרת. תקס"ג (קטע ראשון).

שיטת הרדב"ז שאעפ"כ דם הסכין טעון שפיכה ליסוד אפילו אם לא נתקבל אח"כ בכלי, והטעם למה.

תקס"ג (קטע ראשון).

בענין היכא שהוציא דם הנפש אחרי שחיטה בדרך הקזה, האם הוא צריך לקבלו והאם הוא כשר לזריקה. תקנ"ו.

ג. שפיכת שיריים

בענין כוס עושה את חבירו שיריים.

תר"מ (קטע "ועי' באבן האזל").

דברי הגר"ח שע"י זריקת הדם רק מה שנשאר בהמזרק נעשה שיריים אבל מה שנשאר בצואר הבהמה נעשה דחוי. תר"מ (קטע "וביאר הגר"ח").

ד. שלא במקומו

דברי הגר"ח שתמיד מה שע"י זריקה הבשר ניתן באכילה והאימורין למזבח, אין זה בגדר תוצאה ממה שהדם כיפר, אלא

הזריקה עושה בדרך ישיר גם את הדברים האלו, ומש"ה שייך ציורים שהדם כיפר אבל הבשר והאימורין אסורים (כגון בזריקה שלא במקומו).
 תרל"ה, תרס"ב (קטע "ועכ"פ כדי להסביר").

דברי הגר"ח והעולת שלמה שבזריקה שלא במקומו הבשר יוצא מידי מעילה כיון שבזריקה שלא במקומו כמקומו דמי.

תרל"ו (קטע ראשון, וקטע "וכתב ליישב"), תרס"ט*.

שזריקה שלא במקומו אינה פוסלת את הבשר לאכילה אלא גדר הדבר הוא רק לא הגיע התיור.
 תרמ"ד.

הקושיא למה מהני זריקה שלא במקומו לכפר הלא הבשר אסור ו"אם אין בשר אין דם".

תרל"ו (קטע "ועוד הוכיח").

דברי האחרונים שלפי שמואל שסובר שזריקה שלא במקומו כמקומו דמי גם האימורין אסורים למזבח כמו שהבשר אסור באכילה.

תרל"ה, תרל"ו (קטע "ועי" גם בספר עולת שלמה" ולהלן שם), תרפ"ה.

חקירת הגרי"ז בזריקה שלא במקומו שהבשר נשאר אסור: האם הוא נעשה נותר, וכן אם נטמא האם יש עליו איסור טומאה, דהיינו האם הבשר הוא כבשר פיגול דמצינו שאינו נעשה נותר כיון שהוא אסור באכילה, או האם הוא כבשר שיצא מן העזרה דמצינו שזריקה מהני ליוצא לענין נותר אע"פ שהוא אסור באכילה.
 תרס"ב (קטע אחרון).

דברי החזו"א שאינו יוצא מידי מעילה.
 תרל"ו (קטע "ועוד כתב").

בענין הס"ד שאם זריקה שלא במקומו כמקומו דמי אע"פ שהבשר אסור ולא מהני הזריקה להתיר את הבשר באכילה אבל

מ"מ אם פיגל מהני הזריקה שלא במקומו להביא את הבשר לידי פיגול.
 תרל"ו (קטע ראשון).

בענין אם גם כשזרק על הכבש אמרינן ששלא במקומו כמקומו דמי.
 תרל"ג.

בענין אם שמואל קאמר שלא במקומו כמקומו דמי גם בעוף, וכן האם גם במליקת עוף.
 תרל"ו (קטע אחרון).

בענין אם גם בפסח סובר שמואל ששלא במקומו כמקומו דמי אבל הבשר אסור, או האם הפסח פסול כיון שא"א לאכול את הבשר, או האם גם הבשר מותר באכילה.
 תרל"ז.

בענין אם בניתנין בפנים שנתנן בחוץ אמרינן ששלא במקומו כמקומו דמי.
 תרל"ח.

דברי הרמב"ם שאם שינה מתן קרנות בחטאת ונתנן שלא במקומן הרי החטאת פסולה.
 תרל"ט.

בענין שבזריקה שלא במקומו הדין הוא שיחזור ויקבל אם סוברים שלאו כמקומו דמי, ושאם סוברים שכמקומו דמי אפשר שפיר לחזור ולקבל.
 תר"מ - תרמ"ז, תרנ"ז - תרנ"ט.

ה. פסול עושה שירים

שיש להקשות על הדין של טמא עושה שירים, למה לא אמרינן שאי עביד לא מהני.
 ו'.

בענין אם כל טמא עושה שיריים או האם רק טמא מת שהותר בציבור.

מ"ד (וכן יש לדון לענין שאם עלו לא ירדו).

משמעות דברי הרמב"ם שטמא עושה שיריים גם בקבלה.

תרנ"ט, תר"ס.

בענין אם טמא עושה שיריים (וכן שאר

פסולים אם סוברים שפסול עושה שיריים) גם כשיש עוד חסרון בהזריקה כגון מחשבה פסולה או זריקה שלא במקומו אם סוברים כמקומו דמי.

תרנ"ז, תרנ"ט.

בענין היכא שקיבל טמא מקצת הדם וכן טהור מקצת הדם.

קנ"ח (קטע "דהנה").

בענין אם היכא שקיבלו פסולים, יכולים לחזור ולקבל.

תרנ"ט, תר"ס.

דברי השפת אמת שהרמב"ם והראב"ד סוברים שאם קיבל כהן כשר במחשבת פיגול הרי זה בודאי עושה שירים, ודלא כספר טהרת הקודש שכתב שהראב"ד סובר שאינו עושה שירים.

תר"ס (קטע "והשפ"א בדף ל"ד").

חדש - עומר

בענין אם יש היתר לאכול חדש היכא שבזמן שבית המקדש הי' קיים אירע שלא הקריבו עומר.

תרמ"ח (קטע אחרון).

בענין שמנחת העומר נקרא דבר שאינו ראוי לעבודה כיון שהיא באה משעורים, וכן משום שאינה ממשקה ישראל כי חדש אסור להדיוט, וכן כי חדש אסור לגבוה עד הקרבת שני הלחם בשבועות.

תרמ"ח.

חיבת הקודש

הדרך שאמר הגרי"ז שחיבת הקודש אינה מועילה להחיל שם של אוכל, אלא הרי היא מועילה להחיל את הפסול של טומאה ולכן אינה מועלת לפני שחיטה כי אז לא שייך עוד הפסול של טומאה.

מ"ה בההערה.

דברי הגרי"ז שאפילו אם הי' שייך שבהמת קודש תקבל טומאה מחיים ע"י חיבת הקודש אבל הפסול של טומאה ליכא מחיים, וכיון שלא שייך הפסול של טומאה מחיים לכן לא שייך שחיבת הקודש תקבע שם של אוכל וקבלת טומאה מחיים.

מ"ה (קטע "ועוד כתב").

דברי הגרי"ז שלפי הנ"ל שלא מהני חיבת הקודש מחיים כי לא שייך אז הפסול של טומאה, אבל אלמלא דבר זה הי' שפיר מהני חיבת הקודש לשויו אוכל, וליכא דין מיוחד שבעל חי אינו יכול לקבל טומאה, א"כ בן פקוע שפיר יקבל טומאה מחמת חיבת הקודש, כי כיון שהועילה בו שחיטה הרי שפיר שייך בו הפסול של טומאה.

מ"ה (קטע אחרון).

חלות דין

בענין "כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו".

תשע"א - תשע"ד.

חצי שיעור

דברי הכלי חמדה שקידוש ידים בלי רגלים, או איפכא, הרי זה כמו חצי שיעור, ואין כלי שרת מקדשין אלא כשיעור.

רס"ח.

בענין היכא שנצטרפו יחד חצי שיעור של טומאה של ראשון וחצי שיעור של שני.

תשצ"א.

טבח

בענין טבח אומן שקלקל.

תשמ"ג בההערה.

טבילה

עיין עוד בערכים:

יום כיפור.

פסולי עבודה - שוחטין וזורקין על טמא שרץ וכו', ועוד באותו ערך - טבול יום ומחוסר כפורים.

א. טבילה בדברים אחרים ולא במים

בענין אם אפשר לטבול בטיט הנדוק בעינייהו, דהיינו האם אפשר למלאות את כל המקוה רק בטיט הנדוק.

ת"ד, תכ"ב.

בענין היכא שהטיט הנדוק משלים את המ' סאה, האם מותר לטבול בחלק הטיט.

תכ"ב.

בענין הא שלדבר שברירתו מן המים (כגון

טבילה לעבודה

בענין מה שמשמע בדברי הרמב"ם שאם הסיך רגליו ולא טבל עבודתו פסולה. שי"ז.

דברי המנ"ח שהסיך רגליו איירי גם בלא קינח, וחקר אם בלי טבילה עבודתו פסולה. שי"ז (קטע "ועוד כתב המנ"ח דמשמע").

דברי האבן האזל שלפי הרמב"ם הסיך רגליו טעון טבילה מהלכה למשה מסיני, ודברי הקרית ספר התמוהים שהטיל מים והסיך רגליו טעון קידוש וטבילה רק מדרבנן. שי"ז.

בענין אם שהיי' מרובה בחוץ מצריכה טבילה גם בלי הסיך רגליו. ש"ב, שי"ז*.

שיטת הרמב"ם ורש"י להלכה שהטבילה הראשונה של הכהן גדול ביום כיפור היא מדרבנן. רנ"ד.

טומאה

בענין חיבת הקודש, עי' בערך חיבת הקודש.

בענין טמא מת אינו משלח קרבנותיו, וכן בענין נטמאו רוב הציבור, עי' בערך קרבן פסח - טומאה.

בענין ביאת מקדש בטומאה, עי' בערך ביאת מקדש.

בענין הפסול טומאה לעבודה, עי' בערך פסולי עבודה - טמא.

א. כללי

בענין אם הטומאה של ראשון היא אותה טומאה ממש כמו האב, רק שגזיה"כ היא שאינו מטמא אדם וכלים, או האם היא סוג אחר של טומאה. ואת"ל שהיא סוג אחר של טומאה האם היא סוג יותר חלש מטומאת האב ומש"ה אינו מטמא אדם וכלים או האם אינו סוג יותר חלש רק שגזיה"כ היא שהסוג ההוא אינו מטמא אדם וכלים.

תשצ"א (בענין היכא שצירף חצי זית של ראשון וחצי זית של שני ביחד).

יבחושין אדומים, ומלח שנמחה, ושומן של דג, יש דין של מים. תט"ו, תט"ז.

בענין אם כדי לטבול ביבחושין אדומים צריכים ריסקן ושהיו נוזלים כמו מים. תט"ז תי"ז.

בענין מה ששלג וברד משלימין את המקוה, האם איירי בריסקן או אפילו אם לא ריסקן, ואם איירי בלא ריסקן האם יכולים לטבול בגוף השלג, וכן בענין אם כל המקוה יכול להיות שלג. תט"ז.

ב. חציצה

בענין למה לענין טבילה רק רובו המקפיד חוצץ מן התורה ואילו בבגדי כהונה אפילו נימא אחת חוצצת. רי"ט, ר"ל סק"ב, רל"ד.

שיטת רש"י ותוס' שרק בשערו בעינין רובו המקפיד בשביל חציצה אבל בבשרו גם מיעוט (ואפילו אם אינו מקפיד, תוס') חוצץ. רי"ט (קטע ראשון).

שיטת הר"ח שהשיעור של רובו ומקפיד בטבילה הוא מסברא ולא מהלכה למשה מסיני. רי"ט (קטע "וראיתי").

דברי הרא"ש בשם הראב"ד שטבעת הדוקה חוצצת כי האשה מקפדת להסירה בשעת לישנה. רנ"א (קטע "ועכ"פ").

ג. חיבור מקואות

בענין הסוכרים שאפילו אם דבר שבריייתו מן המים חשיב מים וטובלים בו אבל בכל זאת הרי הוא ממעט בשפופרת הנוד של חיבור מקואות. תי"ח.

בענין אם השיעור של שפופרת הנוד הוא בהמים או בהנקב. תי"ח (קטע "ועי' בדרכו השני").

בענין אם הטומאות שאין הנזיר מגלה עליהן הן אסורות להנזיר רק מדרבנן או האם גם הן הרי הן אסורות מן התורה. ד' בהערה.

דברי הגרי"ז שגם לפי הנ"ל יתכן שחבת הקודש שפיר מועילה לענין שבן פקועה תקבל טומאה מחיים. מ"ה (קטע אחרון).

דברי רש"י בשם הערוך שהיכא שנטמא בה"ח דבר" מספיק בטבילה לחוד כדי לאכול תרומה, ואין צריכים הערב שמש. שכ"ה (קטע "והקשה").

ג. טומאת ידים במקדש

בענין אם אין טומאת ידים במקדש פירושו הוא שלעולם הרי הן שפיר מקבלות טומאה במקדש רק שאינן מטמאות דברים אחרים בתוך המקדש אבל מחוץ למקדש הרי הן שפיר מטמאות, או האם הדין האמור בזה הוא שאינן מקבלות טומאה במקדש אבל היכא שקיבלו בחוץ הרי הן שפיר מטמאות גם במקדש. ש"ז.

בענין אם אין טומאת ידים במקדש כולל גם שמותר לו לעבוד. ש"ז.

בענין אם אין טומאת ידים במקדש כולל גם שמותר לו לאכול קדשים. ש"ז (קטע "ועוד הקשה", ולהלן שם).

בענין היכא שנטמאו ידיו במקדש, האם נפסל הקידוש ידים ורגלים שלו. ש"ז (קטע ראשון ולהלן שם).

יבום - חליצה

הדרך שהדין שצריכים בחליצה עמידה אינו דין של מצוה אלא הרי זה תנאי בהכשר החליצה. ע'.

יום כיפור

בענין העשרה קידושין, ע"י בערך קידוש ידים ורגלים - עשרה קידושין של יום כיפור.

שיטת הבעל המאור שהכהן גדול ה" עושה גם תרומת הדשן ביוה"כ. ושיטת הרמב"ן שלא ה" עושה מכשירי עבודה כגון תרומת הדשן ודישון מזבח הפנימי ומנורה. ושיטת

ב. בעלי חיים

בענין אם בעל חי אינו מטמא טומאת אוכלין משום שאינו בגדר אוכל, או האם זה משום שאינו אוכל שאתה מאכיל לאחרים, או האם אפילו היכא דשפיר חשיב אוכל, וגם אוכל שאתה מאכיל לאחרים, יש כאן הפקעה מקבלת טומאה בגלל שהוא בעל חי. מ"ה (קטע "אלא שביאר").

בענין הא שדגים ובן פקועה אינם מטמאין טומאת אוכלין מחיים אע"פ שאינם צריכים שחיטה. מ"ה (קטע אחרון).

דברי הגרי"ז שמה שבהמה בחי" הרי היא טמאה אם עשה אותה גולל למת, אין זה משום שהיא מקבלת טומאה, אלא הרי זה משום שהיא עצמה נעשית האב הטומאה של קבר. מ"ה (קטע ראשון).

שיטת רש"י שאם עשה בהמה גולל למת הרי היא ממשיכה להטמא אפילו אם הורידו אותה מן הקבר. מ"ג (קטע "עוד קשה").

שהיכא ששחטו בהמה טמאה הרי היא מקבלת טומאה מיד, ואע"פ שמפרסת היא כחי' והשחיטה לא הועילה כלום (כיון שהיא בהמה טמאה), אבל סו"ס הרי היא נעשית אוכל. מ"ה (קטע "אלא שביאר").

דברי הגרי"ז שאפילו אם ה" שייך שבהמת קודש תקבל טומאה מחיים ע"י חיבת הקודש אבל הפסול של טומאה ליכא מחיים. מ"ה (קטע "ועוד כתב").

הרמב"ן שהי' חייב לעשות רק עבודת היום של יום כיפור אבל לא התמיד ויתר העבודות של כל יום, אבל למצוה הי' צריך לעשות גם אלו. ודברי הריטב"א בענין זה. רצ"ב.

דברי הגמ' ביבמות שכהן הדיוט נחשב זר אצל עבודת יוה"כ. ודברי חידושי רבי ארי' ליב שנאמרו שני דינים, חדא שעבודת היום כשרות רק בכהן גדול, ועוד נתחדש דין מסוים של כהונה לעבודת יוה"כ שהיא בכהונה גדולה דוקא. רצ"ב (קטע "ועי' בחידושי רבי ארי' לייב" ולהלן שם").

שיטת הרמב"ם ורש"י שהטבילה הראשונה של הכהן גדול ביום כיפור היא מדרבנן. רנ"ד.

בענין מה הדין אם עשה הכ"ג את ההגדלה קודם שקידש ידיו שחריית. רנ"ז סק"ב.

דברי הרש"ש בענין שהשעיר של יוה"כ הוא של העם ובא מממון העם. קצ"א.

יוצא

בענין הדין של "פנים" בשעת קבלה, עי' בערך קבלה - קבלה בפנים העזרה ובצפון.

דברי הגר"ח והמקור ברוך שיש שני פסוקים לפסול יוצא, חדא בכשר וחדא בדם. תר"ב, תר"ג (קטע "וכבר").

דרכם של הגרי"ז והזכר יצחק בענין למה יש שני פסוקים לפסול יוצא. וכתבו שיש שני דינים בפסול יוצא. תקצ"ה (קטע "ובשו"ת"), תר"ג ובהערה שם.

דברי תוס' שליכא פסול יוצא בדבר שעוד לא נעשה בו עבודה (ודלא כהפסול של לינה שנהוג גם בדבר שעוד לא נעשה בו עבודה). ודברי הגרי"ז שהטעם הוא כי צריכים שם קרבן. ודברי הגר"ח שצריכים קידוש קומץ בגלל תוספת קדושה (ונפ"מ

בין ביאורו של הגר"ח וביאורו של הגרי"ז הוא אם סגי בקמיצה). שכ"ז.

בענין למה לחם הפנים נפסל ביוצא לפני סילוק זבוכין הלא עוד לא נעשה בו עבודה. שכ"ז.

דברי הריטב"א בחולין דף ג' שאין דם נפסל ביוצא אם יצא לפני קבלה, ובענין מה הדין אם יצא אחרי תחילת הקבלה. תקצ"ה (קטע "והנה הזכר יצחק", וקטע "ועכ"פ", וקטע "ובתחילת"), תרי"ז, תרי"ט (קטע אחרון), תר"כ.

בענין אם גם בדם קדשי קדשים זה כך, או האם דם קדשי קדשים נפסל ביוצא אפילו אם יצא לפני קבלה. תקצ"ה (קטע "וכהדרך").

פסקו של הרמב"ם שאם יצאו אימורי קק"ל לפני זריקה וחזרו ונכנסו קודם זריקה לא נפסלו.

תרי"ט (קטע "והנה תוס'") ולהלן (שם), תרכ"ב*.

בענין יסוד הדין של אין זריקה מועלת ליוצא. תרל"ו (קטע ראשון).

ילפותות

א. כללים שונים

דברי הרמב"ם בסה"מ שורש ג' שהיכא שהוגדר הדבר כ"רמז" אין זה מן התורה, והשגת הרמב"ן על זה. ק"ב (קטע ראשון).

בענין "סכינא חריפתא אפסקא לקרא". תקס"ח.

בענין "אין מוקדם ומאוחר בתורה בחד עניינא". תשכ"ד.

דברי הרמב"ם בסה"מ שורש ג' שהיכא שהוגדר הדבר כ"רמז" אין זה מן התורה, והשגת הרמב"ן על זה. ק"ב (קטע ראשון).

בענין "סכינא חריפתא אפסקא לקרא".
תקס"ח.

בענין "אין מוקדם ומאוחר בתורה בחד
עניינא".
תשכ"ד.

ב. בענין המדות: צד השוה (מה הצד),
ובענין "פירכא", ו"יוכיח"

בענין אם אפשר ללמוד חדא מתרתי בהצד
השוה היכא שאין שום חומרא המשותפת
לשלתן, דהיינו האם מספיק בזה שלכל אחד
מהם יש צד חמור אע"פ שהם דברים שונים.
נ"ז סק"א, ס"א סק"ד.

בענין אם היכא שלומדים מהצד השוה הרי
אנו עושים רק דינים שנוהגים בשני המלמדים
ולא דין שנוהג רק באחד מהמלמדים, וכגון
היכא שלומדים בהצד השוה משור ובור האם
הדבר הנלמד חייב גם על כלים כמו שור
אע"פ שבור פטור על כלים.
מ"ז.

דברי הגמ' בחולין דף קט"ו ע"ב שעל הצד
השוה פרכינן פירכא כל דהו משא"כ על
ק"ו ומה מצינו.
נ"ז סק"ג.

דברי הגמ' בחולין דף קט"ו ע"ב שעל צד
השוה של חדא מתלת לא פרכינן פירכא כל
דהו.
נ"ז סק"ג.

דברי הגמ' בחולין דף קט"ו ע"ב שכל מה
הצד מגופה פרכינן מעלמא לא פרכינן,
ושי"ל שהיינו רק בהצד השוה של חדא
מתלתא, אבל בחדא מתרתי כמו שמהני
פירכא כל דהו הה"נ לפירכא מעלמא.
נ"ז סק"ג.

דברי תוס' בב"ק דף ה' ע"ב דפרכינן פירכא
דלא שייך.
מ"ג (קטע ראשון).

ג. אין עונשין ואין מזהירין מן הדין
בענין אם מזהירין ועונשין ממה מצינו.
תפ"ה.

שיש אומרים שמיתה בידי שמים עונשין מן
הדין.
פ', צ"א.

שיש אומרים שהיכא שהי' שייך ללמוד
שיש אזהרה או עונש, רק שאי אפשר
ללמוד כי אין מזהירין ועונשין מן הדין, אי
אפשר לעשות פירכא מהעובדא שאין
אזהרה או עונש.
ס"א סק"ד, פ', צ"א.

ד. בענין המדות היקש, גזירה שוה

דברי תוס' בבכורות דף ל"ג וב"מ דף קי"ד
שאע"פ שאין היקש למחצה אבל ק"ו שפיר
מהני לענין שלא נקיש לענין דין מסוים
כיון שאפשר להעמיד את ההיקש לענין
דינים אחרים, ובכה"ג שפיר אמרינן את
ההיקש למחצה.
קל"ז.

שני תירוצים בתוס' בדף מ"ח ע"א ד"ה
דכו"ע וכו' בענין אם היקש עדיפא או
גזירה שוה עדיפא.
כ"ו.

שתי דעות בתוס' בב"ק דף ג' בענין הא
היכא שאפשר להקיש לחומרא ואפשר
להקיש לקולא, לחומרא מקשינן, האם הטעם
למה מקשינן לחומרא הוא משום שמספק
צריכים ללכת לחומרא או האם מקשינן
לחומרא בתורת ודאי כי כך היא המדה.
כ"ז.

ראי' מחולין דף קל"ו ע"א שגם בגזירה
שוה אמרינן שלחומרא ילפינן.
תשכ"א.

שהיכא שיש סברא להקיש לקולא ולא
לחומרא מקשינן לקולא, והיכא שיש סברא
לכאן ולכאן לא ידעינן באמת איך להקיש.
כ"ז.

שדבר שלמדנו מלימוד סתום מן המפורש,
חוזר ומלמד בהיקש.
תקמ"ב.

הן קרבן יחיד, דהיינו שהן של מי שרוצה לנדב אותן, וממילא אינן טעונות שירה. ש"ז (קטע אחרון).

כהונה

בענין מה שצריכים להושיב כהנים ולוים בב"ד הגדול: האם לכתחילה מספיק במקצת כהנים ולוים, או האם צריכים לכתחילה שכולם יהיו כהנים ולוים, וכן האם צריכים לכתחילה גם כהנים וגם לוים (אבל בדיעבד הרי אפילו אם כולם ישראלים הרי זה כשר). קפ"ט (קטע אחרון).

בענין אם העשה של קדושים יהיו קאי רק על טומאה (משום שיש גזירה שוה שמלמדת שקאי על טומאה) או האם קאי גם על כהן שקרח קרחה והשחית פאת זקנו כי גם אלו כתובים לעיל מיני.

ובענין שלא קאי על מה שכתוב למטה ממנו בפרשת כהן גדול ולכן אלמנה מן האירוסין לכ"ג היא רק בלאו ולא בעשה.

וכן בענין אם קאי על דברים שכתובים אחריו בכהן הדיוט כגון חללה לכהן הדיוט. ק"ה.

כהן גדול

דברי הגרי"ז שמה שצריכים סנהדרין הגדולה במינוי כהן גדול אין זה משום השם ב"ד שלהם אלא מפני שהם הממונים על הדברים שנוגעים לכלל ישראל. ק"צ.

שיטת הראב"ד שאם נתמנה להיות כהן גדול, אבל לא נמשח ולא נתרבה ז' ימים בהבגדים, מותר לו לעבוד בשמונה בגדים, אבל אסור לו לעבוד ביוה"כ כי אינו במהותו כהן גדול. ק"פ.

"אירע בו פסול (בכהן גדול) ומינו אחר תחתיו (ושוב הוכשר הראשון). ראשון חוזר לעבודתו, שני כל מצות כהונה גדולה עליו דברי רבי מאיר, רבי יוסי אומר ראשון חוזר

ה. שני כתובים הבאים כאחד

שיטת תוס' שהיכא שאמרינן ששני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים הרי זה משמש כילפותא להצד השני, ושיטת רש"י שאינו בגדר ילפותא הפכי אלא סוף הדין הוא רק שאי אפשר ללמוד מהשני כתובים. תפ"ו בההערה, תפ"ז.

ו. הלכה למשה מסיני

בענין שאין לוקין על הלכה למשה מסיני. מ"א סק"א בההערה השני, תל"ה. בענין ק"ו או בנין אב מדבר שהוא הלכה למשה מסיני. ובענין היכא שהחומרא של הדבר הנלמד הוא מהלכה למשה מסיני ל"ט.

בענין אם עושים פירכא מהלכה למשה מסיני.

ע"א סק"ב.

מחלוקת אחרונים אם עושים "יוכיח" מהלכה למשה מסיני, וראיות מהראשונים בענין זה.

נ"ז סק"ג, ע"א סק"ב (ומהרש"א שם), רס"ז (קטע "ובספר").

ז. שנה עליו הכתוב לעכב

הסברא שהיכא שמשמענו התורה תנאי בהחפצא (ולא באיך לעשות את המעשה) אין צריכים שנה עליו לעכב כדי לומר שהוא מעכב ופוסל. קצ"ו (קטע "וי"ל").

ירושלים

מוסיפים על העיר ועל העזרות

בענין הא דילפינן ממשא שצריכים ש"מוסיפים על העיר ועל העזרות" יהי' על פי מלך. קפ"ט.

בענין אם השתי תודות של מוסיפים על העיר ועל העזרות הן קרבן ציבור, או האם

לעבודתו, שני אינו ראוי לא לכ"ג ולא לכהן הדיוט וכו', כהן גדול משום איבה, כהן הדיוט משום מעלין בקודש ולא מורדין". קפ"ו, קפ"ז.

דברי הטורי אבן שאם שוב אירע פסול בהראשון, השני שפיר מתמנה עוד הפעם לכ"ג, וליכא בזה משום איבה. קפ"ו.

הדרך שהכוונה בהכהן הגדול מאחיו היא גם שהכהנים האחרים מגדלין אותו ע"י שהם מאלו שממנים אותו להיות כהן גדול, ושלכן צריכים מינוי ע"י אחיו הכהנים. קפ"ט (קטע "גם צ"ע").

בענין שבכהן גדול נאמר שגם הוא עצמו חייב לכבד את עצמו (משא"כ במלך לא נאמר חיוב כזה). ס"ה.

שכהן גדול משלח קרבנו כשהוא אונן ודלא כשאר אונן. ע"ו.

סתירה בענין מאיזה פסוק ילפינן שכהן גדול מקריב אונן. ע"ז.

כלי שרת

בענין אם בלילת מנחה צריכה להיות בתוך כלי שרת.

זבחים ב': שכ"ט.

הדרך שכלים שנתקדשו ע"י שעבודתן מחנכתן אין להם אותה קדושה שיש לכלים שנתקדשו ע"י שמיחתן מחנכתן. תרצ"ה.

דברי הצ"ח שמחוסר כפורים פוסל כלי שרת כמו טמא. קב"א (קטע "ובספר").

בענין אויר כלי ככלי. תצ"ה.

בענין אם אמרינן אויר כלי ככלי אפילו אם הדבר המתקדש הוא גבוה הרבה מהכלי. תקפ"ה.

לויים

בענין מה שצריכים להושיב כהנים ולויים

כב"ד הגדול: האם לכתחילה מספיק במקצת כהנים ולויים, או האם צריכים לכתחילה שכולם יהיו כהנים ולויים, וכן האם צריכים לכתחילה גם כהנים וגם לויים (אבל בדיעבד הרי אפילו אם כולם ישראלים הרי זה כשר). קפ"ט (קטע אחרון).

לחם הפנים

בענין למה לחם הפנים נפסל ביוצא לפני סילוק בזיכין הלא לא נעשית בהם עבודה. שכ"ז.

הדרך שבאמת רק הבזיכי לבונה נפסלין אז ביוצא כי יש להם דין של מנחת כהנים שאין בהם עבודה. שכ"ז.

דברי הגרי"ז דלא כהנ"ל אלא שסילוק בזיכין חשיב עבודה גם על הבזיכין ולא רק על הלחם. שכ"ז.

הדרך שסידור הלחם על השולחן הוא בגדר עבודה. שכ"ז.

הדרך שמה שהשולחן מקדש את הלחם הרי זה במקום הקידוש השני של הקומץ בכלי שרת. שכ"ז.

לינה

א. כללי

הדרך שמה שיש תמיד פסול של לינה הרי זה רק בגלל שבתחילת הקדושה נאמר קפידא על זמן מסוים, ולמשל בהקטרת אימורין, אין הכוונה שהאימורין נתקדשו להקטר בלי הגבלה של זמן, רק שאח"כ בעלות השחר מתחדש פסול של לינה, אלא כבר בתחילת קדושתן נאמרה הגבלה של זמן, דהיינו שצריכים להקטירן בלינה ולא למחר. ועיי' להלן בסמוך ב"לינה בדם ובקומץ". רפ"ד סק"ב.

בענין אם בדם אמרינן שאין לינה מועלת בראשו של מזבח.

שמ"ו (קטע "והנה רש"י, וקטע "והנה מעתה").

הדרך שיש חילוק יסודי בין לינת אברים ללינת דם, דבלינת אברים, מצד זמן הקרבן הי' אפשר להקטיר גם אחרי עלות השחר, כי גם אז הוא זמן הקטרה, רק שיש פסול של לינה, אבל בדם לאחר שקיעת החמה אין זה בכלל זמנו. וכן הסברא שגם בדם הרי זה רק בגדר פסול של לינה. ועי' לעיל בסמוך ב"כללי".

שמ"ו (קטע "והנה מעתה", וקטע "ובע"כ צ"ל").

שאת"ל שגם בדם הרי זה בגדר פסול של לינה יש לחקור אם עצם שקיעת החמה עושה את הפסול של לינה, או האם מה שאינו זמן של זריקת הדם הוא הדבר שעושה את הפסול של לינה.

שמ"ו (קטע "ומעתה יש לחקור").

שיטת תוס' שלינת דם היא מתחילת שקיעה. שמ"ו (קטע "והתוספת").

שיטת ספר תוספת קדושה שלינת קומץ היא מסוף שקיעה. שמ"ו (קטע "והתוספת").

ב. לינה בחפצים שונים

בענין לינה במי סוטה.

רפ"ו, רפ"ח (קטע "ובענין").

בענין לינה בפרים הנשרפין. רפ"ו.

בענין הצד שלינה פוסלת רק בקרבן שהוא בר אכילה. רפ"ו.

דברי הרמב"ם שתרומת הדשן היא מעלות השחר ושהזמן של לינה הוא בנץ החמה. רצ"א.

ג. לינה בקידוש ידים ורגלים

דברי החידושי ר' ארי' ליב שנאמרו שני דינים, דין אחד שהגברא טעון קידוש, ובגלל הדין הזה העבודה פסולה בלי קידוש, ויש עוד דין שהעבודה טעונה קידוש אבל זהו רק דין לכתחילה ואין העבודה נפסלת בגלל זה, ומה שצריכים עוד

קידוש בבוקר מקרא דבבואם ובגשתם הרי זה רק מצד הדין שהעבודה טעונה קידוש. ר"ס*, רע"ט*, רפ"ג (קטע אחרון), רצ"ד (קטע "ובספר חידושי רבי ארי' לייב"), (שמ"ג קטע אחרון).

ביאורים שונים בענין במאי פליגי רבי ורבי אלעזר ב"ר שמעון בנוגע ללינה בקידוש ידים ורגלים. רע"ו.

בענין אם מסתכלים על הידים כחפצא של קודש והחפצא הזה נפסל בלינה, או האם הכוונה היא שהקדושה שנתקדשו בה נפסלת בלינה. רפ"ד סק"א.

בענין אם לינה פוסלת את הקידוש ידים ורגלים לפרה. שמ"א.

ד. לינה במי כיוור ובמי שלי שרת

הסברות לומר שלינה פוסלת בהמים או לא. רפ"ד, רפ"ו.

ביאורים בענין למה לפי רבי שסובר שלינה פוסלת את הידים והרגלים פשיטא לי' לאילפא שהוא הדין שהמים נפסלין בלינה. רפ"ד סק"א.

בענין אם לפי רבי שסובר שהידיים נפסלין בלינה, הפסול לינה בהמים הוא משום שהמים הן צורך הידים, או האם הוא משום הקידוש כלי. רפ"ד סק"א, רפ"ו.

דברי רעק"א שהרמב"ם סובר שרק הלינה של הידים היא מנץ החמה אבל הלינה של המים היא מעמוד השחר, ודעת המהרש"ל שגם הלינה של המים היא מנץ החמה. רצ"א (קטע "והנה מלשונו").

משמעות דברי רש"י שאע"פ שאביי סובר שלפי רבי לינת ידים היא רק מדרבנן אבל בכל זאת לינת המים היא מהתורה, והחולקים על זה.

רצ"ג (קטע "וע"ע ברש"י"), רצ"ז (קטע "מיהו"), שס"ז, שע"ז, שע"ח.

ביאור ספיקת אילפא אם לפי ר"א בר"ש
שסובר שאין לינה פוסלת את הידים, לינה
שפיר פוסלת את המים.
רפ"ד סק"ב.

הדרך שאם המים עוד נמצאים על הידים
בזמן עלות השחר אז לינה פוסלת את
הידיים גם לפי ראב"ש.
ש'.

הסברא שאפילו אם לינה פוסלת את המים,
אבל אם מלאום כדי לקדש לתרומת הדשן
שוב אינם נפסלין בעמוד השחר.
רפ"ד סק"ג בהערה, רפ"ו, רצ"ז,
שע"ג.

בענין אם גם לפי רבא בדעת רבי יוחנן י"ל
שלינה בעלות השחר פוסלת את המים.
רפ"ד סק"ג, שע"ג.

דברי הצאן קדשים שמים שנתקדשו בכלי
שרת ולא בהכיוור אינן נפסלין בלינה, ודברי
החק נתן שרק אם גם לא הי' בהם כדי ד'
כהנים.
שנ"ד.

ביאור הדין שהמים נפסלין בלינה לאברים
כאברים ולמתירין כמתירין.
שמ"ו.

בענין למה אם סוברים שהמים נפסלין
לאברים כמו למתירין, אין גם הידים נפסלין
לאברים כמו למתירין.
שמ"ז, שנ"ג, שנ"ד (קטע "ועי'
בשפ"א").

בענין אם למ"ד שהמים נפסלין למתירין
כמתירין (ולא למתירין כאברים) המים
נפסלין לעבודת קומץ בשקיעת החמה או
האם אינם נפסלין כי אין דרשה לפסול
קומץ בשקיעת החמה רק שאינו נקטר
בלילה בגלל הדין שאין עבודה בלילה.
שמ"ו (קטע "ועכ"פ" ולהלן שם).

דברי האבן האזל שהמ"ד שסובר למתירין
כמתירין סובר שגדר לינה בהמים הוא
משום שיש דין לינה על הידים וזה גורם
דין לינה על המים.
שמ"ו (קטע אחרון).

הדרך שאפילו אם אין לינה מועלת במי
כיוור אבל יש מצות שיקוע.
רפ"ח, שס"ב.

בענין אם כששקעו את הכיוור הרי זה מבטל
את קדושת המים או האם זה רק פועל
שלא יפסלו בלינה.
ר"צ, שמ"ו (קטע "ועוד דאם
נאמר"), שנ"ד (קטע "מיהו ביאור
זה").

הדרך שגזירת שיקוע היא רק לא להעלותו,
אבל אם העלוהו, או לא שקעו, מותר
להשאירו ואינו צריך לשקעו מיד, אלא יכול
לחכות עד לפני עלות השחר. מיהו יתכן
שמותר רק לצורך קידוש.
ש"ע, שע"ה.

לקיחה

בענין לקיחה ע"י דבר אחר.
תצ"ט - תק"א.

מום

בענין כהן בעל מום, ע"י בערך פסולי
עבודה - בעל מום.

פסקו של הרמב"ם שהמקדיש בעל מום
למזבח לוקה.

תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

בענין אם מה שמחוסר אבר פסול בעוף הרי
זה משום השם של מום (רק שבעוף רק
מום גדול כזה פסול), או האם מחוסר אבר
הוא שם חדש של פסול של חסרון אבר.
תרכ"ב סק"א.

בענין הא דצורם אוזן בכור (אחרי שחיטתו)
ואח"כ קיבל דמו פסול: האם צריכים שיעור
מום, או האם זה דין חדש שצריכים בשעת
קבלה אותה בהמה שהיתה קיימת בשעת
שחיטה, ולא שהדין הרגיל של מום נוהג
עד אחרי קבלה, וממילא הרי זה פסול
אפילו אם לא עשה שיעור של מום. ולאור
הצדדים הנ"ל מה הדין במום בלי חסרון או
בחסרון בלי מום. וכן מה הדין במום עובר.
תקפ"ח, תקצ"ו (קטע ראשון),
תרי"ג (קטע אחרון).

בענין היכא שחיסר אחרי השחיטה ולפני הקבלה חסרון שאינו בגדר מום: האם אמרינן על הדם שאם עלה לא ירד או האם ירד כמו בהפסול של בעל מום.
תקפ"ח סק"ד.

בענין חיסר אחרי השחיטה ולפני הקבלה חסרון שאינו בגדר מום: האם זה נחשב פסול בעבודת הקבלה, או האם זה נחשב פסול בגוף הבהמה כמו הפסול של בעל מום.
תקפ"ח סק"ה.

בענין אם צריכים שיהי' שלם גם בשעת הולכה.
תקפ"ח סק"ה.

מזבח

דברי הרמב"ם שהתפוח אינו מקום מיוחד על המזבח אלא הרי הוא ציבור של דשן, ודעת הראב"ד שהוא מקום מיוחד בנוי על המזבח.
ש"ב (קטע ראשון).

מזיק

קושיית הרמב"ן למה חשיב טבח שקלקל בגדר היזק ניכר הלא השהי' או הדרסה אינן ניכרות, ותירוצו שהמחשבה היא הדבר שאוסרת.
תשמ"ג בהערה.

קושיית הרמב"ן למה מיקרי מפגל היזק שאינו ניכר הלא השחיטה ניכרת, ותירוצו שהמחשבה אוסרת.
תשמ"ג בהערה.

הדרך שאם כל הגורמים של ההיזק ניכרים, לא איכפת לן אם עצם ההיזק אינו ניכר בתוך החפץ.
תשמ"ג בהערה.

מחוסר זמן

בענין שאם קידש ידיו בלילה הרי זה פסול משום מחוסר זמן.
רצ"ה, רצ"ו, שנ"ג.

מליקה

בענין מליקה בשמאל.
תק"ל - תקל"ד.

בענין מליקה בלילה.
תקל"ה.

בענין אם מליקת המפרקת מעכבת, ובענין אם המפרקת נחשבת בגדר מתיר.
תשע"ח.

דברי הריטב"א שיש מפרשים שהכוונה ב"מחזור סימנים" היא שלאחר שמלק את הסימנים חותך את השדרה והמפרקת).
תשע"ח.

דברי הגרי"ז במנחות דף י' בענין אם כדי שלא לטמא בבית הבליעה סגי בהשם של מליקה או האם צריכים שהמליקה תתיר.
תקל"ה.

בענין אם למליקה סגי באויר המזבח או האם צריכים גוף המזבח ושל האויר יהי' דין מזבח ממש.
תקפ"ז.

בענין אם שמואל קאמר שלא במקומו כמקומו דמי גם בהמתן דם של עוף, וכן האם גם במליקת עוף.
תרל"ו (קטע אחרון).

מלך

בענין אם צריכים נביא להעמדת מלך.
קפ"ט.

בענין אם כבוד מלך הוא ביסודו כבוד להמלך עצמו, או כבוד להציבור שהוא עומד בראשו, או כבוד להשררה שלו. והשאלה הנ"ל היא איזה מהדברים הנ"ל חייבים לכבד, אבל יש גם לחקור למי הם חייבים את החיוב הזה לכבד את הגברא או את הציבור או את השררה, דהיינו האם הוא בגדר חיוב להמלך או להציבור או האם הוא בגדר מצוה כלפי שמיא, והמלך או הציבור הרי הם רק החפצא של מצוה.
ס"ד.

בענין שבמלך נאמר רק שאחרים צריכים לנהוג בו כבוד, וכל הטעם למה הוא צריך לנהוג כבוד בעצמו הרי זה כדי שלא יזלו בו אחרים (ובזה שונה הוא מכהן

גדול שנאמר בו דין עצמי שינהוג כבוד בעצמו).

ס"ה (קטע "אמנם לענין").

בענין מה שצריכים מלך למוסיפין על העיר ועל העזרות, וכן להעמדת כהן גדול (לפי התוספתא) אע"פ שאינם ענינים של משפט או מלחמות. קפ"ט.

מלקות

שיטת החינוך שאם אפשר בלא מעשה אז אפילו אם עשה מעשה הרי זה נחשב בגדר אין בו מעשה ואינו לוקה.

תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

שיטת המ"מ בדעת הרמב"ם (היפך משיטת החינוך) שהיכא שאפשר ע"י מעשה אז אפילו אם עשה שלא ע"י מעשה הרי זה נחשב לאו שיש בו מעשה ולוקה.

תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

שעיקמת שפתיו חשיב מעשה היכא שבדיבור קעביד מעשה רק היכא שנתכוין ע"י הדיבור לעשות את המעשה. תשמ"ג (קטע "ותי").

השיטה שגם על מחשבה שייך לומר דחשיב מעשה היכא שבמחשבתו קעביד מעשה, והחולקים על זה.

תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח" וקטע אחרון).

מקורות שאין לוקין על דבר שהוא מהלכה למשה מסיני.

מ"א סק"א בההערה השני.

שיטת הרמב"ם שמקדיש בעל מום למזבח לוקה.

תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

דברי הרמב"ם בענין למה לוקין על תמורה. תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

מנחות

א. בלילה ולישה

דברי הרמב"ם בענין מה זה לישה ומה זה בלילה.

של"ב בההערה.

בענין שלישה צריכה כלי, ולמה. של"ב.

שאע"פ שבלילה צריכה כלי (מנחות דף ט' ע"א) אבל אכתי אין ראי' שהיא צריכה כלי שרת.

שכ"ט.

בענין אם לישה צריכה להיות בתוך העזרה, ולמה.

של"ב.

ב. קמיצה

דברי הגרי"ז בענין אם מה שקמיצה צריכה ימין הרי זה מצד היותה עבודה או האם זה דין במעשה הקמיצה.

תקט"ז.

ג. קידוש קומץ ונשפך

הדרך שבקידוש קומץ, בין אחיזת הכלי ובין נתנית הקומץ, צריכות להיות בימין (וזה יתכן ע"י ב' כהנים שאחד אחז את הכלי בימינו והשני נותן לתוכו את הקומץ בימינו).

תקכ"ח, תקמ"ח.

הדרך שבמנחה אין מושג של עבודת הקבלה על הקומץ, דהיינו שיקבלנו מן המנחה, אלא יש רק דין של קידוש קומץ. תקס"ד (קטע "עוד איתא שם").

בענין אם צריכים לתת את הקומץ לתוך הכלי ע"י כח גברא או האם מספיק אם יפתח הכהן שקמץ את ידו ויפול לתוך הכלי מאליו.

תקכ"ח, תקמ"ח.

שאם לאחר שקמץ בימין נתן את הקומץ ביד שמאל הרי זה נחשב בגדר נשפך.

תקכ"ח (קטע "והנה כבר הבאנו"),

תקמ"ח (קטע "ועי' בשט"מ").

ד. עובדה ביד ובימין

"דאמר ר"י דרבי חייא מאי טעמא דרבי שמעון (שמכשיר קבלה בשמאל וזריקה בשמאל במנחה) דאמר קרא וכו' בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת, בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם": בענין אם מה שאמרו "בא לעובדה ביד

עובדה בימין כחטאת" הרי זה אמור גם אם צריכים קידוש כלי לפי רבי שמעון, דאע"פ שהתחיל בכלי הרי הוא יכול להמשיך ולהקטירו ביד, או האם המ"ד שסובר שגם לפי רבי שמעון צריכים קידוש קומץ חולק על הכלל הזה כי א"א לשנות מכלי ליד. תק"נ.

משה רבינו

הדין כהן שלו

השיטה שמשה שימש רק ב' ימי המילואים (הצ"ק בדעת רבי יוסי ב"ר חנינא זבחים דף י"ט ע"ב), והדעה ששימש גם ביום ח' ביחד עם אהרן ובניו (הצ"ק בדעת רבי יונתן שם), והדעה ששימש ביום ח' רק לפני שנתקדש אהרן (הגור ארי'), והדעה שנתכהן כל ימיו (היש אומרים בהגמ' זבחים דף ק"ב ע"א).
 רס"ב (קטע "ועי' בצ"ק" ולהלן שם), רס"ה.

משוח מלחמה

שכשהוא מדבר אל העם הרי הוא לובש את השמונה בגדים של כהן גדול. קפ"ז.

בענין משוח מלחמה אינו עובד עבודה לא בח' בגדים משום איבה ולא בד' בגדים משום שמעלין בקודש ולא מורדין (כי כשהוא מדבר אל העם הרי הוא לובש שמונה). קפ"ז.

בענין מה משוח מלחמה מסתלק בפה. קפ"ז.

בענין משוח מלחמה שעבר. קפ"ח.

משכן

דברי הר"י מאורליינש שבשבעת ימי המילואים ה' להמשכן דין של במה (כיון שפירק אותו משה בכל יום), ולא היו צריכים בגדי כהונה, ושלפ"ז לא היו צריכים קידוש ידים ורגלים. רס"ב.

השיטה שמשה שימש רק ב' ימי המילואים

(הצ"ק בדעת רבי יוסי ב"ר חנינא זבחים דף י"ט ע"ב), והדעה ששימש גם ביום ח' ביחד עם אהרן ובניו (הצ"ק בדעת רבי יונתן שם), והדעה ששימש ביום ח' רק לפני שנתקדש אהרן (הגור ארי'), והדעה שנתכהן כל ימיו (היש אומרים בהגמ' זבחים דף ק"ב ע"א).
 רס"ב (קטע "ועי' בצ"ק" ולהלן שם), רס"ה.

מתעסק

בענין אם מתעסק פסול בקדשים רק בשחיטה או האם גם בשאר עבודות. תקס"ג (קטע ראשון).

נביא

בענין אם צריכים נביא להעמדת מלך. קפ"ט.

נגעים

שזר ואונן כשרים לראות נגעים. קנ"ד (קטע "מיהו השפת אמת").

פסקו של הרמב"ם (ומקורו הוא תו"כ) שבעל מום כשר לראות נגעים. קנ"ד (קטע "והנה לפי").

נדרים

דברי הגר"ח שהסיבה למה אין הקמה אחר הפרה הרי זה משום חסרון מציאות, דהיינו שכבר אין כאן נדר להקים, אבל הסיבה למה אין הפרה אחרי הקמה הרי זה משום סיבה מסוימת בהלכה, דהיינו שלאחר שהוקם הנדר שוב אינו ניתן להפרה. תשע"א סק"ג.

נזירות

בענין הטומאות שאין הנזיר מגלח עליהן: האם חכמים הם שחידשו את הטומאה או האם הן מן התורה. ד' בהערה.

בענין מנלן שחייבים על טומאת מקדש וקדשיו רק על טומאות שהנזיר מגלח עליהן. ד'.

נטילת ידיים

חומרות שיש בנטילת ידיים לחולין שאין בקידוש ידיים ורגלים לעבודה.
ת"ו.

בענין אם "קודח בתוכו" לפי פירש"י מהני בנטילת ידיים.
ת"ו.

המחלוקת בין ספר עבודת הגרשוני ובין ההגהות אשר"י בענין אם במקום נטילת ידיים יכול להטביל ידיו בפחות ממ' סאה.
ת"ו (קטע "ובספר").

נסכים

דברי רש"י שנסכים הבאים עם הזבח הם חולין גמורים לפני שחיטת הזבח ומש"ה לפני השחיטה אינם נפסלים בלינה, ודברי תוס' שחולקים עליו, וקושיית הגרי"ז על רש"י.
ש"ל.

סנהדרין

בענין מה שצריכים להושיב כהנים ולוים בב"ד הגדול: האם לכתחילה מספיק במקצת כהנים ולוים, או האם צריכים לכתחילה שכולם יהיו כהנים ולוים, וכן האם צריכים לכתחילה גם כהנים וגם לוים (אבל בדיעבד הרי אפילו אם כולם ישראלים הרי זה כשר).
קפ"ט (קטע אחרון).

דברי הגרי"ז שהם הממונים על הדברים שנוגעים לכל ישראל.
ק"צ.

דברי הגרי"ז שמה שצריכים סנהדרין הגדולה במינוי כהן גדול אין זה משום השם ב"ד שלהם אלא מפני שהם הממונים על הדברים שנוגעים לכל ישראל.
ק"צ.

עבד כנעני

בענין היכא שעבדו הרג, ודנין את העבד ליהרג משום רוצח, האם האדון נקרא בעל דבר רק בנוגע להדין תורה שיש כאן על

הממונות שלו, או האם הוא נקרא בעל דבר גם על הדיני נפשות של העבד.
ס"ז.

עבודה

ע"י עור בעניני עבודה בערך פסולי עבודה, ובערך קדשים - קרבנות, ובערכים קבלה, הולכה, זריקה, הקטרה, ועבודה לשמה.

בענין בכור לעבודה, ע"י בערך בכור אדם.
בענין כהונת ועבודת שם בן נח, ע"י בערך שם בן נח.

בענין מתעסק בעבודה, ע"י בערך מתעסק.

א. כללי

בענין אם היכא שעשה את העבודה בפסול, אפשר לחזור ולעשות את העבודה באותו דם עצמו.
ו' בההערה.

שיטת הרמב"ם שהיכא שיש ספק, הדין הוא שלכתחילה לא יעבוד ואם עבד כשר.
תצ"ו סק"א.

בענין אם הדין של עבודה בימין הוא משום שיש בזה הידור.
תקנ"א.

ב. שחיטה

שטמא, וכן כל הפסולים, אינם פסולים בשחיטת קדשים כיון דלאו עבודה היא.
קכ"א.

בענין אם לפי הר"י מאורליניש שחיטה היתה נחשבת עבודה כשהיו ישראל בהמדבר, דהא לדידי' הטעם למה שחיטה לאו עבודה הרי זה כי ישנה בחולין, והרי בהמדבר היתה שחיטה נוהגת רק בקדשים שהרי בשר נחירה הי' מותר או באכילה.
קכ"א (קטע "ועוד כתב" וקטע אחרון).

מיהו אפילו אם בהמדבר היתה שחיטה שפיר בגדר עבודה, אבל בכל זאת אשה וזר היו כשרים בשחיטה גם בהמדבר, בגלל הדרשה של והקריבו בני אהרן, מקבלה ואילך מצות כהונה, אבל טמא הי' פסול כיון שהיתה נחשבת עבודה.
קכ"א (קטע "ועוד כתב").

עוד בענין שחיטה לאו עבודה וכשירה בור.
תצ"ה, תרכ"ד.

הסכרא שבשחיטה לא איכפת לן אם יש
דבר שחוצץ בין השוחט לבין הרצפה.
תצ"ה.

שמכיון ששחיטה לאו עבודה היא אין
צריכים בה "דרך שירות".
תצ"ה, תרכ"ד.

בענין אם צריכים "דרך שחיטה", או האם
אין צריכים כיון שאינה עבודה, דכמו שאין
צריכים "דרך שירות" הוא הדין שאין
צריכים "דרך שחיטה".
תרכ"ד.

בענין שנים ששחטו, אחד לשמה ואחד
שלא לשמה, או אחד במחשבת פיגול ואחד
בלא מחשבת פיגול.
ו' (קטע "גם יש ליישב"), תק"ב.

בענין אם הכוונה בשחיטה וקבלה בצפון
היא צפון המזבח או צפון העזרה.
תרי"ג, תרכ"ג, תרכ"ז.

שיטת הרמב"ם והרמב"ן ש"סכין מקדש"
לדם אינו מעכב.

קכ"א (קטע "ובספר"), תקס"ג
(קטע " גם צריכים").

היכא שלא נתקדש הדם ע"י הסכין, רכשר
לפי הרמב"ם, אם שוב קיבלו פסולים הדין
הוא שאם עלה ירד כי נפסל הדם לפני
שנתקדש ואין זה נחשב פסולו בקודש.
קכ"א (קטע "ובספר").

ג. חציצה ועצמו של כהן

שכדי להחשב "לקיחה בעצמו של כהן" יש
גדרים אחרים מגדרי חציצה.
רי"ט (קטע "וכתב").

בענין היכא שעמד בצורה שרגלו אחת היא
על רגלו השני (היכא שאינו יכול לעמוד
על רגלו אחת לחוד), האם הרגל התחתון
היא חציצה.
ה'.

ד. "כל מילתא דאמר רחמנא לא
תעביד אי עביד לא מהני"

קושיית רעק"א למה צריכים קרא לפסול

היכא שעבדו פסולים הלא מכיון שאסור
א"כ כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי
עביד לא מהני.
ו', ז'.

כן יש להקשות גם על שיטת הרמב"ם
שמום שפוסל רק באדם ולא בבהמה אינו
מחלל עבודה, וכן על הדין שאם טמא זרק
הרי הדם הנשאר נעשה שיריים, וכן על
הדין שאם עלה לא ירד, וכן על הדין
שפרוע ראש אסור לעבוד אבל אינו מחלל
עבודה.

ו' (קטע "והנה יש עוד" ולהלן
שם).

בענין אם בקדשים אמרינן אי עביד לא
מהני (וכמו שנקט רעק"א בקושייתו הנ"ל).
(ו'), ז'.

ה. אם עלו לא ירדו וקלטי' מזבח

שהיסוד ש"קלטי' מזבח" הוא אותו סוג
קידוש כמו "אם עלה לא ירד".
תרצ"א.

ו. אש המזבח

בענין שיש מצוה להדליק את עצי המערכה
דוקא מאש של הדיוט ולא מן האש שירדה
מן השמים.
קס"ט סק"א.

בענין דברי רש"י שאם הוא נותן את האש
בלי בגדי כהונה "לאו שפיר עבד" אבל
משמע שאינו פסול.
קס"ט סק"ב.

ז. בענין הדין שצריכים להיות בתוך העזרה

דברי המל"מ שמוותר לכהן לעמוד חוץ
לעזרה ולהפוך בצינורא במזלג ארוך.
טרט"ו.

בענין אם "והביאום" (שלא תהא תהא הבהמה
בפנים ורגלה בחוץ) מעכב.

תקצ"ה (קטע "ועכ"פ"), תקצ"ו
(קטע "ועי' בלח"מ"), תרי"ה, תרכ"ב
סק"א, תרכ"ב*, תרכ"ח, תרכ"ט.

בענין אם יש דין של "והביאום" בעוף.
תרכ"ב סק"ב.

דרכו של הגר"י מפונוביז שרק בהכהן מיבעיא לן בהוא בפנים וציציתו בחוץ אבל בהבהמה לא מפריע אם ציציתה בחוץ.
תרכ"ח.

בענין הא דציציתו בחוץ מפריע אע"פ שאם לא הי' לו ציצית בכלל, לא הי' מפריע. וכן שיתכן שרגלה של הבהמה בחוץ פוסלת אותה לגמרי אע"פ שאם הי' חותך רגלה לא היתה פסולה לגמרי אלא אע"פ שהיא בעלת מום אבל אם נתערבה באחרים מעלין אותה וכ"ש שאין מורדין.
תרכ"ח.

עבודה לשמה

א. המצוה לחשוב לשמן והאיסור לחשוב שלא לשמן

(דברי הרמב"ן בספר המצות שלא תזבח לה' אלקיך כל דבר רע הרי הוא לאו לא לשחוט ע"מ לזרוק או להקטיר או לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומו, וכן שלא לשחוט עולה בדרום, וכן שלא לשחוט בעל מום ופסולים אחרים. אבל נראה שאינו לאו על שלא לשמה.
תשמ"ד.)

ב. גדר שלא לשמן

השיטה שבדבר שאסור לכתחילה להקריבה (כמו מנחות לפני הקרבת שתי הלחם) לא פסלה מחשבה כי מחשבה פוסלת רק בדבר הראוי לעבודה ואם אסור לכתחילה להקריבו הרי זה נקרא שאינו ראוי לעבודה.
תרמ"ח (קטע "מיהו" וקטע "וכתב").

הדרך שמחשבת שלא לשמן אינה עושה פסלות חדשה אלא רק גורמת שהזריקה לא תתיר ותכשיר.
תשמ"ג (קטע "והאור שמח").

ג. "לא עלו לבעלים לשם חובה", "ואם לא נדבה יהא"

בענין אם מה שלא עלו לבעלים לשם חובה הרי זה בגלל שמיקרי שלא קיים את נדרו

או חיובו, כי נדרו כלל גם להקריבו לשמו, וכן חיובו כולל שחייב לקיים את כל הדינים של הקרבן, או האם נדרו כולל רק שיביא קרבן שכשר להקריבו על המזבח, והא דלא עלו הרי זה בגלל שנתחדש כאן פסלות לענין זה.

תרנ"ט (קטע "מיהו האור שמח").

בענין היכא ששחט קרבן שלא לשמו, דלא עלו לבעלים לשם חובה, האם חשיב מיהא בעל הקרבן, וכן האם הקרבן מרצה עליו.
תרמ"ה.

ד. מחשבה או דיבור

בענין אם מחשבת שלא לשמן ומחשבת פיגול פוסלות רק אם הי' דיבור.
תשמ"ג.

הדרך שאפילו אם צריכים דיבור, אבל הרי זה רק בשביל לקבוע שיש גמירת דעת, והדרך שהדיבור הוא באמת הדבר שפוסל.
תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח" וקטע "והנה כל הקושיא").

הקושיא שלפי הצד שצריכים דיבור, למה לא חשיב הלאו של לא יחשב לאו שיש בו מעשה כי עקימת שפתיו חשיב מעשה היכא שבדיבורי קעביד מעשה כגון הכא שפוסל.
תשמ"ג.

הדרך שאם מספיק במחשבה, אז אפילו אם דיבר אין זה נקרא לאו שיש בו מעשה כיון שמספיק גם בלי הדיבור.
תשמ"ג (קטע "ועוד צידד").

ה. מחשבת שלא לשמה בפרת חטאת (פרה אדומה)

בענין שריפת פרת חטאת שלא לשמה.
קמ"ח (קטע ראשון).

עד אחד

ש"ועמדו שני אנשים", דהיינו הדין שעדות היא בעמידה, אמור רק בעדות ממון אבל לא בעדות איסור.
ס"ג.

עדות

א. עמידה

השיטה שעמידת העדים היא רק מדרבנן

ושהדרשה מועמדו היא רק אסמכתא בעלמא.
נ"ד (דברי הב"ח) (קטע ראשון),
נ"ה (דברי הסמ"ע), ס"א סק"א.

דברי החי' הר"ן על סנהדרין שעמידת
הבעל דין בפני ב"ד היא מטעם כבוד ב"ד,
ובענין אם כוונתו היא גם לעמידת העדים.
ודברי התומים ד(גם) עמידת העדים היא
מטעם כבוד השכינה.
ס"ב.

המחלוקת אם אפשר להעיד כשהוא סומך
ולא עומד.
נ"ד (קטע ראשון), ע"א סק"א.

דברי הסמ"ע שבדין אחד לא יסמכו גם
העדים וגם הדיינים, כי ממ"נ, אם סמיכה
היא כשיבה הרי העדים עושים שלא כדין,
ואם היא כעמידה הרי הדיינים עושים שלא
כדין, ודברי הב"ח דשפיר רשאים כי סמיכה
היא גם בגדר עמידה וגם בגדר ישיבה.
נ"ד (קטע ראשון).

הדרך שבעדות אין צריכים עמידה, רק שיש
קפידא לא לישב, ולכן מותר לסמוך
משא"כ בעבודה צריכים באמת עמידה.
נ"ד (קטע "ובאמת").

דברי הרשב"א בשבועות דף ל' שדן אם
עדים שהעידו בישיבה פסולים אפילו
בדיעבד או לא. ודברי הסמ"ע בשם העיר
שושן שלפני ב"ד סמוכים עמידה שפיר
מעכבת (היכא שצריכים ב"ד סמוכים),
ודברי התומים על זה.
נ"ה.

בענין אם תלמיד חכם שמעיד בפני ב"ד
שגדול ממנו מעיד מעומד או מיושב.
ס"ב.

לפי הדרך שכתבו תוס' שבדיני נפשות גם
בעל דין ת"ח צריך לעמוד בפני הב"ד,
האם גם עד ת"ח צריך לעמוד.
ס"ח.

ב. פסול רשע, ופסול רשע דחמס
בענין אם הפסול של רשע הוא בגדר גזירת

הכתוב של פסול הגוף, או האם הוא משום
שהוא חשוד לשקר. ויש לצדד בזה בין לפי
אבני שסובר שאין צריכים רשע דחמס ובין
לפי רבא שסובר שצריכים רשע דחמס.
ס"א סק"ג.

עור

בענין אם עור המת אסור בהנאה, עי' בערך
מת.

דברי הגרי"ז שיתכן שדבר חשיב גם עור
וגם בשר.
תש"ג.

הדרך שאכילת עור האלי' אינה אכילה של
"למשחה", ומשום כך אין מצוה לאוכלו
אלא רק רשות.
תש"ו.

עירובין

בענין "כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת
אחת אינו" בעירוב תחומין.
תשע"א סק"ב ובהערה, סק"ד.

פאות

עי' עוד בערך פסולי עבודה - פאת זקן
וקרחה.

בענין אם העשה של קדושים יהיו קאי
גם על גילוח פאות הראש והזקן של כהן.
ק"ה.

פיגול

א. האיסור לפגל, והפסול

דברי הקר"א בענין אם הלאו בפיגול הוא
על המחשבה או על השחיטה.
תשמ"ד.

דברי הרמב"ן שבפיגול המחשבה אוסרת
את הבשר ולא השחיטה, ולכן הרי זה
נחשב היזק שאינו ניכר.
תשמ"ד בהערה.

דברי הרמב"ן שמפגל נחשב מזיק בידים
ולא גרמי כי השחיטה היא מעשה.
תשמ"ד בהערה.

(דברי הר"ן שבמפגל שייך לומר אדם אוסר דבר שאינו שלו ע"י מעשה, ודברי הרא"ש שנחשב שלא ע"י מעשה.
תשמ"ד בההערה.)

(דברי הרמב"ן בספר המצות שלא תזבח לה' אלקיך כל דבר רע הרי הוא לאו לא לשחוט ע"מ לזרוק או להקטיר או לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומו, וכן שלא לשחוט עולה בדרום, וכן שלא לשחוט בעל מום ופסולים אחרים. אבל נראה שאינו לאו על שלא לשמה.
תשמ"ד.)

בענין אם יסוד הפסול של פיגול הוא משום שאם שחט ע"מ לזרוק או להקטיר או לאכול חוץ לזמנו הרי זה כאילו באמת עשה כן חוץ לזמנו.
תרס"ב (קטע "והנה כבר הבאנו"), תרפ"ז.

הסברא שבפיגול אין זה נקרא שהוא עצמו פוסל את הקרבן, אלא שהתורה פוסלת.
תשמ"ג (קטע "ובשם").

ב. דינים שונים

השיטה שבדבר שאסור לכתחילה להקרבה לא פסלה מחשבה.
תרמ"ח (קטע "מיהו", וקטע "וכתב").

הדרך שרק בדם הנפש נאמר שאין חייבים עליו משום פיגול וכן שאין מועלים בו אבל לא בדם האברים.
תר"ח.

ג. דיני מחשבת פיגול - כללי

בענין היכא שכהן אחד עבד על מנת לאכול חוץ לזמנו וכהן שני עבד על מנת לאכול חוץ למקומו, האם המחשבת חוץ למקומו מוציאה מהמחשבת חוץ לזמנו.
תשנ"ז.

ד. מחשבה בעבודת הדם

דברי הגר"ח שמה שמחשבת פיגול על

זריקה מהני אין זה בגלל שזריקת הדם היא בגדר אכילת המזבח (כי באמת לא חשיבא בגדר אכילת המזבח), אלא הרי זה בגלל מחשבה על עבודת זריקה, ודברי רש"י שכתב לא כן.

תרס"ב (קטע "ועי' בחידושי הגר"ז שהביא") ובההערה שם, תשי"א*, תשמ"ה, תת"ג.

דברי הקהלות יעקב שזריקה נחשבת שפיר בגדר אכילת מזבח, אבל רק משום השם של עבודת זריקה אבל מחמת עצם מעשה הזריקה אינה נחשבת בגדר אכילת מזבח.
תרס"ב בההערה הראשונה.

שאם שלא במקומו לאו כמקומו דמי אז כשחישב על מנת לזרוק על המזבח שלא במקומו הרי זה בגדר מחשבה לזרוק שלא במקומו כמו היכא שהוא מחשב לזרוק חוץ להעזרה.
תשל"ה.

שמחשבה לזרוק דמה לאחר שקיעת החמה הרי זה בגדר מחשבה לזרוק למחר.
תרצ"ט.

ה. מחשבת אכילה

דברי הרמב"ם בענין על מנת שיאכלוהו בהמות למחר.
תשצ"ט.

בענין שוחט על מנת שיאכלוהו עוף למחר.
תשצ"ט.

בענין שוחט על מנת שיאכלוהו כלבים למחר.
תשצ"ט, ת"ת.

בענין שוחט על מנת שיאכלוהו חבירו למחר.
ת"ת.

בענין שוחט על מנת שיאכלוהו למחר שלא כדרך.
ת"ת.

בענין שוחט על מנת שיאכלוהו אש למחר.
תת"א - תת"ה.

הדרך שבשביל פיגול צריכים שיחשוב שיאכל בדרך של "למשחה" כדין אכילת קדשים.

תש"ו.

בענין אם סגי לפיגול בזה שחישב מחשבת אכילה על דבר שיש רק רשות לאוכלו אבל אין מצוה.

תש"ו.

ו. מחשבת הקטרה

דברי הגרי"ז שמהותה של מחשבת פיגול על הקטרה אינה שיחשוב על עבודת ההקטרה בהקרבן אלא שיחשוב על כזית של אכילת מזבח, וכדי להחשב אכילת מזבח צריכים הקטרה גמורה ממש ולא סגי בהצית האור ברובו כמו שסגי כדי להחשב עבודת הקטרה.

תתי"א.

בענין היכא שחישב על כחצי זית אימורין בלשון אכילה ועל כחצי זית בלשון הקטרה. תת"ד.

ז. כזית

יסודו של הגרי"ז שמה שצריכים לחשוב על כזית אין זה משום שפחות מכאן לא מיקרי אכילה אלא הרי זה דין של שיעור. תש"א.

בענין למה אם חשב על כחצי זית חוץ לזמנו ועל כחצי זית חוץ למקומו הרי זה מצטרף להיות פסול (בענין אם חשיבי שם אחד של פסול או ב' שמות). תשנ"א.

בענין כחצי זית חוץ לזמנו, וכחצי זית חוץ למקומו, וכזית חוץ לזמנו. תשפ"ז (קטע "ואת הצד", וקטע "והנה בתוך").

דברי הקרן אורה בענין היכא שאמר על מנת לאכול כחצי זית חוץ למקומו וכזית חוץ לזמנו. תשצ"ז.

דברי הרמב"ם בענין היכא שאמר על מנת

לאכול כחצי זית חוץ לזמנו וכזית חצי חוץ לזמנו וחציו חוץ למקומו. תשצ"ח.

ח. חצי מתיר

שאינ מפגלין בחצי מתיר פירושו הוא שאין הפיגול נגמר אבל שפיר יכול להתחיל בחצי מתיר, רק שצריך לחשוב שוב על החצי השני. תשנ"ט.

בענין אם לפי רבי יוחנן שסובר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, גם מקצת סימן חשיב חצי מתיר או האם רק סימן שלם. תשנ"ט.

שפסיעה אחת של הולכה חשיבא לכל הפחות בגדר חצי מתיר. תשע"ו.

שחצי כזית של קומץ לא מיקרי אפילו בגדר חצי מתיר. תשע"ו.

ט. קרב המתיר כמצותו

דברי הגרי"ז שכדי להחשב קרב המתיר כמצותו מספיק אם מכפר ומרצה, ואין צריכים שיתיר בשר, והחולקים על זה. תרס"ב (קטע "ועוד ביאר שלפי רש"י" וקטע "וכתב עוד שלפי"), תרס"ד (קטע "ועי' באחיעזר"), תרס"ז.

דברי האחיעזר בענין הנ"ל, דהיינו שנסתפק אם חישב בשחיטה על מנת לזרוק או להקטיר או לאכול חוץ לזמנו, ואח"כ זרק שלא במקומו, האם מהני הזריקה לקבוע פיגול, או האם כיון שאינה מתרת את הבשר אין זה בגדר קרב המתיר כמצותו. תרס"ט*.

בענין אם צריכים שיקרבו כל מתיריו רק לענין להתחייב כרת, או האם גם לענין להיות פסול, וכן האם גם לענין שאם אכל פיגול לפני שקרבו כל מתיריו אינו לוקה אפילו משום אכילת פסולי המוקדשין. תרס"ה סק"א, תשט"ז.

י. מחשבת הינוח

דעת הרמב"ם שמחשבת הינוח אינה פוסלת, וכן שמחשבה ליתן את הניתנין למטה למעלה וכן איפכא אינה פוסלת, ובכל זאת פסק שמחשבה ליתן את הניתנין למעלה למטה למחר שפיר פוסלת, דאע"פ שמחשבת הינוח אינה פוסלת אבל עצם המחשבה ליתן למטה למחר היא מחשבה הפוסלת,

תרס"ב (קטע "ועוד מבואר").

פנחס

משמעות דברי הרמב"ם שכבר נתכהן פנחס בחנוכת המשכן.
רס"ג.

פסולי עבודה

בענין מחוסר בגדים, עי' בקובץ בגדי כהונה.
בענין שלא רחוצן ידים ורגלים, עי' בערך קידוש ידים ורגלים.

בענין אין טומאת ידים במקדש, עי' בערך טומאה - טומאת ידים.

בענין פרה אדומה שנעשית על ידי פסולי עבודה, עי' בערך פרה אדומה.

עי' עוד בערך עבודה.

א. כללי

בענין שנים ששחטו יחד, אחד לשמה ואחד שלא לשמה, או ישראל ונכרי ששחטו יחד, או ששחט בימין ושמאל ביחד, או ששחטו שנים אחד במחשבת פיגול ואחד לא פיגול. ו' (קטע "גם יש ליישב"), תק"ב.

ב. גוי

בענין מגלן שגוי פסול לעבודה.
תל"ד.

ג. אשה

בענין למה צריכים פסוק כדי לומר שאשה אינה עובדת בקרבנות, דאיך היתה עובדת בלי בגדי כהונה.
בלי בגדי כהונה.
קס"ו.

בענין אם אשה פסולה לעבודה רק משום זרות, ואפילו אם היא כהנת הרי היא בגדר זר, או האם בנוסף להפסול של זר יש גם שם פסול של אשה, ואפילו היכא שזר כשר וכגון בבמה הרי אשה פסולה (ובאשה כהנת אולי אין הפסול של זר אלא רק הפסול של אשה). ואולי גם פסול זה הותר בבמה.
י'

ספקת הפרשת דרכים אם כהנת שעבדה חייבת מיתה בידי שמים כמו זר או האם זה רק בגדר איסור עשה.
י' (קטע "ובספר ראש המזבח").

ד. זר

דרכו של הלבוש מרדכי שבזר המיתה היא בגלל עצם העובדא שעבד אבל לא בגלל שחילל את העבודה.
קנ"ח (קטע "דהנה עיין").

בענין שזר כשר בבמה.
קפ"ד.

ה. טמא

בענין טמא עושה שירים, עי' בערך זריקה סק"ו.

בענין אם יש אזהרה על טמא ששימש, ושיטת הרמב"ם שלוקה היכא שהתרו בו למלקות.
כ"ה.

שטמא אסור לעבוד עבודה אפילו אם אינה עבודת קרבן, וכגון תרומת הדשן.
כ'.

דרכו של הלבוש מרדכי שבטמא, חוץ ממה שהוא חייב מיתה בידי שמים בגלל עצם העבודה, הרי הוא חייב מיתה גם בגלל שחילל את העבודה.
קנ"ח (קטע "דהנה עיין").

דרכו של הלבוש מרדכי שטמא חייב מיתה גם בעבודה שאינה תמה.
קנ"ח (קטע "דהנה עיין").

חקירת המנ"ח אם טמא שעבד חייב מיתה רק אם הוא טמא בטומאה שהנזיר מגלח עלי' כמו בביאת מקדש ואכילת קדשים בטומאה. ד' (קטע ראשון).

בענין אם הסיבה למה טומאה פוסלת בהמקריב היא משום שהיא פוסלת בהדבר הקרב.

מ"ג (קטע "מיהו יש ליישב").

שאע"פ שטמא כשר לשחיטה כיון דלאו עבודה היא אבל אין שחיטתו מקדשת את הדם אפילו אם שחט בסכין כלי שרת כי טמא וכן מחוסר כפורים פוסלים כלי שרת (רק שבדיעבד כשר גם בלי קידוש סכין). קב"א (קטע "ובספר ראש המזבח").

בענין אם יש פסול טומאה על זר בכמה. מ"ח, פ"ג, תשכ"ג.

ביאורו של האבן האזל על הדין שציץ מרצה על טומאת התהום.

תמ"ג (קטע "ועוד ביאר").

הדרך שהציץ מרצה על טומאת התהום של טמא מת אפילו בשביעי שלו אע"פ שהוא דומה לטמא שרץ וציץ מרצה רק על טומאת התהום של טומאת מת. תנ"ז.

ו. שוחטין וזורקין על טמא שרץ ועל טמא מת בשביעי שלו

בענין אם המחלוקת אם שוחטין וזורקין על טמא שרץ איירי לפני טבילה או אחרי טבילה.

תמ"ד סק"א.

פסקו של הרמב"ם שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ לפני שטבל אבל שוחטין וזורקין עליו לאחר שטבל.

תמ"ד, תמ"ה, תמ"ט.

פסקו של הרמב"ם שאין שוחטין וזורקין על טמא מת בשביעי שלו אפילו לאחר שטבל.

תמ"ד סק"ב (קטע "וע"ע באבן האזל שם באות ו"), תמ"ה.

הדרך שמה שפוסק הרמב"ם שאין שוחטין

וזורקין על טמא שרץ לפני שטבל הרי זה רק מדרבנן.

תמ"ד סק"ב (קטע "ולעיל שם באות ו").

דברי האבן האזל שמה שפוסק הרמב"ם שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ לפני שטבל הרי זה כשאין הציבור עושים בטומאת מת דיכול להביא בפסח שני, אבל היכא שהציבור עושים בטומאת מת שוחטין וזורקין גם על טמא שרץ כיון שבכה"ג אינו יכול לעשות פסח שני, ולכן אתי שפיר מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהל' קרבן פסח שטמא שרץ אוכל, כי זה איירי כשהציבור עושים בטומאה.

תמ"ד סק"ב (קטע "וע"ע באבן האזל אות ג").

בענין מה שמבואר בגמ' ורש"י שאם סוברים שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אז בציבור הרי הוא מותר גם באכילה וגם בלי טבילה.

ת"פ.

פסקו של הרמב"ם בפ"ד מביאת המקדש שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ גם כשהציבור עושים בטומאה, ואילו בפ"ז פסק שהוא אוכל פסח, ודברי הלח"מ שחילק בין עשי' לאכילה שכשעושים פסח בטומאה מחמת שרובם טמאי מתים אין טמאי שרץ עושים עמהם אבל הרי הם אוכלים עמהם (וע"ע להלן בסק"ח בענין טומאה דחוי' בציבור בטומאת שרץ).

תמ"ד סק"א (קטע "וע"ע בפ"ז").

הדרך דלא כהנ"ל אלא שכל ההיתר של אכילת קרבן ציבור בטומאה כשרוב הציבור טמאים נובע ממה שיש אז היתר של הקרבה בטומאה, וממילא אם אין על אדם מסוים היתר של הקרבה ביחד עם הציבור אי אפשר שיתחדש עליו דין היתר אכילה ביחד עם הציבור.

תמ"ד סק"א ובהערה שם.

פסקו של הרמב"ם שכשעושים פסח בטומאה עושים גם בכלי שרת שנטמאו בשרץ.

תמ"ד סק"א (קטע "ועוד הקשה").

ז. טומאה בציבור

בענין "טומאה דחוי" בציבור" או "הותרה בציבור".
צ"ו, צ"ז.

בענין היכא שהקרבן בא בטומאה והבשר לא נטמא האם מותר גם לאכול את הבשר כמו להקריב את הקרבן.
צ"ז.

שיטת הרמב"ם שטומאה דחוי" בציבור הרי זה בהדי ריצוי ציץ (ומה שציץ אינו מרצה על טומאת הגוף הרי זה רק ביחיד), ודלא כתוס' במנחות דף ט"ו.
צ"ז (קטע "ועוד ביאר"), תמ"ג.

בענין הא שאם סוברים שטומאה דחוי" בציבור, אז אם יכולים לעשות את הקרבן ע"י טהורים צריכים להדר אחרי טהורים, ובענין אם לא הידר האם הקרבן פסול.
תמ"ג (קטע "ובההשמטות" ולהלן (שם).

שאם סוברים טומאה דחוי" בציבור, אשר אז צריכים להדר אחרי טהורים, א"כ אם כל המשמר היו טמאי מתים והיו שם מחוסרי כפרה, אז אם מחוסר כפורים דוב כזב דמי אין צריכים להדר אחריהם, אבל אם סוברים שלא כזב דמי שפיר צריכים להדר אחריהם.
קמ"ז (קטע אחרון).

דברי תוס' שאם אם הוי רק ספק טמא אין צריכים להדר אחרי טהורים אפילו בקרבן יחיד, דהיינו פרו של אהרן שהוא נחשב כקרבן ציבור לדחות שבת וטומאה, אלא סומכים לכתחילה על שציץ מרצה.
תס"א.

דברי הטהרת הקודש שאם בקרבן יחיד נודע לאחר קבלה שהכהן הי' טמא בטומאה ידועה, אז אם סוברים שטומאה דחוי" בציבור הרי הבעלים צריך להביא קרבן אחר לכתחילה (חוץ מאם נטמא טומאת התהום), אבל אם סוברים שהותרה

בציבור אז אינו צריך כיון שבציבור אין צריכים בכה"ג ריצוי ציץ.
תס"א.

פסקו של הרמב"ם שקרבן ציבור דוחה רק טומאת מת אע"פ שהוא פוסק שאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אשר לפ"ז מבואר בגמ' שגם טומאת שרץ דחוי" בציבור.
תמ"ד.

עוד בשיטת הרמב"ם הנ"ל שטומאה דחוי" בציבור רק בטומאת מת, אבל אם אינה טומאת מת אלא שם טומאה בעלמא לא אמרינן דחוי" בציבור אע"פ שאינה טומאה היוצאת מגופו. ובענין שיטת תוס' שרק בטומאה היוצאת מגופו לא אמרינן טומאה דחוי" בציבור.
קמ"ז (קטע "ובחידושי").

בענין אם כהן טמא שרץ עובד בקרבן ציבור, וכן אם עושים קרבן ציבור בכלי שרת שטמאים טומאת שרץ.

תמ"א, תמ"ב (קטע "והנה בהאות הקודמת"), תנ"ה, תנ"ט, תס"ח (קטע "עוד הקשה"), תפ"ב סק"א.

ח. זקני דרום

ביאורים שונים בשיטת זקני דרום שמתוך שכהן טמא מת מרצה בציבור הרי הוא מרצה גם ביחיד. ובענין המחלוקת בין תוס' והש"ט"מ אם הוי מסברא או מילפותא. וכן בענין אם קאי על האיסור לעבוד בטומאה או על הפסול.
ת"מ, תמ"ב (קטע "והנה להלן").

הגדר במה שסוברים זקני דרום ש"מכפרים כמתכפרים" (מה מתכפרין טמא מת אין, טמא שרץ לא, אף מכפרין וכו'): האם זה בגדר היקש, או האם הכוונה היא שאין לך בו אלא חידוש, דהיינו שלא מצינו שהתורה התירה אלא במקום שיש היתר גם בהמתכפרים, או האם זה בגדר פירכא, דהיינו מה לטמא מת שיש היתר גם

בהמתכפרים תאמר בטמא שרץ שאין היתר בהמתכפרים, ונפ"מ בזה. תמ"ב.

עוד בגדר "מכפרים כמתכפרים": האם העובדא שאין היתר בהמתכפרים הרי זה באמת הסיבה למה אין היתר בהמתכפרים, או האם זה רק בגדר גילוי מילתא וילפותא ולא הסיבה. תמ"ב (קטע "וביישוב").

בענין מה שריש לקיש חולק על זקני דרום מכה ק"ו וסובר שק"ו עדיף מ"מתוך שמרצה בציבור מרצה נמי ביחיד", ואילו זקני דרום נוקטים שק"ו לא עדיף מ"מכפרין כמתכפרין". תמ"ב (קטע "והנה להלן").

שיטת תוס' שלפי זקני דרום טמא מת בשביעי שלו הרי הוא כטמא שרץ ואין כהן כזה יכול לעבוד. תמ"ב (קטע "והנה תוס'" ולהלן (שם)).

בענין למה זקני דרום אינם פוסלים כהן טמא מת בקרבן יחיד משום מכפרים כמתכפרים. תמ"ב (קטע "והנה יש לעיין למה" ולהלן (שם)).

ט. טבול יום ומחוסר כפורים

שיטת הרמב"ם שטבול יום לוקה על אכילת קודש אבל על כניסה לעזרה חייב כרת. קנ"ז סק"ב.

בענין אם טבול יום דוב בעל ב' ראיות הרי הוא כזב.

קל"ח, ק"מ, קנ"ו (קטע "והעיר הגרי"ז"), קנ"ט.

דברי הר"א בן הרמב"ם שטבול יום ומחוסר כפורים נמנו ללאוין בפני עצמן ואינם כלולים בהלאו של טומאה (אע"פ ששיטת הרמב"ם היא שאין למנות ענפים בפני עצמם וכקושיית רבי דניאל הבבלי) כי כבר נסתלקה מהם הטומאה ע"י הטבילה רק שעדיין חסרה להם הטהרה השלימה (מיהו

הרמב"ם באמת לא מנה מחוסר כפורים ללאו בפני עצמו אלא רק טבול יום). ק"ג, קנ"ו (קטע אחרון).

בענין אם הרמב"ם פוסק שמחוסר כפורים דוב כזב דמי או לא. קנ"ז סק"א.

דברי הגרי"ז בשם הגר"ח שמחוסר כפורים, לפי הצד שלאו כזב דמי, אינו טמא ממש אלא התורה נתנה לו הפסול של טומאה. ק"ג, קנ"ו (קטע "וכתב הגרי"ז"), קנ"ז סק"א (קטע "ובחידושי הגרי"ז").

דברי הגרי"ז שאם מחוסר כפורים דוב כזב דמי אז חשיבא טומאה היוצאת מגופו אבל אם לאו כזב דמי אז הרי זה נחשב טומאה בעלמא.

קל"ח (קטע אחרון), קמ"ה (קטע "ובחידושי הגרי"ז"), קמ"ז (קטע "ובחידושי הגרי"ז"), קנ"ו (קטע ראשון).

הדרך שהזאה וטבילה פועלות על הטומאה אבל כפרת הקרבן אינה כדי לסלק את הטומאה שנשארת אחרי הטבילה אלא הרי היא באה לכפר ולרצות על הלידה והזיבה והצרעת, רק שמאחר שצריכים גם קרבן, גזרה התורה שהטומאה לא תסתלק עד אז. ק"י.

שיטת הרמב"ם שטבול יום ומחוסר כפורים שאכלו קודש חייבים רק מלקות ולא כרת. קכ"ב, קל"ג, קנ"ז סק"א סק"ב.

שיטת הרמב"ם שמחוסר כפורים לוקה על אכילת קודש מהתורה משא"כ על ביאת מקדש אינו לוקה מן התורה (והראב"ד סובר שמחוסר כפורים שנכנס לעזרה חייב כרת). קנ"ז סק"א.

בענין אם מחוסר כפורים שעבד חייב מיתה.

צ"ב, ק"ב (קטע "ועכ"פ" ולהלן

שם), ק"ח, קי"ד, קל"ג (וכן בענין
אם חייב מלקות אבל איסור
דאורייתא בודאי יש), קנ"ז סק"ג.

דברי הלבוש מרדכי שמחלק בין עבודה
תמה לעבודה שאינה תמה לענין אם מחוסר
כפורים שעבד חייב מיתה.
קנ"ח (קטע אחרון).

י. חלל

בענין אם יש אזהרה בחלל שעבד וממילא
הרי הוא לוקה.
מ"א סק"א.

שיטת הרמב"ם שחלל שעבד לפני שידעו
שהוא חלל אינו מחלל את העבודה אפילו
אם נודע אח"כ שהוא ודאי חלל, ושיטת
הרמב"ן ור"ת שסוברים שרק אם נודע
שהוא ספק חלל.
ו' (קטע אחרון).

שיטת הרמב"ם שחלל שלא ידעו שהי' חלל
אינו פוסל אפילו אם עבד אחרי שנודע,
ושיטת הרמב"ן שאין מניחין אותו לעבוד.
מ"א סק"א ובהערה הראשונה
שם, נ"ז סק"ד.

דברי הגבורת ארי בענין ש"ברך ה' חילו"
קאי גם על אכילת קדשים, וכן בענין אם
אכילתו פועלת "ואכלו אותם אשר כופר
בהם" אם אכל לאחר שנודע שהוא חלל
כמו שעבודתו כשירה לפי הרמב"ם (דלא
כהמרחשת שהעבודה עצמה אינה כשירה).
מ"א סק"ב ובהערה, וסק"ג
ובהערה.

בענין אם "ברך ה' חילו" קאי גם על
אכילת תרומה לפוטרו מקרן וחומש.
מ"א סק"ב, סק"ג בהערה.

יא. שתוי יין ופרוע ראש

בענין אם שתוי יין פסול בבמה.
ל"ד.

בענין מה שמבואר ברמב"ם שהאיסור
לעבוד כשהוא שתוי יין או פרוע ראש, וכן

העובדא ששתוי יין פוסל את העבודה, הרי
זה רק בצירוף מה שנכנסו.
ט' סק"ג.

בענין אם שתוי יין ופרוע ראש חייבים
מיתה גם על עבודה שאינה תמה.
ל"ח.

דעת הרמב"ם ששתוי יין חייב מלקות על
הכניסה אפילו אם לא עבד, ודעת הרמב"ן
שחולק.

קע"ו (דעת הרמב"ם).

דברי המנ"ח שאפילו אם שייר רק שעה
אחת הרי הוא חייב מיתה משום פרוע ראש.
רל"ט בהערה.

יב. ערל

בענין אם בערל שעבד יש אזהרה ולוקה.
מ"א סק"א ובהערה השני', תל"ה.

בענין אם ערל כשר בבמה.
מ"ז, מ"ט.

בענין אם ערל עושה שיריים.
י"א סק"ה.

המחלוקת בין רש"י ור"ת אם מי שלא מל
משום שמתו אחיו מחמת מילה כשר לעבודה.
תל"ח.

שבערל לב (דהיינו שנתנכרו מעשיו לאביו
שבשמים) השם של הפסול הוא באמת
"ערל" דהיינו ערל לב.
תל"ז.

יג. בעל מום

בענין אם בעל מום לוקה גם על עבודה
שאינה עבודה תמה.
י"ז, י"ח.

הדרך שכל הסיבה למה מום פוסל
בהמקריב הרי זה משום שהוא פוסל בהדבר
הקרב.

מ"ג (קטע "ועוד שמעתי").

שיטת הרמב"ם שאם כהן שיש בו מום
שפוסל באדם ואינו פוסל בבהמה עבר
ועבד, אין עבודתו פסולה.
מ"ג (קטע "ועוד כתב").

דברי תוס' ביומא דף כ"ג שבעל מום הוא כזר.

קמ"ח (קטע "שו"ר"), קנ"ד (קטע "והנה לפי"), ש"ב (קטע "שו"ר").

שבעל מום פסול גם בבמה, אע"פ שהעובד הוא זר ואינו כהן. פ"ג.

בענין הא דאם נעשה הכהן בעל מום אחרי שזרק את הדם אבל לפני שהגיע לאויר המזבח הרי הזריקה פסולה. ו' (קטע "והנה לענין").

יד. אונן

בענין כהן גדול אונן, עי' בערך כהן גדול = מקריב אונן.

בענין אם יש אזהרה על אונן שעבד וממילא הרי הוא לוקה. מ"א סק"א, צ"א.

שאונן כשר לעבוד בבמה (קטנה). פ"ג.

בענין אם אונן אסור לאכול קדשי במה קטנה. נ"ב.

ספיקת המל"מ אם יש אנינות של תורה ברגל לענין לעבוד עבודה ואכילת קדשים. פ"ד.

טו. יושב

דברי הרמב"ם שיושב שעבד אינו לוקה כי לא נאמרה בו אזהרה. תפ"ד (קטע "ועיין בצ"ק").

דברי הגרי"ז שאין העמידה מוסיפה שום דבר חיובי בהעבודה, אלא נאמר רק שיושב פסול (אבל לבישת בגדי כהונה הרי היא פועלת דבר חיובי בהעבודה). ק"ס סק"ז.

בענין שיושב העובד הוא כזר. ל"ב, נ"ג, תפ"ד.

בענין מה שאין אנו פוסלים יושב משום שהבגדי כהונה מפסיקין בינו לבין הרצפה. שמ"ג (קטע "ועוד תי").

בענין מה שגם סמיכה פסולה: האם זה

משום שאע"פ שאין זה בגדר ישיבה אבל גם אין זה עמידה (ודלא כדברי הגרי"ז שהבאנו לעיל בסמוך), או האם זה משום שגם זה נחשב בגדר ישיבה, או האם זה משום שאינה דרך שירות. נ"ד, ר"פ.

בענין היכא שהוא סומך בדרך שאם ינטל הדבר שהוא סומך עליו יפול, אבל הי' יכול לעמוד לבדו. רפ"ב.

בענין אם בעל בשר שאינו יכול לעמוד יכול לעבוד בסמיכה כי זהו עמידה דידי'. נ"ד (קטע "והמרומי שדה"), ר"פ (קטע "ועוד כתב המרומי שדה שכיון").

עוד בענין עבודה מתוך מצב של עמידה מן הצד או סמיכה. רע"א, רע"ב.

בענין העובד במצב של השתחואה. ע"ד.

טז. עומד על גבי כלים או רגלי חבירו

הסברא היכא שהוא עומד על גבי כלי שרת אין הכלי שרת נחשב חציצה בינו לבין הרצפה.

שמ"ג (קטע "ועוד תי' המרומי שדה").

שעומד על גבי כלים אינו פסול בבמה כי אין רצפה. ל"ד.

בענין על גבי רגלי חבירו. רל"ז.

יז. פאת זקן וקרחה

בענין אם כהן שהשחית פאת זקנו או קרח קרחה מחלל עבודה. ק"ו.

יח. אין דרך שירות בכך

דברי הגרי"ז שלא נאמר פסול מסוים של אין דרך שירות בכך, אלא נתלה וקיבל פסול כי אין זה נקרא עמידה. תרכ"ה.

הסוכרים ש"אין דרך שירות בכך" הוא רק
דין לכתחילה.
תצ"ד.

פרה אדומה

בענין מחוסר או מיותר בגדים בפרה
אדומה, ע"י בערך בגדי כהונה - מחוסר
בגדים, ועוד באותו ערך - מיותר בגדים.

בענין פרה אדומה שעשאה שלא לשמה,
ע"י בערך עבודה לשמה - מחשבת שלא
לשמה בפרת חטאת.

בענין קידוש ידים ורגלים בפרה אדומה, ע"י
בערך קידוש ידים ורגלים - פרה אדומה.

בענין אם חטאת קריי' רחמנא נאמר רק על
דיני גוף הפרה אבל לא על דיני הכהן
העובר.

קמ"ח ("קטע" ו"עכ"פ נראה"
ולהלן שם).

בענין אם זר חייב מיתה על עשיית פרה
אדומה.
קפ"ד.

בענין אם הכוונה בהדין שפרה אדומה
נעשית ב"כלי לבן" היא לבגדי כהן הדיוט
או לדי' בגדי כהן גדול של יוה"כ.
קפ"ד ("קטע" ו"עוד חקר").

בענין אם שריפת פרה כשירה ע"י כהן
הדיוט.
קל"ו.

בענין אם שריפת פרה שלא לשמה פסולה
כמו הזאת דמה.
קמ"ח (קטע ראשון).

בענין שריפת פרה ע"י אונן.
קל"ו, קל"ז, קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י מחוסר כפורים.
קל"ו, קל"ז, קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י בעל מום.
קמ"ח (קטע" ו"ע"י ביומא" ולהלן
שם), קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י ערל.
קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י טמא.
קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י יושב.
קנ"ד.

בענין שריפת פרה ע"י שתוי יין או פרוע
ראש.

קנ"ד.

דברי הגרי"ז בענין יסוד הדין של הפסול
טומאה בפרה.

קנ"ב, קנ"ו, שכ"ה (קטע" ו"ע"י גם
בחידושי הגרי"ז).

ששריפת פרה בלילה פסולה כמו הזאת
מימי'.

קמ"ח (קטע" ו"ביומא").

בענין היכא שיש להפרה יתור אבר.

קמ"ח (קטע" ו"בספרי").

שיטת הרמב"ם שגם בין כל הזאה והזאה
הרי הוא מקנח ידו בגופה של פרה, ולא
רק בסוף.

תקע"ג.

בענין למה יש קפידא שלא יהיו נימין על
אצבעו בשעת הזאה.

תקע"ג.

בענין היכא שמילא מי חטאת בכלי אחד
לשם קידוש ושוב הערה לכלי אחר.

תקע"ט.

פרים הנשרפים

בענין שאלת ר' ירמי' אם לינה פוסלת
בפרים הנשרפין.
רפ"ו.

ציץ

בענין הפתיל תכלת, וכן ביאורים ב"כיפה
של צמר היתה מונחת בראש של כהן גדול
ועל"י ציץ נתון" (חולין דף קל"ח ע"א).
ר"נ.

המחלוקת אם ציץ מרצה רק בהיותו על
מצחו של הכהן גדול, ובענין אם המ"ד
שסובר שמרצה רק כשהוא על מצחו סובר
שצריכים כל השמונה בגדים.

ק"ס סק"א (קטע" ו"הבית הלוי").

המחלוקת בין תוס' והרמב"ם בענין אם
טומאה דחוי' בציבור הרי זה רק בצירוף
ריצוי ציץ.
צ"ז, תמ"ג.

דברי הירושלמי שציץ מרצה רק אם נטמא
הדם אחרי קבלה.
י"ב.

בענין אם ציץ מרצה על טומאת ידים.
ש"ז.

בענין אם ציץ מרצה על האכילות ויכולים
גם לאכול את הבשר אם הבשר לא נטמא.
צ"ז.

דברי הלח"מ שבקרבנות ציבור ציץ מרצה
על בשר הנאכל שנטמא.
ש"ז (קטע אחרון).

ציצית

בענין בגד שהוא בעל שלש כנפות.
ר"ו (קטע "מיהו יש להעיר"), רט"ו.

בענין מה שהנקב בהכנף צריך להיות
מרוחק מהשפה לא פחות מקשר אגודל ולא
יותר מג' אצבעות, ושם הבגד מקופל אין
מתחשבים עם מה שנתקצר עי"ז אלא
מודדים כאילו הי' נפשט.
ר"ה (קטע ראשון).

קבלה (קבלת הדם)

בענין קידוש קומץ ובענין נשפך על
הרצפה, במנחה, עי' בערך מנחות - קידוש
קומץ ונשפך.

בענין אם קבלת פסול עושה שירים, עי'
בערך זריקה - פסול עושה שירים.

א. כללי

דברי החידושי ר' ארי' ליב שנאמרו שני
דינים בעבודת קבלה, א', עבודה בהדם, ב',
עבודה בהקרבת.

תר"ס (קטע "ועי' בחידושי ר' ארי'
ליב").

שגם תחילת הקבלה חשיבא עבודה בכל
הקרבת ולא רק בהדם.
תקצ"ה (קטע "ובשו"ת").

דברי הריטב"א בחולין דף ג' שאין דם
נפסל ביוצא אם יצא לפני קבלה. ובענין
מה הדין אם יצא אחרי תחילת הקבלה.
תקצ"ה (קטע "והנה הזכר יצחק",
וקטע "ועכ"פ", וקטע "ובתחילת"),
תרי"ז, תרי"ט (קטע "ולפי הנ"ל"),
תר"כ.

בענין אם גם בדם קדשי קדשים זה כך, או
האם דם קדשי קדשים נפסל ביוצא אפילו
אם יצא לפני קבלה.
תקצ"ה (קטע "וכהדרך").

ב. קבלה בהעזרה ובצפון

המחלוקת בין תוס' והשט"מ בענין אם
צריכים "והביאום" כולה בשעת קבלה,
דהיינו האם מספיק בשעת קבלה בצוארה
בפנים בלי הגוף (שט"מ), או לא (תוס').
תקצ"ה (קטע "והנה בנוגע" וקטע
"ובתחילת"), תקצ"ז, תר"ה, תרי"ז,
תרי"ט (קטע אחרון).

הדרך שאפילו אם לא קאי על קבלה אבל הא
ודאי שצריכים שרוב הבהמה תהי' בפנים.
תקצ"ז.

טעמו של הרמב"ם במה שפסק שצריכים
בשעת קבלה להחזיר בפנים את רגלה של
קק"ל שיצאה בחוץ.
תקצ"ה (קטע "ובתחילת"), תקצ"ז.

בענין אם מספיק בקדשי קדשים בצוארה
לחוד בצפון.
תרי"ז.

בענין אם הכוונה בשחיטה וקבלה בצפון
היא צפון המזבח או צפון העזרה.
תר"י, תרכ"ג, תרכ"ז.

בענין נתלה וקיבל, פסול: דברי הגרי"ז
שלא נאמר פסול מסוים של אין דרך שירות
בכך, אלא נתלה וקיבל פסול כי צריכים
עמידה ואין זה נקרא עמידה.
תרכ"ה.

ד. מעשה הקבלה

בענין אם היכא שקיבל את אותו הדם בימין ובשמאל ביחד הרי זה פסול.
ו' (קטע "גם יש ליישב"), תק"ב.

המחלוקת בין רש"י והרמב"ם בענין למה צריכים ליתן את הורידין לתוך הכלי, ובענין אם צריכים לתת אותם לתוך הכלי ממש, דהיינו בין דפנותיו, או האם מספיק בלמעלה כנגדו.
תקס"ו, תקע"ז.

בענין אם היכא שהגיע לאויר כלי הרי זה נחשב כבר בגדר קבלה רק מחמת שנחשב כמונח כבר על השולים, או האם זה משום דסגי בעצם האויר.
תקע"ז (קטע ראשון).

בענין מה שבעי מיני' רבי אסי מרבי יוחנן אם ה"י מקבל דם ונפתחו שולי המזרק לפני שהגיע הדם לאויר הכלי, אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא (זבחים דף כ"ה ע"ב).

תקע"ז (קטע "ולפי רש"י יוצא"
וקטע "ועי' ברמב"ם"), תקע"ח,
תק"פ, תקפ"א, תקפ"ו.

בענין אם נחשבת קבלה היכא שיש דבר מונח על שולי הכלי ומפסיק.
תקע"ז (קטע "ולפי רש"י").

הקושיא שבכל קבלה, הדם שקיבל באחרונה אינו מונח על שולי הכלי.
תקע"ז (קטע "והנה י"ל").

ה. נשפך

שהפסול של נשפך אינו בסדר העבודות, דהיינו שעבודת קבלה צריכה להיות ישיר מן הפר, אלא הרי הוא דין בהחפצא של הדם, דהיינו שאם הוא נשפך הרי הוא פסול לקידוש כי צריכים שהדם לא יהי' בין השחיטה להקידוש במקום שאינו ראוי לקידוש (והתם משמע שנאמר בנשפך רק דין אחד ודלא כדבריו בספרו על הרמב"ם), וקושיות על הנ"ל.

תקס"ד (קטע "עוד איתא שם"
ולהלן שם).

הקושיא שבנתלה וקיבל למה צריכים את הטעם של אין דרך שירות בכך תיפוק לי' משום חציצה כמו בנכנסה רוח בין בשרו לבגד.
תצ"ה.

דברי החזון איש שאם תלה את הבהמה וקיבל הרי הקבלה כשירה אפילו אם יש כלי שמפסיק למטה.
תצ"ה.

ג. איזה דם

בענין אם "כל דמו" מעכב.
תק"ס סק"א.

הדרך ש"כל דמו" הוא רק דין לכתחילה, ושהדין לכתחילה אינו דין בהקרבת אלא רק מצוה על הכהן, אבל מצד הכשר הקרבן מספיק גם לכתחילה במקצת דמו.
תק"ס סק"ב.

לשון הרמב"ם שכתב ש"צריך להתכוין" לקבל כל דמו ולא כתב שיקבל כל דמו.
תק"ס סק"ב.

בענין אם יש מצות קבלה על דם הראש אע"פ שאינו ראוי לזריקה.
תקנ"ו (קטע אחרון).

דברי המקדש דוד שצריכים לקבל דם הנפש אפילו אם יש סיבה שאינו ראוי לזריקה.
תקנ"ו.

בענין המוציא דם הנפש אחרי שחיטה בדרך הקזה: האם צריך לקבל גם את הדם ההוא, והאם הוא כשר לזריקה.
תקנ"ו.

בענין אם דם הסכין נחשב בגדר דם שנשפך.
תקנ"ח, תקס"ד, תק"ע סק"ב.

טעמים למה דם הסכין אינו נחשב דם שנתקבל בכלי שרת אשר לפ"ז אינו בגדר נשפך.
תקס"ג (קטע ראשון).

דברי הגרי"ז שיש שני פסולים בנשפך, א', שצריכים סדר של קבלת הדם מהפר, ב', פסול בהחפצא של הדם אם אינו נמצא במקומו (דהיינו בהצואר או בהכלי) ולכן צריכים שני פסוקים, וגם לכן צריכים פסוק להכשיר נשפך מהכלי אע"פ שהוי כבר לאחר קידוש.
תקס"ד (קטע אחרון).

הדרך שגם העובדא שהדם הי' בהאיר חוץ לאויר הכלי הרי זה פוסל אותו משום נשפך (וצריכים ליתן את הוורידין לתוך הכלי). תקנ"ג.

ו. פסולי קבלה

דברי הערוך השולחן שאם קיבל כהן כשר ושוב קיבל כהן כשר אחר, הדם שקיבל השני פסול כי כבר נעשה שירים.
תר"ס (קטע "ובערוך השלחן").

קדשים - קרבנות

ע"י עוד בערך עבודה.

בענין טמא מת אינו משלח קרבנותיו, ע"י בערך קרבן פסח - טומאה.
ע"י עוד בערכים: הקטרה, זריקה, יוצא פיגול, פסולי עבודה, קבלה, שחיטה, וכן בערכי הקרבנות.

א. כללי

דברי המקדש דוד כהסיבה השני, דהיינו שאדם חייב קרבן רק כשיש להקדש תביעת ממון עליו.
רל"א (קטע "וביאר").

דברי הרמב"ם בכמה מקומות שהיכא שיש ספק אם הביא קרבן כשר הרי הוא פטור.
רל"א, ש"ה סק"ב (קטע ראשון), שכ"ג סק"א.

בענין היכא שעבד כהן שפסול לעבודה מדרבנן: האם רבנן גזרו גם שעבודתו תהי' פסולה.

רצ"ד (קטע "והנה האבן האזל" ולהלן שם), ש"ה סק"ב (קטע "והשפ"א").

שאם העלה על המזבח הפנימי דברים שמיועדים להקטרה על המזבח החיצון, ולא הקטיר אותם על המזבח הפנימי אלא רק העלה אותם, אינו עובר על הלאו שלא להקטיר על המזבח הפנימי, כי הלאו הוא רק לא להקטיר ולא שלא יעלה.
תרצ"ז (קטע "ועי' בחזו"א").

ב. חיוב משמרת

הדרך שהחיוב של משמרת קאי על כל הפסולים ולא רק על טומאה.
רפ"ט (קטע "והאבן האזל").

בענין אם היכא שאין עוד צורך בהדבר הקדוש, אין עליו מעתה חובת שימור, או האם גם בכה"ג אין מביאין קדשים לבית הפסול.
שס"ו.

ג. קדשים קלים ממון בעלים

בענין אם אימורי קק"ל נחשבים קדק"ד גם לפני הזריקה, או האם רק אחרי הזריקה, אבל לפני הזריקה הרי הם נחשבים קק"ל וממון בעלים הם.
תרל"א.

ד. אכילת קדשים

בענין "למשחה".
ס' סק"ב.

הדרך שיש מצות אכילת קדשים רק על חלקים של הבהמה והעוף ששייך על אכילתו שם של אכילה של "למשחה".
תש"ו.

בענין אם גם על אכילת בעלים בשאר קרבנות (חוץ מקרבן פסח) נאמר הדין של למשחה.
תש"ו.

הדרך שאכילת עור האלי' אינה אכילה של "למשחה", ומשום כך אין מצוה לאוכלו אלא רק רשות.
תש"ו.

בענין אם מותר לאכול קדשים בעזרה
בישיבה.
ס' סק"ב.

בענין היכא שנאסר הבשר באכילה משום
איסור מסוים בדיני קדשים כגון פיגול או
שחוטי חוץ, ושוב יצא הבשר לחולין ע"י
פדיון, האם האיסור פקע, דהיינו האם
האיסור נדבק בו רק כל זמן שהוא קדשים.
רפ"ה.

קידוש היום

דעת הרבה אחרונים ששתיית כל המסובין
מצטרפת למלא לוגמיו, רק שצריכים שתהי'
בכדי אכילת פרס, וקושיית האחרונים מה
שייך צירוף של כדי אכילת פרס בין שני
אנשים.
תת"י ובהערה הראשונה.

קידוש ידים ורגלים

בענין לינה בקידוש ידים ורגלים וכן
בהמים, ע"י בערך לינה.

בענין טבילה לעבודה, ע"י בערך טבילה
לעבודה.

א. כללי

דברי האבי עזרי שאע"פ שהוא רוחץ רק
את הידים והרגלים אבל הקידוש הוא על
כל גופו.
ש"ט.

דברי החידושי ר' ארי' ליב שנאמר דין אחד
שהגברא טעון קידוש, ודין זה גורם שאם
לא קידש העבודה פסולה, כי העבודה
פסולה אם היא נעשית ע"י גברא שלא
קידש, ונאמר עוד דין שהעבודה בזכות
עצמה טעונה קידוש, אבל זהו רק דין
לכתחילה ואין העבודה נפסלת בגלל הדין
הזה. ומה שצריכים עוד קידוש מקרא
דבבואם ובגשתם הרי זה רק מצד הדין
שהעבודה טעונה קידוש. וכן הקידושין
הנוספים של הכהן גדול ביום כיפור הרי

הם רק מצד שהעבודה טעונה קידוש
ומש"ה אינם מעכבים.

ר"ס*, רע"ט*, רפ"ג (קטע אחרון),
רצ"ד (קטע "ובספר חידושי רבי
ארי' ליב"), שמ"ג (קטע אחרון).

דברי רש"י שלהוציא את הדשן שבמקום
המערכה או לסלקו להתפוח צריך קידוש,
והדרך שאינם צריכים קידוש.
רצ"ח, ש"ב.

דברי החת"ס שבימי המילואים לא היו
צריכים לקדש כי היו טובלים (ודעת
הסוברים שטבילה אינה פוטרת מקידוש),
ודברי הכלי חמדה שלא היו צריכים לקדש
כי ה' להמשכן אז דין במה.
רס"ב (קטע "ובשו"ת" ולהלן שם).

הדרך שנאמר דין מסוים שכל הטובל צריך
קידוש (ולא מטעם יציאה).
שכ"ד*.

ב. ביאה ריקנית להיכל, קריבה להמזבח, נגיעה בכלי שרת

המחלוקת בין רש"י והריצב"א אם צריכים
לקדש ידים ורגלים בשביל ביאה ריקנית
לתוך ההיכל.
קע"ו, רס"ד*, רע"ז.

משמעות דברי הרמב"ם שהמצוה של
קידוש קאי גם על ביאה ריקנית להיכל
אבל אין חיוב מיתה על זה.
רע"ז.

דברי הרמב"ם שקריבה להמזבח גם בלי
עבודה צריכה קידוש ידים ורגלים, ודברי
המקדש דוד דהיינו משום שבלי קידוש הרי
הוא כזר ואין זר קרב לגבי המזבח אבל
בקידוש זה אין פסול לינה.
ש"ב (קטע "שו"ר" וקטע "ושוב
דחה").

שנגיעה בכלי שרת אינה צריכה קידוש ידים
ורגלים.
ש"ב (קטע "שו"ר").

ג. קידוש מהכיוור ומכלי שרת ועוד דיני הכיוור

דברי הרמב"ן בפר' כי תשא שאין אפילו מצוה לכתחילה לקדש מן הכיוור, אלא אפשר לכתחילה לקדש מכלי שרת, וסתירה בדברי הרמב"ם בענין זה.
רנ"ה בההערה, רס"א סק"ג, שי"א, שע"ב (קטע "מיהו בחק נתן"), ת"ח, ת"י.

הדרך שלפי הרמב"ם היכא שלא קידש מהכיוור אינו צריך לקדש עוד פעם אפילו לכתחילה, ולא רק שהעבודה כשירה.
ת"י (קטע "מיהו עי' ברמב"ם" ולהלן שם).

הדרך שלפי הרמב"ם אין אפילו מצוה לכתחילה לקדש מן הכיוור עצמו, אבל יש מצוה לכתחילה לקדש מהמים שהיו בהכיוור אפילו אם הם עכשיו בכלי שרת.
רנ"ה בההערה, ת"י (קטע "וע"ע בחסדי דוד" וקטע אחרון).

דברי האבן האזל שהמצוה של כבוד כהן גדול דוחה את הלכתחילה של כיוור ולכן הי' הכהן גדול מקדש מקיתון של זהב ולא מן הכיוור.
ת"י (קטע "והאבן האזל").

ביאורו של הקרבן העדה בדברי הירושלמי ביומא פ"ד ה"ה, שאי אפשר לקדש ידים ורגלים מכלי שרת אם אין הכיוור וכנו במקומם.
שנ"ה.

ביאורו של המשך חכמה בדברי הירושלמי הנ"ל שאפילו כשמקדשים ידים ורגלים מכלי שרת אבל צריכים לעשות כן בין האולם למזבח שהוא מקום הכיוור וכנו.
שנ"ה.

דברי הגמ' שהיכא שמקדש מכלי שרת צריכים "קודח בתוכו".
שצ"ה - שצ"ח, ת"י (קטע "ובהי"א" ולהלן שם).

ע"ע להלן בסמוך בסק"ד.

ד. השיעור של מים של כדי לקדש ד' כהנים

"כל כיוור שאין בו כדי לקדש ד' כהנים אין מקדשין בו": בענין אם הוי לעיכובא, ובענין אם נאמר גם במקדש מכלי שרת, ובענין אם הכוונה היא רק שזה יהי' גודל הכלי או האם צריכים שיעור כזה של מים, ובענין אם מספיק אם בתחילה הי' בו שיעור זה של מים אע"פ שעכשיו נתמעט או האם צריכים שבשעת הקידוש יהי' שם שיעור זה.

רס"א, שנ"ד ובההערה שם, שצ"ג, שצ"ד (דרכו של הגרי"ז שצריכים כדי ד' כהנים בשעה שהמים מתקדש), שצ"ה, תי"א.

הדרך בדעת הרמב"ם שהדין של כדי ד' כהנים הוא רק בנוגע להלכתחילה של כיוור אבל כשמקדשים מכלי שרת אין צריכים כדי ד' כהנים.
ת"י (קטע "מיהו הקר"א").

הדרך שלהיכא שיש בכלי שרת כדי ד' כהנים אין צריכים ריבויא דקרא לומר שמועיל כי הכלי הזה נחשב בגדר כיוור, א"נ דחזינן שמועיל מדאיצטריך קרא למעט כנו.
שצ"ז.

בענין כמה מים הוא שיעור כדי ד' כהנים.
שצ"ג, תי"א.

הדרך שאפילו לפי הצד ש"ממנו ואפילו בתוכו" אבל צריכים כדי ד' כהנים ע"י שפיכה ולא מספיק בזה שיש כדי ד' כהנים ע"י "בתוכו".
שמ"ד.

ה. ידיו על גבי רגליו

דיני ידיו על גבי רגליו.
רס"ט, ר"ע.

הטעמים למה צריכים שיהיו ידיו על גבי רגליו בשעת הקידוש וכן בענין אם זה מעכב.
רס"ח, שצ"ג (קטע אחרון).

בענין היכא שרק הרגלים צריכים קידוש, כגון משום ניצוצת, האם מספיק בזה שמקדש רק את הרגלים, וכן היכא שרק יד אחת או רגל אחת צריכה קידוש, כגון שהסיח דעתו רק מידו אחת, האם מספיק בזה שמקדש רק את אותה יד או רגל.
 רס"ח, שט"ז, שי"ז (קטע "שו"ר"), שמ"ג (קטע "ועוד י"ל").

דברי המנ"ח שאם הסיח דעתו רק מידי וינו צריך לקדש רגליו.
 רס"ח, שט"ז, שמ"ג (קטע "וע"ע").

דברי הזבח תודה שאפשר לקדש בכמה שפיכות ואין צריכים שהכל יתקדש בשפיכה אחת. ובענין אם בכ"ג צריכים שכל שפיכה תהי' גם על יד וגם על רגל או האם מספיק בהעובדא שידו נמצאת על גבי רגלו אע"פ שכל שפיכה ושפיכה אינה על שתיהן יחד.
 רס"ח, שצ"ג.

ו. כשהוא לבוש בכגדי כהונה מקדש

דברי הבית הלוי בענין אם הדין שקידוש ידים ורגלים צריך להיות כשהוא לבוש בכגדי כהונה, הרי זה מעכב.

רנ"ז סק"ד, רס"א סק"ב, שי"ח, שכ"ד**.

דברי הבית הלוי בענין היכא שהי' לבוש בגדי כהונה בשעת הקידוש, ושוב פשט את הבגדי כהונה ולבש אותם שנית, האם הוא צריך עוד קידוש. ואפילו אם שפיר צריך, אבל האם זה לעיכובא, או האם זה רק דין לכתחילה לכה"פ היכא שכבר עבד אחרי הלבשה הראשונה.

רנ"ז סק"ד, רע"ח סק"ג, שכ"ד**.

דברי השפת אמת והכלי חמדה בענין הנ"ל.
 רע"ח סק"ג.

בענין אם הדין שצריכים שלא יפסיק בלבישת הבגדים בין הקידוש לבין העבודה הוא דין בהקידוש, או האם הוא דין בהעבודה.
 רע"ח סק"ג.

בענין אם נאמר הדין של כשהוא לבוש

בכגדי כהונה מקדש גם לענין ביאה ריקנית להיכיל.
 רע"ח סק"ב.

ז. עוד דיני קידוש והמים

דברי הבית הלוי שממנו ולא בתוכו הוא לעיכובא.
 רס"א סק"ב.

דעת רבי ישמעאל שמי כיור צריכים להיות מים חיים.
 תכ"ו, תכ"ט, תל"ב.

בענין דברי תוס' שמי פירות משלימין למי כיור ולא ממעטים מזוג.
 ת"ו (קטע "וגם"), תכ"ח.

חומרות שיש בנטילת ידים שאין בקידוש ידים ורגלים.
 ת"ו.

הדרך שהיכא שהקידוש הוא רק בגדר הכשר הגברא ולא דין בהעבודה אין צריכים בשעת קידוש עמידה על הרצפה.
 שמ"ג (קטע אחרון).

ח. הדין של קידוש בפנים

בענין שצריכים שכולו יהי' בפנים העזרה בשעת הקידוש ולא סגי בידיו ורגליו לחוד.
 רנ"ה (קטע "ולפי הנ"ל"), שי"ב.

שאם הוא עומד בפנים ומקדש ידיו בחוץ לא מהני.
 שי"ב.

שהיכא שהוא עומד בפנים וזרקו עליו מים מבחוץ אין זה מועיל.
 שי"ב.

ט. הפסול של יציאה, והפסול של היסח הדעת, והמטיל מים, והישן

בענין אם כוונת הצד שיציאה פוסלת בקידוש ידים ורגלים היא משום היסח הדעת או מדין יוצא.

ש"ד, ש"ה, ש"ט, שי"ד, שט"ו, של"ז.

דברי הקרית ספר שיציאה, והיסח הדעת, והטלת מים, ולינה, ושינה, פוסלים רק מדרבנן, ודברי החסדי דוד שהיסח הדעת פוסל מהתורה. רע"ה.

שכדי שלא יפסלו הידים ביוצא מספיק בזה שרק ידיו הם בפנים. רנ"ה (קטע "ולפי הנ"ל"), ש"ט.

הדרך שלפי המ"ד שסובר שלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים, יציאה בודאי פוסלת. ש"ד.

הסברא ששייך פסול יוצא על הידים בקידוש ידים ורגלים כי אע"פ שבדברים שלא נעשית בהם עבודה ליכא פסול יוצא אבל הכא הרי זה נחשב שנעשית בהן מצותן ע"י הקידוש. ש"ד (קטע "והנה תוס'"), (של"ד).

פסקו של הרמב"ם שאחרי יציאה הרי הוא צריך לקדש רק לכתחילה אבל בדיעבד העבודה כשירה בלי לקדש.

רצ"ד (קטע "והנה האבן האזל"), ש"ה.

הדרך שבנוגע להדין שהעבודה טעונה קידוש (שהוא רק דין לכתחילה) בודאי יציאה פוסלת את הקידוש, וכל השאלה אם יציאה פוסלת או לא היא רק בנוגע להדין שהגברא טעון קידוש, ולכן לכתחילה בודאי צריכים עוד קידוש אחרי יציאה בגלל הדין שהעבודה טעונה קידוש. רע"ט*.

ביאור דברי תוס' שיציאה פורתא אינה פוסלת את הידים. ש"ה סק"א (קטע אחרון), של"ז.

עוד בדברי תוס' הנ"ל, ודברי הרמב"ם שחולק על זה. שי"ד, ש"ב, של"ז.

בענין יציאה לצורך עבודה. ש"ב סק"ב (קטע "ושוב הסיק"), ש"ה סק"א (קטע "והנה הגרי"ז"), ש"ב.

הקושיא איך שייך לומר שהוצאת הדשן

צריכה קידוש, דלמה אין הקידוש נפסל משום יציאה. ש"ב (קטע "ושוב הסיק").

הדרך שיציאה לטבול לא חשיבא יציאה הפוסלת.

שכ"ד, שכ"ד*, שכ"ה (קטע "ועיי גם").

בענין מה שמבואר בדברי הרמב"ם שאם הטיל מים ולא קידש עבודתו פסולה. שי"ז.

בענין אם היכא שהטיל מים ולא שפסף הרי הוא צריך לקדש ידיו מן התורה או רק מדרבנן. שי"ז.

בענין שהישן וכן המתנמנם צריכים לחזור ולקדש. שמ"ב.

י. נטמא

הדרך שהאיבעיא אם טומאה פוסלת בקידוש ידים ורגלים או לא איירי אפילו כשבודאי לא הסיח דעתו. שכ"ה, של"ח.

בענין אם היכא שנטמא כל גופו הרי הוא צריך עוד קידוש או האם מספיק בזה שהוא טובל כל גופו. שי"י.

הדרך שהיכא שנטמאו ידיו במקדש (ולא כל גופו), אע"פ שאין טומאת ידים במקדש, אבל הרי זה רק לענין שאינו פוסל קדשים בנגיעה, אבל בכל זאת נפסל הקידוש ידים ורגלים, וכדי לעבוד הרי הוא צריך עוד קידוש.

שי"ז (קטע ראשון).

יא. עשרה קידושין של יום כיפור

בענין מה שביוה"כ הי' הכ"ג מקדש מקיתון של זהב, ופליגי אמוראי בירושלמי בענין אם הכוונה היא גם להקידוש הראשון או האם הכוונה היא חוץ מהקידוש הראשון. רנ"ה ובהערה, ת"ח, ת"י (קטע "והשפ"א" ולהלן שם).

בענין המחלוקת בין רבי יהודה ות"ק אם הכ"ג הי' מקדש כל השנה מהכור (ת"ק) או מקיתון של זהב (רבי יהודה).
ת"י (קטע "וכ"כ בחסדי דוד" ולהלן שם).

דברי החידושי ר' ארי' ליב שנאמר דין אחד שהגברא טעון קידוש, ודין זה גורם שאם לא קידש העבודה פסולה, כי העבודה פסולה אם היא נעשית ע"י גברא שלא קידש, ונאמר עוד דין שהעבודה בזכות עצמה טעונה קידוש, אבל זהו רק דין לכתחילה ואין העבודה נפסלת בגלל הדין הזה. ומה שצריכים עוד קידוש מקרא דבבואם ובגשתם הרי זה רק מצד הדין שהעבודה טעונה קידוש. וכן הקידושין הנוספים של הכהן גדול ביום כיפור הרי הם רק מצד שהעבודה טעונה קידוש ומש"ה אינם מעכבים.

ר"ס*, רע"ט*, רפ"ג (קטע אחרון),
רצ"ד (קטע "ובספר חידושי רבי ארי' ליב"), שמ"ג (קטע אחרון).

כהנ"ל שקידוש ידים ורגלים שבין עבודה לעבודה ביוה"כ אינו מעכב את העבודה.
ג'.

דרך הפוכה מהנ"ל, והיינו ששאר קידושין דיוה"כ הם לצורך הגברא ולא לצורך העבודה.
שמ"ג (קטע אחרון).

בענין שאין הכהן גדול חייב מיתה אם לא קידש את הט' קידושין הנוספים הנ"ל של יום כיפור.
רס"ז (קטע "והשפ"א").

דברי הגרי"ז שהקידוש ידים ורגלים של כל השנה והקידושין של יוה"כ הם שני דינים נפרדים. והוסיף שהקידוש של שאר ימות השנה הוא כדי לקדש את הידים והרגלים לעבודה, אבל הקידושין של יוה"כ הם בגדר גזירת הכתוב של מעשה רחיצה, וחלק בזכות עצמו מסדר עבודת היום.
רנ"ה, רס"ב (קטע "ובשו"ת"), ת"ח.

דברי החת"ס שביוה"כ אין הכהן גדול חייב מיתה אם לא קידש את שאר הקידושין (ואין זה מעכב את העבודה) כי הי' טובל, ושקשה על זה מהקידוש הראשון שהי' מעכב אע"פ שהי' טובל.
רס"ב (קטע "ובשו"ת" ולהלן שם).

בענין אם בהקידושין של יוה"כ צריכים כולו בפנים כמו כל השנה או האם מספיק בידיו בפנים.
רנ"ה (קטע "ולפי הנ"ל").

בענין אם הקידושין של יוה"כ צריכים להיות בעמידה כמו של כל השנה.
רנ"ה (קטע "גם יש לעיין").

הקושיא למה ביוה"כ הקידוש של הכהן גדול שאחרי קריאת התורה בעזרת נשים אינו מעכב כיון שקרה יציאה.
ש"כ.

בענין היכא שלא הסיח הכהן גדול דעת מהקידוש ידים ורגלים כל הלילה האם הוא צריך קידוש ראשון בשחרית כדי להשלים י' קידושין.
רנ"ו בההערה.

בענין היכא שקידש הכהן גדול ביוה"כ את ידיו ורגליו לתרומת הדשן לפני עלות השחר, האם הוא צריך לקדש עוד הפעם לאחר שעלה השחר כדי להשלים י' קידושין.
רנ"ו בההערה, ובסק"ה.

יב. קידוש ידים ורגלים לפרה אדומה

דברי הרמב"ם שפרה טעונה קידוש ידים ורגלים כי חטאת קריי' רחמנא. והדרך שבכל זאת מה שרבי חייא בר יוסף סובר שצריכים לעשות את הקידוש בפנים הרי זה רק מדרבנן.
שכ"ב, שכ"ג סק"א (קטע "והנה יש לפרש").

הסוברים שקידוש ידים ורגלים בפרה אדומה הוא רק מדרבנן.
שכ"ב, שכ"ג סק"א (קטע "והנה יש לפרש").

וקטע "ועי' ברמב"ם"), תקע"ח, תקפ"פ, תקפ"א, תקפ"ו.

קרבן אשם תלוי

בענין היכא שהביא חטאת בין השמשות, דמעתה יש ספק אם יצא ידי החיוב חטאת, האם הוא מביא אשם תלוי. רל"א.

דברי הירושלמי שפטר בהציוור הנ"ל, וביאורו של המקדש דוד בזה. רל"א.

קרבן בכור

בענין ששופות עכו"ם פוטרת בבכור אפילו אם העכו"ם הוא שותף רק בהאזון אע"פ שאם ניטלה האזון אין הבכור פטור מכלום אלא הרי הוא ניתן לכהן. תר"ה, תרכ"ח בההערה.

קרבן פסח

(המחלוקת בין רש"י ור"ת בענין אם מי שאינו מל משום שמתו אחיו מחמת מילה מותר לאכול קרבן פסח. ח', תל"ח.)

בענין אם גם בפסח סובר שמואל שאם עשה זריקה שלא במקומו הקרבן כשר אבל הבשר אסור באכילה, או האם בקרבן פסח גם הקרבן פסול, או האם בקרבן פסח גם הבשר מותר באכילה. תרל"ז.

בענין ששינה נחשבת הפסק באכילת קרבן פסח (ושהוא נחשב כאוכל את הפסח בשני מקומות). שמ"ב (קטע אחרון).

דברי הרש"ש שאם נטמאו רוב הציבור בליל ט"ו הרי הם אסורים לאכול מן הפסח. ק'.

בענין אם טמא מת אינו משלח פסחו אפילו אם אכילת פסחים אינה מעכבת. תנ"ח.

בענין אם טמא מת אינו משלח גם שאר קרבנותיו ולא רק פסח. תנ"ח.

הדרך שכל הקידוש בפרה אדומה הוא רק לצורך הגברא אבל אינו גם דין בהעבודה כי בפרה אדומה אין עבודות גמורות. שמ"ג (קטע אחרון).

פסקו של הרמב"ם שלכתחילה צריכים בפרה קידוש ידים בכלי שרת בפנים אבל בדיעבד מספיק אפילו במקידה של חרס בחוץ. שכ"ג, של"ט, שמ"ג (קטע אחרון).

בענין אם לינה פוסלת את הקידוש ידים ורגלים לפרה. שמ"א.

קיום מצות

בענין עוסק במצוה שהוא פטור מן המצוה, שהפסיק ועשה את המצוה השני', האם יש בידו הקיום של המצוה השני'. רמ"ד.

קידושיין

דעת רש"י ביבמות דף מ"ט ע"ב שאם אין קידושיין תופסין באשה מסוימת, ה"ה שאם בשעת הקידושיין לא היתה קיימת הסיבה, רק שאח"כ נולדה הסיבה, הרי הקידושיין נפקעין. ודעת תוס' שם שחולקים על זה וסוברים שאינן נפקעין. תשע"א סק"א (קטע "והנה שיטת רש"י").

קנין

קני את וחמור

"קני את וחמור". תשע"א סק"ב בההערה (קטע "ועוד כתב" וקטע "והנה הרשב"א" וקטע אחרון).

קנין חצר

ביאור ספיקת רבא אם הוא קונה היכא שזרק ארנקי בפתח זה ויצא בפתח אחר, האם אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא.

תקע"ז (קטע "ולפי רש"י יוצא"

בענין אם פסח מצרים הי' נקרב רק ע"י הבכורות או האם אפילו ע"י פשוטים, ואם הי' נקרב גם ע"י פשוטים האם אפילו ע"י נשים.
י' בהערה השני'.

קרבן ציבור

בענין אם השתי תודות שמביאים כשמוסיפים על העיר ועל העזרות הן קרבן ציבור, או האם הן קרבן יחיד דהיינו שהן של מי שרוצה לנדב אותן וכיון שהן קרבן יחיד אינן טעונות שירה.
ש"ז (קטע אחרון).

קרבן תודה

בענין תודה שנשחטה על שמונים חלות. תשע"א סק"א ובהערה שם.

קרית הגבר

"מאי קריאת הגבר", רב אמר קרא גברא, רבי שילא אמר קרא תרנגולא" (יומא דף כ' ע"ב): דברי המאירי ששיעורו של רבי שילא הוא מוקדם הרבה לשיעורו של רב. רצ"א (קטע "והמצפה"), רצ"ב בהערה.

בענין אם קרות הגבר הוא קודם עמוד השחר.
רצ"א.

הדרך שהרמב"ם סובר שקרות הגבר הוא עלות השחר.
רצ"א.

בענין "מקרות הגבר עד צפרא לא פסלה לינה".
רצ"ד, רצ"ה, רצ"ז, שנ"ח, שע"ח.

קרחת

ע"י עוד בערך פסולי עבודה - פאת זקן וקרחת.

בענין אם העשה של קדושים יהיו קאי גם על כהן הקורח קרחת.
ק"ה.

קריאת התורה

דברי המחבר שבעל בשר יכול לסמוך בשעת קריאת התורה.
נ"ד (קטע "והמרומי שדה"), ר"פ (קטע "ועוד כתב המרומי שדה שכיון").

דברי המג"א שרק סמיכה שאינה סמיכה גמורה מותרת, דהיינו באופן שאפילו אם ינטל הדבר הסומך, ישאר עומד.
נ"ד (קטע "והמרומי שדה").

רב ותלמיד

דברי הגרי"ז על רב שמחל על כבודו כבודו מחול: שמחילה מהני רק על הדברים המיוחדים שהוא חייב לרבו אבל לא על הדברים שחייבים לכל ת"ח כי הדברים שחייבים לכל ת"ח הרי הם בגדר מצוה כלפי שמיא.
ס"ד.

רגל (בהמה המזקת בדרך רגל)

בענין אם בהמה או עוף שאכלו בשר נחשב בגדר אורח"י.
תשצ"ט.

בענין אם אורחיהו של כלבים לאכול בשר.
תשצ"ט.

רוב

רובא ככולא

דברי הגר"ח שרובא ככולא מהני רק על מעשה כניסה לבית המנוגע, אבל היכא שלא נתקיים הדין של כניסה, רק שרוצים לטמא אותו משום היותו נמצא בבית המנוגע, וכמו היכא שנכנס דרך אחוריו, על זה לא מהני רובא ככולא.
תרי"ח.

גדר ראשו ורובו.
תרט"ז.

רובע

בענין שרובע נקרא אין פסולו בקודש.
תרפ"ג.

שבת קודש

המחלוקת בין רש"י ותוס' אם דבר שאין

מתכוין אסור לפי רבי יהודה מדאורייתא או מדרבנן.
רכ"ה.

המחלוקת בין רש"י ותוס' אם רבי שמעון פוטר מלאכה שאינה צריכה לגופה גם בחובל.
רכ"ה.

בענין אם הכלל שאין שבות במקדש אמור רק לצורך עבודה.
רי"ח.

שחוטי חוץ

בענין שאם רק רגלה בחוץ ליכא חיוב של שחוטי חוץ.
תקצ"ז.

בענין למה אי אפשר לפדות שחוטי חוץ משום שהשחיטה נחשבת בגדר מום.
רפ"ה.

שחיטה

בענין שחיטת קדשים, ע"י בערך עבודה - שחיטה, ובערך שחוטי חוץ.

בענין סכין מקדש לדם, ע"י בערך עבודה - סכין מקדש לדם.

בענין ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף: האם גם מקצת סימן נחשב חצי מתיר, או האם רק סימן שלם.
תשנ"ט.

בענין אין לשחיטה אלא לבסוף: האם כשבא הסוף שוב נחשב הכל בגדר שחיטה.
תרי"ד.

דברי הרמב"ן ששה"י ודרסה נחשבות בגדר היזק ניכר כי השחיטה ניכרת.
תשמ"ד בהערה.

שינה

דברי הרא"ש ששינת עראי אינה נחשבת הפסק בסעודה.
שמ"ב (קטע "ובדף").

ששינה אינה נחשבת היסח הדעת לענין תפילין.
שמ"ב.

דברי הירושלמי שלענין המשך עבודה הישן צריך טבילה והמתנמנם צריך קידוש.
שמ"ב.

דברי השפת אמת שמה שהישן צריך טבילה וקידוש אין זה בגלל שהיא נחשבת היסח הדעת אלא בגלל שהיא נחשבת כמו יציאה מן העזרה.
שמ"ב.

בענין ששינה נחשבת הפסק באכילת פסח (ושהוא נחשב כאוכל את הפסח בשני מקומות).
שמ"ב (קטע (אחרון)).

שרצים

ששרץ המים שפירש מן המים נחשב שרץ הארץ, והמחלוקת בענין אם היינו רק כשפירש בעודו חי.
תי"ז*.

תלמיד חכם

דברי הרמב"ם שהמלבוש של ת"ח צריך להגיע עד ראשי אצבעותיו (ובכתונת של כהן כתב עד פיסת ידו).
ר"ד.

דברי הרמב"ם שמלבוש של ת"ח צריך להגיע עד עקיבו (ובכתונת של כהן כתב עד למעלה מעקיבו).
ר"ד.

דברי הגרי"ז על רב שמחל על כבודו כבודו מחול: שמחילה מהני רק על הדברים המיוחדים שהוא חייב לרבו אבל לא על הדברים שחייבים לכל ת"ח כי הדברים שחייבים לכל ת"ח הרי הם בגדר מצוה כלפי שמיא.
ס"ד.

תמורה

דברי הרמב"ם בענין למה לוקין על הלאו של תמורה, ולא אמרינן לענין תמורה שלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו.
תשמ"ג (קטע "וגם המנ"ח").

שמ"ב.

דברי האור שמח שהראה שאם לילה לאו זמן תפילין, אז יש איסור להניחן בלילה או בשבת ויו"ט, משא"כ אם לילה זמן תפילין, רק ששבת ויו"ט אינם זמן תפילין, אז אין איסור להניחן בשבת ויו"ט.

רנ"א (קטע "וגם האור שמח").

תרומות ומעשרות

בענין אם הטעם למה אי אפשר להוסיף על תרומה ומעשר לאחר שהפריש הרי זה משום שלאחר שתרם ועישר כבר אין כאן טבל, ותרומה ומעשר אפשר להפריש רק מטבל, או האם נאמר גם דין של שיעור דהיינו שאי אפשר להפריש יותר מחלק עשירי.

תשע"א סק"א (קטע "ולכאורה צ"ל"), סק"ב בההערה (קטע ראשון), סק"ג.

המחלוקת בין הרמב"ם והרמב"ן אם מה שכתוב לא תשא עליו חטא לענין מפריש מן הרעה על היפה הרי זה בגדר אזהרה ולא, או האם אינו בגדר לאו, אלא הכוונה היא ל"שלילה", כלומר שיתרמו מן היפה ואז לא יהי' חטא אבל החטא הוא איסור עשה.

קע"ה.

דברי הגר"ח שהאיסור בתורם מן הרעה על היפה אינו מה שהוא מרים מן הרעה אלא מה שלא הרים מן היפה.

קע"ה.

בענין אם "ברך ה' חילו" לענין הכשר חלל, קאי גם על אכילת תרומה לפוטרו מקרן וחומש.

מ"א סק"ב, סק"ג בההערה.

שמעשר ראשון אסור לחלל למ"ד שמעשר ראשון אסור לזרים.

מ"א סק"ג.

בענין אם החיוב לשלם חומש הוא בגלל חילול התרומה או בגלל האיסור אכילה.

מ"א סק"ג בההערה.

דברי הגרי"ז והאחיעזר על דברי רבי יוחנן שבהמה של שני שותפין שהקדיש אחד חצי וחזר ולקח את חצי השני והקדישה דעושה תמורה אם ממיר בה ותמורתה כיוצא בה.

תשע"ג.

בענין מה שבעל מום יכול להיות קדוש בקדושת תמורה.

תשע"ג.

פירש"י על האומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים דאיירי שהעמיד בהמה אצל קרבן עולה וקרבן שלמים, ודלא כמו בכל תמורה שיכול להמיר גם על זו שיש לו בביתו.

תשס"ט.

עוד בענין האומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים.

תשע"א סק"ד.

תפילה

דברי המרומי שדה בענין אם בעל בשר שאינו יכול לעמוד יכול לסמוך בשעת התפילה.

נ"ד (קטע "והמרומי שדה"), ר"פ (קטע "ועוד כתב המרומי שדה שכיון").

תפילין

דברי הרא"ש שצריכים שלא תהי' חציצה בין התפילין לבשר כמו בבגדי כהונה.

ר"ל סק"ד בההערה.

שיטת הרא"ש שגם בשל ראש חציצה פוסלת, ושיטת הרשב"א שאינה פוסלת.

רמ"ט.

המ"ד שאסור להשתין בתפילין מחשש שמא יפיח בהם.

שי"ח (קטע ראשון).

בענין תפילין בבית הכסא עראי.

שי"ח.

בענין ששינה אינה נחשבת היסח הדעת.

בענין אם לפי הרמב"ם טבול יום מותר בתרומה משעת שקיעת החמה או משעת צאת הכוכבים.

ק"ט"ו.

בענין אם טבול יום ומחור"כ שאכלו תרומה חייבים מיתה.

קל"ג.

תרי"ג

דברי הרמב"ם בספר המצות בשורש י' שאין למנות הכשר מצוה למצוה בפני עצמה.

ק"ס סק"ג.

דברי הרמב"ם בספר המצות בשורש י"א שאין למנות חלקי המצוה למצות בפני עצמן.

ק"ס סק"ג.

בענין שהרמב"ן סובר שעל כל קרבן תקריב מלח נחשב מצוה בפני עצמה ואינו נחשב חלק ממצות קרבנות, והיינו מהטעם שביאר הרמב"ם בשורש י"ב דכיון שהציווי כולל הרבה מיני קרבנות שהם מצות חלוקות בפני עצמן א"כ לא יתכן לומר שנחנית מלח היא בגדר חלק ממצוה.

ק"ס סק"ד.

שיטת הרמב"ם שבגדי כהונה נמנים למצות עשה במנין תרי"ג, ושיטת הבה"ג והרמב"ן שחולקים עליו.

ק"ס.

בענין שהבה"ג מונה עשיית "בגדי שרד" למצוה בפני עצמה, ואם הוא סובר כהרמב"ן שבגדי שרד הם בגדי כהונה (ודלא כרש"י שהם הבגדים שכיסו בהם את הכלים), א"כ יוצא שהוא שפיר מונה בגדי כהונה למצות עשה).

ק"ס סק"ד.

קושיית הרמב"ן למה אין הרמב"ם מונה בנפרד בגדי כהן גדול ובגדי כהן הדיוט ובגדי זהב ובגדי לבן.

ק"ס סק"ו.

קושיית הרמב"ן למה אין הרמב"ם מונה למצוה הא דצריך לעבוד בעמידה.

ק"ס סק"ז.

תרת"י דסתרי

ציור של תרת"י דסתרי.

תרנ"ה.

גמרות ומפרשים במס' זבחים שנזכרים שלא במקומם

- ד' ע"א, מה לקבלה שכן פסולה בור (ואשה).
 י' (קטע "והנה יש לדון").
- ד' ע"א, מה לזריקה שכן חייב עלי' זר מיתה.
 י' (קטע "ובספר מקור ברוך").
- ד' ע"א, והקריבו זו קבלת הדם. תשי"ז.
- ד' ע"א, דהולכה לא תפקה מכלל קבלה. ו' (קטע "והוסיף").
- ד' ע"ב, תד"ה מחשבה. תשמ"ג ("קטע "והנה כל הקושיא").
- ט' ע"ב, מחשבין מעבודה לעבודה. תרמ"ט בהערה.
- ט' ע"ב, מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן ממחשבת פיגול.
 תרס"ב (קטע "והנה כבר הבאנו"), תרס"ט.
- י"א ע"א, רש"י ד"ה בא לעובדה (הראשון). תק"נ.
- י"ב ע"א, בהמה של שני שותפין הקדיש חציו וכו'. תשע"ג.
- י"ג ע"א, זריקה עשה בה מחשבה כמעשה, ושט"מ אות ז'.
 תרס"ב (קטע "והנה כבר הבאנו").
- י"ג ע"א, קבלוהו פסולין אין חייבין עליו. י"ח.
- י"ג ע"א, רש"י ד"ה קבלו פסולין. י"ז.
- י"ג ע"א, רש"י ד"ה לא קשיא הא. תרס"ב בהערה הראשונה, תשמ"ה, תת"ג.
- י"ג ע"א, תד"ה בכהן. קפ"ה.
- י"ג ע"ב, הכא איהו קא שקיל ורמי. תקכ"ח (קטע ראשון).
- י"ג ע"ב, רש"י ד"ה לא קשיא הא, וד"ה והא.
 תרס"ב בהערה הראשונה, תשמ"ה, תת"ג.
- י"ד ע"א, רש"י ד"ה בין האולם למזבח צפון. תר"י.
- י"ד ע"ב, תד"ה הג"ה. קכ"א (קטע אחרון).
- ט"ו ע"א, ה"י מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו. ר'.
- ט"ו ע"ב, קבל בשמאל פסל. תר"ס (קטע "ועוד כתב להוכיח").
- ט"ו ע"ב, תד"ה אתיא. קס"ג, תפ"ד (קטע "ועי' לעיל").
- ט"ו ע"ב – ט"ז ע"א, זר מנלן וכו'. קנ"ח (קטע "דהנה עיין").
- ט"ז ע"א, רב משרשיא אמר אתיא ק"ו מיושב.
 רס"ז (קטע ראשון), תפ"ד (קטע "ועי' לעיל").
- ט"ז ע"א, רש"י ד"ה קסבר מפני טומאה. ב' (קטע "ועי' גם").
- ט"ז ע"א, תד"ה מיושב (סוף הדיבור). ס' סק"ב, ר"פ (קטע "ועוד הביא"), תפ"ד בהערה.

י"ט ע"א, לא שנו אלא גמי וכו' לישנא אחרנא. קפ"ג, קצ"ב.	ט"ז ע"ב, וקסבר מפני אנינות נשרפה. רס"ג.
י"ט ע"א, בעי רבא נכנסה לו רוח בבגדו מהו. תצ"ה.	ט"ז ע"ב, שם טומאה מיהא אישתראי. תמ"ג (קטע "ב").
י"ט ע"א, הכניס ידו לתוך חיקו מהו. ה'.	ט"ז ע"ב, תד"ה שם טומאה. קמ"ח (קטע "ועי' ביומא").
י"ט ע"א, רש"י ד"ה לא תיבעי לך. שמ"ג (קטע "ועוד תי").	י"ז ע"ב, טבול יום דכשר לפרה. שכ"ב.
י"ט ע"ב, טהרה מכלל שהיא טמאה. ק"ב.	י"ז ע"ב, מחוסר בגדים מנלן. תקכ"ה.
י"ט ע"ב, עמידה מן הצד איכא בינייהו. ע"א סק"א, ע"ד, תצ"א.	י"ז ע"ב, תוס' סד"ה קסבר (דכהן טמא שרץ כשר לקרבן ציבור). תמ"א.
י"ט ע"ב, וליתב מיתב ולקדש אמר קרא לשרת ושירות מעומד הוא. שמ"ג (קטע "ועוד תי").	י"ז ע"ב, תד"ה אונן וטבול יום. מ"ט.
י"ט ע"ב, יצא זה שמחוסר לבישה וגישה. שי"ח (קטע "ותי").	י"ח ע"א, אבל עבודה דאין זר חייב עלי' מיתה אימא לא קמ"ל. תקכ"ה.
י"ט ע"ב, רש"י ד"ה ששם מניח תפילין. קפ"ג (קטע "ועוד כתב").	י"ח ע"א, שתויי יין מנלן אתיא חוקה חוקה (ששתויי יין פוסל גם עבודה שאין זר חייב עלי' מיתה). ט' סק"א.
י"ט ע"ב, תד"ה אי הכי. ט"ז.	י"ח ע"א, מנין שלא נחלוק בין מחוסר בגדים לשתויי יין. רפ"ג (קטע "והקר"א כאן").
י"ט ע"ב, תד"ה עמידה. נ"ד (קטע אחרון).	י"ח ע"א, הנ"ל (מה שנראה מסוגיית הגמ' שמחוסר בגדים ושתויי יין דינם שוה). ל"ח.
י"ט ע"ב, שט"מ אות ד'. תצ"א.	י"ח ע"א, אי מהתם הו"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה. רפ"ג (קטע ראשון), תקכ"ה.
י"ט ע"ב, מרומי שדה בענין מה שאם עבד בסמיכה פסול. נ"ד (קטע "והמרומי שדה").	י"ח ע"ב, שלא ילבש של חול עמהן. קפ"ג (קטע "ועוד הביא"), ר"ל סק"ג בההערה השני'.
כ' ע"א, אמר רבי יוחנן קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן וכו'.	י"ח ע"ב, ואתא יחזקאל ואסמכי' אקרא. ל"ט.
כ' ע"א, אמר אביי וכו' ולינה דרבנן היא. רע"ו (קטע "והנה להלן"), רפ"א, שנ"ט.	
כ' ע"א, רש"י ד"ה ולינה דרבנן. שע"ז.	

כ"א ע"ב, רש"י ד"ה איכא בינייהו (מצוה לשמרן).

רפ"ט (קטע "והאבן"), ר"צ.

כ"א ע"ב, רש"י ד"ה בשלמא לרבא. רפ"ו (קטע "מיהו לכאורה"), רצ"ג (קטע "וע"ע ברש"י").

כ"א ע"ב, רש"י ד"ה כרבי. רפ"ד סק"א.

כ"א ע"ב, רש"י ד"ה אלא לאביי. רפ"ד סק"א, רצ"ג (קטע "וע"ע ברש"י"), רצ"ז (קטע "ובדברי"), שס"ז.

כ"א ע"ב, שט"מ בהשמטות אות ג'. רצ"ג (קטע אחרון), רצ"ז (קטע אחרון).

כ"א ע"ב, זבח תורה שהדין שכל כיוור שאין בו כדי לקדש בו ד' כהנים וכו', מחייב רק שיהי' בו בתחילה. רס"א סק"א.

כ"א ע"ב, זבח תורה שהדין שכל כיוור שאין בו כדי לקדש בו ד' כהנים וכו' אינו מעכב. רס"א סק"ב.

כ"ב ע"א, ממנו למעוטי מכלי חול. שמ"ד.

כ"ב ע"א, מלאכת יו"ט בענין כל כיוור שאין בו כדי לקדש ד' כהנים (שמספיק בגודל הכלי בלי הכמות של מים). רס"א סק"א.

כ"ב ע"ב, ערל מנלן אמר רב חסדא וכו' ומנלן דמחלי עבודה דכתיב (מאי דילפינן מקרא שערל אסור לעבוד וכן שהוא גם מחלל את העבודה). נ"ז סק"ה.

כ"ב ע"ב, ערל לב. ח'.

כ"ב ע"ב, זקני דרום. י"א סק"א.

כ' ע"א, קר"א ד"ה תוס' בד"ה מיתבי. רע"ה.

כ' ע"ב, יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים. רע"ט*.

כ' ע"ב, ת"ש פרה (הראשון). ש"ב (קטע "ושוב הסיק"), ש"ה סק"א (קטע "והנה הגרי"ז").

כ' ע"ב, אם תימצי לומר יציאה לא פסלה. רע"ט*.

כ' ע"ב, ורבי יוחנן אמר אפילו בחוץ ואפילו בכלי חול וכו'. רס"ח (קטע "ועוד כתב").

כ' ע"ב, רש"י ד"ה בפנים. רנ"ה (קטע ראשון).

כ' ע"ב, תד"ה כל. רע"ט*, ש"ה סק"א (קטע אחרון).

כ' ע"ב, ראש המזבח ד"ה או שטבל. רס"ב (קטע "ועי' גם").

כ"א ע"א, תד"ה כיוור (הראשון). רצ"ה (קטע "וע"ע"), רצ"ו, רצ"ז (קטע "ובדברי").

כ"א ע"א, תד"ה כיוור (השני). ר"צ.

כ"א ע"א, תד"ה מאי (טעם השיקוע). רפ"ט (קטע "והאבן"), ר"צ.

כ"א ע"א, בא"ד (שלפי אב"י בדעת רבי גם המים נפסלין בלינה רק מדרבנן). רפ"ד סק"א, רצ"ג (קטע אחרון), רצ"ז (קטע אחרון).

כ"א ע"ב, בשלמא לרבא דמוקים לההיא כרבי אלעזר ברבי שמעון הא כרבי. רפ"ו (קטע "מיהו לכאורה"), רצ"ז (קטע "ולהלן").

כ"א ע"ב, משקע לי' בגילגלא, ל"א דמשקע לי' בחומרתי'. רפ"ט (קטע "והחק נתן").

כ"ו ע"א, רש"י ד"ה והא"ר זירא. תקפ"ח סק"ב ("וע"ע בשפ"א").	כ"ב ע"ב, רש"י ד"ה אלא סברי. תס"ח (קטע "ותי' השט"מ").
כ"ו ע"א, תד"ה שחט. תקס"א.	כ"ב ע"ב, תד"ה ערל. ח'.
כ"ו ע"א, שט"מ אות ג'. תקפ"ח סק"ג.	כ"ג ע"א, רש"י ד"ה מפני שאמרו. תפ"א.
כ"ז ע"א, רש"י ד"ה האי פסול. תשמ"ה, תת"ג.	כ"ג ע"ב, הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בצבור. תמ"ג סק"א (קטע "וכתב הנו"ב").
כ"ז ע"א, תד"ה ואי. תרפ"ז.	כ"ג ע"ב, עון הקדשים אין, עון מקדישים לא. תמ"ג (קטע "וצ"ע").
כ"ז ע"ב, והניתנין למעלה שנתנן למטה (דאם עלו לא ירדו). תרל"ו (קטע "ועי' גם בספר עולת שלמה").	כ"ג ע"ב, לעמידה בחרתיו ולא לשיבה. ל"ב, נ"ג.
כ"ז ע"ב, רש"י ד"ה תנינא הניתנין וכו'. תרנ"ב*.	כ"ג ע"ב, רש"י ד"ה אילימא מטומאת שרץ. תמ"א.
כ"ח ע"א, ר"א היא דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם. תשמ"ו.	כ"ג ע"ב, תד"ה הא וכו' (בשם ר"ת). צ' סק"א.
כ"ח ע"ב, תד"ה מסתברא. מ"ח.	כ"ג ע"ב, תד"ה אי נימא. תמ"א.
כ"ט ע"א, תד"ה למקום. תר"ע.	כ"ג ע"ב, שט"מ אות א'. תמ"א.
כ"ט ע"ב, מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה שנאמר לא יחשב וכו' רבי יהודה היא. תרע"ב.	כ"ד ע"א, רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה. ה'.
כ"ט ע"ב, פיה"מ ד"ה זה הכלל (שזריקת דם מיקרי אכילת המזבח). תרס"ב בהערה הראשונה.	כ"ד ע"א, רש"י ד"ה שני כתובין (הנ"א שבגליון). תפ"ד (קטע "והנה להלן").
ל"א ע"ב, השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול וכו' כשר ורבי אליעזר פוסל. תשמ"ו.	כ"ד ע"א, תד"ה הואיל. שמ"ג (קטע "ועוד תי").
ל' ע"ב, שט"מ אות ה'. תשנ"ג (קטע "עוד צ"ע").	כ"ה ע"ב, תד"ה קדשים. תר"ג (קטע "ברם צ"ע").
ל"ב ע"א, שפת אמת ד"ה במשנה וכולן. תר"ס (קטע ראשון).	כ"ו ע"א, תלה ושחט, תלה וקיבל, אויר פנים כפנים, אויר צפון כצפון. תקפ"ז.
	כ"ו ע"א, נתלה ושחט, נתלה וקיבל. תצ"ה.

ל"ו ע"א, וניפלוג נמי רבי יהודה בכולהו וכו' ליתן את הניתנין למעלה למטה למעלה וכו'.

תרע"ה.

ל"ו ע"א, וליפלוג בניתנין בפנים שנתנן בחוץ.

תרנ"ב.

ל"ו ע"א, קסבר רבי יהודה בעינן מקום שיהא משולש בדם בבשר ובאימורין. תשכ"ט סק"ב, תשל"א.

ל"ו ע"א, רש"י ד"ה ולפלוג בליתן. תרנ"ב*.

ל"ו ע"א, תד"ה שיאכלוהו. תרע"ד.

ל"ו ע"ב, תד"ה שיאכלוהו. ת"ת.

ל"ח ע"ב, רש"י ד"ה ומפגלות. תשע"ט.

ל"ח ע"ב, תד"ה וליתניי. תשע"ט.

ל"ט ע"א - ע"ב, ועשה כאשר עשה וכו'. תרל"ח.

מ' ע"א, נפחתה תקרה של היכל לא הי' מזה. תרל"ח.

מ"ג ע"א, רש"י ד"ה דמה מתיר בשרה למזבח. תרל"ה.

מ"ז ע"א, תד"ה איזהו.

תקס"ג (קטע "גם צריכים"), תק"ע סק"א.

מ"ח ע"א, אשכחן שחיטה קבלה מנא לן, דכתיב ולקח הכהן מדם החטאת. תרנ"ז*.

מ"ח ע"א, מקבל עצמו מנא לן. תרט"ו.

נ' ע"א תד"ה אם. תקצ"ג (קטע "וגם את").

ל"ב ע"ב, שאני מצורע הואיל והותר לצרעתו הותר לקריו. קנ"ז סק"ג.

ל"ב ע"ב, א"ל אביי מי דמי וכו' א"ל רבא אדרבה איפכא מסתברא. קמ"ז (קטע "ועי' בפירושו").

ל"ג ע"א, תד"ה וליעבד.

תצ"ג בההערה הראשונה.

ל"ד ע"א, תד"ה ואפי'.

קנ"ז סק"א (קטע אחרון).

ל"ד ע"ב, פלוגתא דרבי שמעון בן אלעזר ורבנן וכו'.

תר"ס (קטע "ברם בספר").

ל"ד ע"ב, רש"י ד"ה מהו שיעשה שיריים (וחי' הגרי"ז שם).

תר"ס (קטע "ובחי' הגרי"ז").

ל"ד ע"ב, שפת אמת ד"ה בגמ' פסול.

תר"ס (קטע "והשפ"א בדף ל"ד").

ל"ה ע"א, מודה רבי יהודה לענין כפרה שאינו מכפר שנאמר כי הדם הוא בנפש דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם וכו'.

תקנ"ו (קטע "ובמקדש"), תקצ"ג (קטע ראשון).

ל"ה ע"א, והא קא מיתוסי מאנייהו. קצ"ד.

ל"ה ע"א, לאכול שליל או שיליא בחוץ לא פיגל.

תש"ה.

ל"ה ע"א, רש"י ד"ה ושויין.

תת"ח (קטע "ועי' במנ"ח").

ל"ה ע"א, תד"ה והתניא.

ר' סק"א.

ל"ה ע"א, תד"ה באכילת פרים.

תת"ח (קטע "ועי' במנ"ח").

ל"ה ע"ב, שחטו על מנת להניח את דמו וכו' רבי יהודה פוסל, פיה"מ על רבי יהודה. תר"צ.

ל"ה ע"ב, רש"י ד"ה צמר שבראשי כבשים. תש"ח.

ע"ו ע"ב, רש"י ד"ה ואי קודם מתן שבע.
תרמ"ג.

ע"ח ע"ב, דלי שהוא מלא רוקין והטבילו
כאילו לא טבל.
תי"ח (קטע "ובספר").

ע"ט ע"ב, גוזרין גזירה במקדש.
תקס"א.

פ"א ע"ב, שר"ע אומר כל דמים שנכנסו
לכפר בהיכל פסולין וחכ"א חטאת בלבד.
תרע"ז, תשל"ב.

פ"ב ע"א, הרי הוא אומר ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ
למחיצתו נאסר.
של"ג.

פ"ב ע"ב, רש"י ד"ה בשדה.
תר"ב (קטע אחרון), תר"ג (קטע
"ובחידושי").

פ"ב ע"ב, תד"ה כיון.
תר"ב (קטע אחרון), תר"ג בההערה.

פ"ג ע"א, מבואר דרבי יהודה ס"ל כר"ש.
תרנ"ב*.

פ"ד ע"א, תד"ה וחוף.
תשט"ז.

פ"ה ע"ב, אימורי קדשים קלים שהעלן לפני
זריקת דמן וכו' דנעשו לחמו של מזבח.
ע"ט.

פ"ז ע"א, תד"ה כלי וכו' ("וצריך לדחות
כל הני כגון שישנן עתה בכלי חול").
תרצ"ז (קטע "וע"ע בתוס").

פ"ז ע"ב, ואי אמרת אויר מזבח לאו כמזבח
דמי אויר כבש נמי לאו ככבש דמי היכי
מסיק ל"י מכבש למזבח הוה ל"י ירוד.
תקפ"ז.

פ"ז ע"ב - פ"ח ע"א, דאי ס"ד אויר מזבח
לאו כמזבח דמי חטאת העוף פסולה היכי
מזה מדמה הוה ל"י ירוד.
תקל"ה.

נ"ב ע"ב, רש"י ד"ה מה דמים האמורים
למטה שנתנן למעלה לא כיפר.
תרל"ט (קטע ראשון).

נ"ו ע"א, מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה
שנאמר ביום הקריבו את זבחו יאכל ביום
שאתה זוכח אתה מקריב וכו'.
שמ"ו (קטע "והנה רש"י כאן").

נ"ו ע"א, רש"י ד"ה ביום שאתה זוכח (בענין
שגם בלא"ה נפסל בלינה בעמוד השחר,
ובלילה בלא"ה הרי אי אפשר לזרוק).
שמ"ו (קטע "והנה רש"י כאן").

נ"ו ע"א, תד"ה מנין (בענין הנ"ל).
שמ"ו (קטע "והתוספת").

ס"ד ע"ב, מלק חוץ למקומו ומיצה הדם
חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה
הדם חוץ למקומו או שמלק ומיצה הדם
חוץ למקומו וכו'.
תשמ"ט (קטע "והקרבן אורה").

ס"ה ע"א, תד"ה בן עוף.
תקצ"ג ("קטע יוגם").

ס"ו ע"א, יכול אע"פ שמיצה דם הראש
ולא מיצה דם הגוף ת"ל הוא.
תקנ"ו ובההערה.

ס"ו ע"א, עשאה (עולת העוף) למטה
כמעשה כולן פסולה.
תרל"ו (קטע אחרון).

ס"ו ע"א, תד"ה למעלה.
תרל"ו (קטע "ועוד כתב החזו"א",
וקטע אחרון).

ס"ו ע"א, שט"מ אות כ"ה.
תרל"ו (קטע אחרון).

ס"ו ע"ב, וכולן וכו' ומועלין בהן.
תרל"ו (קטע "ועוד כתב החזו"א").

ס"ח ע"ב, ונילף מבמה.
מ"ט.

ס"ח ע"ב, רש"י ד"ה זר.
מ"ט.

ס"ח ע"ב, תד"ה אמר.
תרפ"ג.

ק"א ע"ב, סוגיית הגמ' ורש"י ותד"ה בשלמא לרבי נחמ"י.

פ"ב (קטע "ברם").

ק"א ע"ב, דאמר ר"א א"ר חנינא לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי.

רס"ג.

ק"ב ע"א, וחכ"א לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלוואים בלבד, ויש אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה.

רס"ב (קטע "ועי' בצ"ק"), רס"ה.

ק"ד ע"ב, בעי רבי ירמ' לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ובשעירים הנשרפים.

רפ"ו (קטע ראשון).

ק"ט ע"א, המשך תד"ה כמאן ("ולמאן דחשיב במנחות וכו'").

תקפ"ח סק"ד.

ק"י ע"א, ואמאי האיכא חציצה וכו' רב אמר מין במינו אינו חוצץ.

תק"א סק"א (קטע "ד'").

ק"י ע"א, תד"ה מין במינו.

ה', רל"ז, תק"א סק"ב (קטע "ב").

ק"י ע"א, תד"ה ואי אליבא.

תקס"ה, תרי"ד.

ק"יב ע"א, אתאן לתנא קמא דרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר כוס עושה דחוי לחברו.

תרי"מ (קטע "ועי' באבן האזל").

ק"יב ע"ב, רש"י ד"ה ולא משום שלא רחוק ידים ורגלים.

קס"ז.

ק"יט ע"ב, בגדי שרת לשרת בקדש.

קצ"ח.

ק"כ ע"א, שחיטת לילה בכמת יחיד.

נ"ח.

פ"ח ע"א, וכולן אין מקדשין אלא בקודש. שכ"ט, של"ה.

פ"ח ע"א, לא קדש ליקרב אבל קדש ליפסל.

של"ה.

פ"ח ע"א, רש"י ד"ה חטאת העוף פסולה. תקל"ה.

פ"ט ע"ב, עד כאן לא פליגי אלא בבשר אבל באימורין לא, הוא הדין דבאימורין נמי פליגי וכו'.

תרל"א (קטע ראשון).

פ"ט ע"ב - צ' ע"א, אימורי קדשים קלים שיצאו לפני דמים ר"א אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא, ר"ע אומר וכו', אמר רב פפא וכו'.

תרי"ט (קטע "והנה תוס'").

פ"ט ע"ב, רש"י ד"ה הוא הדין באימורין. תרל"א (קטע ראשון).

צ"ב ע"א, תד"ה ושקבלו.

תרי"מ (קטע ראשון).

צ"ב ע"ב, בעי רבי אבין נשפך על הרצפה ואספה מהו, ופירש"י שם.

תקס"ד (קטע "ושוב הובא").

צ"ג ע"א, אין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי.

תר"ט.

צ"ז ע"ב, אם פסולה היא תפסל.

תקצ"ה (קטע "ובשו"ת"), ת"ר.

צ"ט ע"א, רש"י ד"ה מהו שיחלקו לו.

צ"ז (קטע "וגם").

ק' ע"ב, עד מתי מתאונן עליו כל אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר.

ב' (קטע "והנה לשון").

ק' ע"ב - ק"א ע"א, סוגיא דאנינות לילה.

ב' (קטע "ועי' בר"ב").